

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

A négyfalusi református templom szószéktakarója

Tizenkilencedik évfolyam
2008. augusztus

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Balácsi Zoltán: Ne aggodalmaskodj! Máté 6,27	347
Bustya Dezső: Szombatnapi kalásztépés. Lukács 6,1–5	350
Lőrincz István: A város. 1Mózes 4,17	353
Tóbiás Tibor: Vizsgálóbizottság a Jordán partján. János 1,19–28.....	355

Prédikációk újkenyér ünnepének nagyhetére

Felszegi Imre: Testi, lelki és Mennyei Kenyér	
Kenyér a Paradicsomban. 1Mózes 1,29	358
Orcád verítékével egyed a te kenyeredet. 1Mózes 3,18–19	359
A mama az a kenyér, melyet az Úr adott néktek eledeleül. 2Mózes 16,14–15.....	361
Jézus Krisztus, az igazi Mennyei Kenyér. János 6,32–33.....	363
Mi Atyánk... a mi mindennapi kenyерünket add meg nekünk ma. Máté 6,11	364
A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról... Jelenések 2,7.....	365

Prédikációk újkenyér ünnepére

Juhász Zoltán: A mi mindennapi kenyерünket add meg nekünk ma. Máté 6,11.....	367
Péter Miklós József: Mert egy a kenyér... 1Korinthus 10,17.....	368

Lectio continua

Tordai Tünde: Sötétségben világosság. (II.)	
A Sátán újabb fondorlatai. Jób 2,1–10.....	372
Saját gondolataink csapdájában. Jób 2,11–13	375
A hívő élet mélységei. Jób 3,1.24–26.....	377
A Mennyei Lelkigondozó előtt. Jób 4,1–11	380
Kiforgatott igazságok. Jób 4,12–21	382

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (20.)	
Minden szent között a legkisebb (I.).....	386
A méltatlan apostol.....	387
Az alkalmatlan apostol.....	389

Alkalmi prédikációk

<i>Nőszövetségi bibliaóra</i>	
Molnár Helén-Tünde: Generációs problémák. Efézus 6,1–4	393
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Szigeti Ferenc: Áldott, akinek bizodalma az Úr. Jeremiás 17,7–8.....	396
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Papp József: Életünk útja Isten kezében. Jeremiás 10,23	397
A címlapon szószéktakaró a négyfalusi református templomból. Fényképezte Moldován Mihály.	
A hátlapon Bódás János: <i>Lecke fősvényeknek.</i>	

Vasárnapi prédikációk

Balácsi Zoltán

Bardoc

Ne aggodalmaskodj!

Alapige: Máté: 6,27

Bibliaviasítás: Máté 6,25–34

Az újfordítású Bibliában ennek az ígerésnek az a címe, **Isten gondviselése**.

A felolvasott ígében Jézus tanítványjaival beszélget, és arra inti őket, hogy ne aggodalmaskodjanak. Miért? Mert Istennek gondja van a megteremtett világra, ő ad mindenkinek táplálékot és életet.

Jézus jó tanító módjára nemcsak üres szavakban beszél a tanítványokhoz, hanem számukra érthető, kézzelfogható példákkal szemlélteti mondanivalóját. Csodálatos és lélegzetelállító minden tanítása, ahogy közel hozza a hatalmas Istent az egyszerű emberhez. Ismer és szeret minket, és tudja, hogy mi jó nekünk.

Három nagyon fontos dolgot vizsgáljunk meg az íge kapcsán: 1. Miért szoktunk aggodalmaskodni? 2. Mikor szoktunk aggodalmaskodni? 3. Mi a keresztyén ember kötelessége?

I.

Müller Péter: *Szeretet Könyv* című műve jut eszembe, ahol egy érdekes történetet olvastam.

„Egyszer gyermekkoromban tettünk egy kegyetlen kísérletet.

Ki akartuk próbálni, mennyire szeret bennünket anyánk. Egy mesejátékra készültünk az iskola tornatermében felállított színpadon. Az osztályfőnökön kívül, aki írta és rendezte a darabot, senki sem tudta, ki rejlik a tarka jelmezek, parókák és festett papíralarcok mögött. Magunk festettük, varrtuk őket. Hónapokon át a legnagyobb titokban készültünk az osztályban. Volt közöttünk gonosz mostoha, boszorkány, utolsó mohikán, Münchauen báró, hét törpe, Piroska, farkas, gyáva oroszlán és gólyalábakon tántorgó, óriási Gulliver.

Mielőtt elkezdődött a zártkörű főpróba, lehalkítottuk a zenét. Odaléptem a függöny mögötti mikrofonhoz, és arra kértem a nézőtéren várakozó, izgatott szüleinket: ha fölmege a függöny, találják ki, melyik álarc mögött rejlik a saját gyermekük. Arra voltunk kíváncsiak, milyen jól sikerültek a jelmezeink. Fogalmunk sem volt, hogy ez az ártatlan játék a szeretet próbája lesz.

Fölment a függöny. Nem szóltunk egy szót sem. Csak álltunk mozdulatlanul – dobogó szívvel vártuk: fölismer-e az anyánk.

A szülők mosolyogva lestek bennünket.

Mindnyájunkat fölismert az anyja.

Egyvalakit nem, a gyáva oroszlán. De róla tudtuk, hogy sok baja van a szüleivel. Az apja még csecsemőkorában otthagya őket, az anyja pedig hurcolta magával, különféle zavaros kapcsolataiba.”

Minél mélyebben szeretünk valakit, annál kevésbé fontos a külseje. Át is változhat, nem kell hozzá meghalnia és elvesztenie testi valóját. Megismered, mint hamvas kislányt, telnek az évek, és lesz belőle egy ráncos, fogatlan, kopaszodó vénasszony. A változás olyan hatalmas, hogy a lánykori és öregkori fénykép egy idegen számára nem is

ugyanazt az embert jelentené – ha most látná először a képet, észre sem venné, hogy ugyanarról az emberről készültek. De ha valakit szeretsz, az alig változik a szemedben: eltelik hatvan-hetven év, és ugyanazt érzed a közelében. Ugyanazt a sugárzást, ugyanazt a szóval kifejezhetetlen érzést, hogy „ismerem”! Így ismer minket is Isten és tudja, hogy nekünk mire van szükségünk.

A gazdagok vagyongyűjtéséhez hasonló kísértése a szegényeknek az aggodalmaskodás: ez is az élet fenntartásához szükséges eszközök biztosításának vágyából fakad. Jézus rámutat, hogy ez a magatartás fonák.

Jézus nem arra tanítja az embert, hogy ne dolgozzon. Az embernek azt kell megtanulnia, hogy tulajdon keze munkájával keresi kenyerét, de Istentől kapja megélhetését.

Textusunk a mező liliumát és a mező fűvét említi. Ezek az egyszerű, kicsiny teremtmények éppúgy, mint a magukat oly nagyra tartó emberek, semmit sem tettek azért, hogy életük legyen. Nem könyörögtek azért, hogy szemet gyönyörködtető külsejükben pompázzanak, és mégis a mindent teremtő Isten ezt megadta nekik.

Szinte megszegyenítő az, hogy Jézus ilyen egyszerű példát hoz fel tanítványainak, nekünk.

A teremtéskor Istentől az ember megkapta az uralkodás lehetőségét, és sokszor meggondolatlanágból vagy felelőtlenségből könnyű szívvel letép egy szál virágot, ráta-
pos egy fűszálra, és eszébe sem jut az, hogy Isten a legegyszerűbb, gyenge apróságokra is gondot visel.

Aggodalom. Amikor kimondjuk ezt a szót, akkor eszünkbe jut az életünk, hiszen mi unos-untalan aggodalmaskodunk. Szorongunk, kínos bizonytalanságban élünk, sok a gondunk, nyugtalanok vagyunk a ránk leselkedő veszélyek miatt. Tele vagyunk félelemmel. Mindig félünk valakitől (valakiktől), vagy valamitől. **Miért aggodalmaskodunk?** Jó lenne számba venni, hogy miért nem szoktunk aggodalmaskodni. Ez ugyanis könnyebb lenne, hiszen mindenért aggodalmaskodunk. Nemcsak a múlt, nemcsak a jelen, hanem a jövő dolgai miatt is érheti a hívő embert aggodalom.

Az elveszett boldogságért, régi meggondolatlanságainkért, a betevő falatért, munkahelyünk biztonságáért, a tovarepülő ifjúságért, hétköznapi életünk megszokott egyhangúságáért, az egészségi állapotunkért, a pénzünk bizonytalanságáért, a minket elhagyó fizikai erőnkért, gyermekeinkért, unokáinkért, szüleinkért, testvéreinkért, Anyaszentegyházunkért, s ki tudná felsorolni, hogy még mi mindenért.

Aggodalmaskodunk öreg napjainkért, hogy mi lesz velünk, ha ágyunk esünk. Ki ad egy pohár vizet, ki temet majd el minket, ki húzat harangot, mert gyermekeink külhomba menekültek, s néha még a szülők temetésére sem tudnak sokszor hazajönni.

De aggodalmaskodik minden Istenben hívő lelkipásztor, amikor látja a megüresedett padokat a templomainkban, az egyre növekvő számú züllött ifjúságot. Úgy érezzük, hogy kezd kiveszni a szeretet, a bizalom és a megértés.

II.

Mikor aggodalmaskodunk? Mindenkor, foglalhatnánk össze röviden. Olyankor, amikor már emberileg nem látunk semmilyen kiutat és azért, mert emberileg keressük ezt a kiutat. Még magától Istentől is fél az ember. Nem az Urat féli, hanem fél tőle. Az aggodás hátterében a bizalmatlanság áll.

Rohanó életmódunkban nem jut elég idő arra, hogy megálljunk és megcsodáljunk egy szál virágot, amely ha rálépünk, akkor is újra helyére áll, és szebb Salamon minden dicsőségénél és öltözeténél. Pedig mindannyian tudjuk, Salamon király öltözete, hírne-

ve, udvartartása milyen rendkívüli volt. Sokat adunk az öltözködésre, de nem érhetjük utol még a legegyszerűbb színeiben pompázó virágot sem.

Amikor már senki sem segíthet rajtunk, akkor fordulunk Istenhez. Minél kevesebb az Istenbe vetett bizodalunk, annál nagyobb a félelmünk és az aggodalmunk. Krisztus arra tanít, hogy az utunk elején forduljunk Istenhez, és akkor Ő gondot visel rólunk.

A kis, tehetetlen virágszál nem kérhet Istentől semmit, de mi igen. „Kérjetelek és adatik néktek...” – cseng fülünkbe Krisztus szava. Mit szoktál kérni Istenedtől? Miért imádkozol?

Magát az Úr Jézust is megkísértette a Sátán, amikor a pusztában negyven napig böjtölt, nem evett semmit. Megpróbálta rávenni Jézust arra, hogy vegye kezébe a dolgok irányítását, gondoskodjon kenyéréről, hiszen éhes és van rá hatalma. De Jézus így válaszolt:

„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.”

III.

Ha szívedben Krisztus az Úr, akkor az Ő békessége és kegyelme árad feléd. A Tízparancsolathoz hasonló kifejezéssel parancsolja Jézus tanítványainak: ne aggodalmaskodjatok. Ez bűn. Ő ettől is meg tud szabadítani. Akkor boldogan énekelhetsz, mert reménység tölti be szívedet, az előbbi sötét aggodás helyett.

„Ne aggodalmaskodjál, nézz Istenedre fel!
Ő felruház és táplál, rád gondot ő visel.
Dicső Király, ég és a föld Ura!
Szívünk tiéd, légy annak is Ura!” (RMÉ 499.)

Az újfordítású Biblia szerint „Aggodásával ki tudná meghosszabbítani életét csak egy arasznyival is?” Senki. Életünk ideje ki van szabva. Az a jó Isten kezében van.

Szeretett testvérem! A kiszabott földi életed idejét te hogyan használod fel? Megvan-e benned az Istenben való bizodalom? Hallod-e a madarak Istent dicsőítő énekét?

A kicsinyhitőségünket félretéve úgy kell gondolkodnunk, cselekednünk, imádkoznunk, mint Jézus. Néha szemétdombon is látunk liliomot virágozni. Ebben az embertelen, gonosz világba belegyökerezve, Isten országának jó illatát kell hogy áraszuk a családjunk, gyülekezetünk, embertársaink között. Ha így élünk, akkor lehetünk diófát ültető nagyapák, akik unokáikra is gondolnak.

Ne legyünk hitetlen pogányok, akik csak a földi dolgokkal foglalatkoskodnak. A földi kincsek ideig-óráig valók. Keressük először Isten országát és igazságát, mert jól tudja mennyei Atyánk, hogy nekünk mire van szükségünk. Ő ígérete szerint megadja nekünk mindazt, amire testünknek-lelkünknek szükségé van. Jézus tanítványait biztosítja afelől, hogy ha törvényszék elé idézik őket, még akkor se aggódjanak, hogy mit fognak szólni, mert Istennek még arra is gondja van (Mk 13,11).

Izráel népe sokat kapott, de még többet várt. Megkapta Isten legnagyobb ajándékát, Jézus Krisztust, de visszautasította. Ne utasítsuk vissza hitetlen aggodalmaskodásunkkal. Tegyük le életünk terheit lábai elé. Bízunk benne. Keressük az Ő országát, s megad mindent nekünk, amire szükségünk van (HK 129).

Még kezdő lelkész koromban történt. Úrvacsorára készültünk. Reggel a gondnok bejelenti, hogy az a család, aki az úrvacsorai bort és kenyeret ígérte, valami oknál fogva nem tette meg. Én felajánlottam, hogy adom a kenyeret („igaz, hogy az üzletből van” –

mondottam, mert mindig házikenyeret tettünk az úrasztalára), a számadó gondnok a bort. Úgy is történt. Már épp a presbitereket kísértem ki, amikor váratlanul vendégek érkeztek. Megterítettük az asztalt, én addig elszaladtam a szomszédba kenyeret kérni, mert szemmel láthatóan nem lett volna elegendő. Sajnos, nem boldogultam. Asztalhoz készülődöttünk, aggódtam, hogy mi lesz most. Ekkor kopogtattak. A gyülekezetünkben egy idős néni lépett be, egy egész házi kenyeret hozott, s a következő szavakkal adta át: „Ne haragudjanak, hogy zavarok, látom, vendégek érkeztek. A lányomékat azt ígérték, hogy hazajönnek látogatóba, ezért egy kemence kenyeret sütöttem. Sajnos, nem érték rá. A templomba sem értem el, vártam őket. Gondoltam, hogy elhozok egy kenyeret önöknek, itt csak elfogy valahogy.” – S ezekkel a szavakkal már el is sietett. A szeméből a könny kiesett. Lám, ilyen az isteni gondviselés. Azóta is minden évben egyszer, hálából, megteritem az úrasztalát.

Adjunk hálát az Isten naponkénti gondviselésének, mert „elég minden napnak a maga baja”

Dicsőség néki, örökkön-örökké. Ámen.

Bustya Dezső

ny. lelkipásztor

Marosvásárhely

Szombatnapi kalásztépés

Alapige: Lukács 6,1–5

Bibliaviasítás: Hóseás 6,1–6

Mielőtt a kákán is bogot kereső egykori farizeusokon elvernék a port, vessünk számot azzal, hogy mi ennek az evangéliumi történetnek a célja. Jézus egyáltalán nem vonja kétségbe azt a tényt, hogy Isten törvénye szent és sérthetetlen; Ő nem azért jött, hogy azt eltörölje, hanem hogy betöltse. De Jézus értelmezése szerint a törvényt nem szabad *lelketlenül* alkalmazni az élet minden területén. Mert Isten a törvényt az ember javára adta. Urunk rövid összefoglalása arra mutat, hogy Isten parancsolatai tekintetében is Ő, Isten Egyszülöttje, a testté lett Ige a végső tekintély, *Ő a szombatnak is Ura*.

Miről van tehát itt szó? Elsősorban Isten parancsolatáról, aztán a tanítványok akkori cselekedetéről és annak megítéléséről, végül pedig Jézusnak a parancsolat lélek szerinti értelmezéséről. Erről szeretnék ebben az ígírdetésben szólni.

1. A Tízparancsolatban általánosan elfogadottan a negyedikben van szó a nyugalom napjáról, s annak megszenteléséről. Minden parancsolatnál előbb az *ajándékra kell figyelni*. Isten ugyanis először ad, csak azután, arra alapozva kér. Mi a negyedik parancsolatban az ajándék? Egyrészt az, hogy az ember *dolgozhat*, nem kell örökös téletlen-ségben töltenie napjait. Ha valaki volt akaratán kívül munkanélküli, tudhatja, milyen rettenő nehéz ezt az állapotot elviselni. Tennék, dolgoznék, de senki nem vesz igénybe. Lásd Jézus példázatában a délben, meg délután is a piacon munkáltatóra várakozó nap-szamosokat. Aki testben és lélekben egészséges, annak a munka éppolyan életeleme, mint a táplálkozás, a felszabadult játék és pihenés. Másrészt abban látjuk Isten ajándékát, hogy nem *szüntelen robot* az ember élete, nem lélekölő taposómalom. Minden héten van nyugalom-nap, amikor fel lehet szusszanni, meg lehet pihenni. Javunkra adta Isten a nyugalom napját. Ha jól élsz vele, hétfőn örömmel kezded az új hetet. Ha valaki átmulatja, átszórakozza, átlustalkodja: esetleg fáradtabb lesz, mint péntek vagy szombat este volt, amikor tevékenységével felhagyott. Sokszor élünk ám rosszul Isten ajándékával. Aki vasárnapon nem azt teszi, amire Isten e napot rendelte, rosszul ünnepel, nem

szenteli meg e napot. Mire adta Isten? A reformátorok nyomán mondom: istentiszteletre, a családi kapcsolat ápolására, felszabadító játéokra. Aki vasárnap is dolgozik, *pénzkereső* tevékenységet folytat, megszegi Isten parancsát. A kereskedőknek zárva kellene tartaniuk az üzletet, nekünk bojkottálnunk kellene azokat, akik mégis kinyitnak. Több példát is mondhatnánk Isten ajándékának a megrontására nézve. Erre vonatkozik az ajándék után a tiltás: *semmi dolgot ne tégy azon...* Vagy: ne azt folytasd, amit megelőző napon abbahagytál. A munkára, mind a testre, mind a szellemre, a másik hat nap való.

A törvénytudó farizeusok ezt a tiltást betű szerint értelmezték, szombaton nem dolgoztak, de azért néha kivételt tettek. Mert ha egy embernek juha, barma verembe esett, azt a nyugalom napján is kivonták onnan, nehogy megkárosodjék. Más tekintetben ragaszkodtak a betűhöz: nemcsak hogy nem szedtek gyümölcsöt szombaton, hanem még a szombaton szedett gyümölcsöt sem fogyaszthatták, a tojást sem, amit szombaton tojt a tyúk. Egyébként szépen ki tudták játszani a törvény betűjét a maguk javára. Ilyen volt pl. a *korbán* is; amikor valaki templomi ajándéknak szentelte vagyonának pont azt a részét, amit szülei eltartására kellett volna fordítania; így bűjt ki a gyermeki szeretet kötelezettsége alól. Ezeket előrebocsátva próbáljuk megérteni a tanítványok cselekedését, s annak a farizeusi megítélését.

2. Jézus és tanítványainak kis csoportja egy gabonátlán halad keresztül. A gabonafejek már zsendülnek. A tanítványok most ébrednek rá éhségükre, amiről az Úr követésében eddig megfeledkeztek. Kalászatok tépdésnek, kimorzsolják a félérett gabonaszemeket, s ezzel a csemegével verik el éhségüket. Abban, amit tettek, önmagában senki sem talált volna semmi kivetnivalót. Az ószövetségi törvény ugyanis nem tiltotta, hogy az éhes ember néhány kalászt letépjen bárki vetéséből éhsége csillapítására, csupán azt, hogy sarlóval ne vágjon bele más gabonátlájába. Tehát embertársaik ellen nem vétettek a tanítványok, ezt még a mindenbe beleakadó farizeusok sem állíthatták. Azonban különös jelentést ad a tizenkét tettének az a tény, hogy mindez a nyugalom napján történt. A tanítványok csépeltek, öröltek, tehát munkát végeztek, ami a nyugalom napján tilos.

Gondoljunk arra, ha mi is ezzel a farizeusi precizitással alkalmaznánk Isten törvényét, akkor a háziasszonyok nemcsak nem főznének vasárnap (azt meg is lehet tenni a megelőző napon), de pl. a terítéket sem szednék le, s nem is mosogatnának el. Az orvos még sürgős esetben sem menne el a beteghez, nem mérne vérnyomást, nem adna be csillapító orvosságot vagy injekciót. Sajnos, közlekedés vasárnap is van, s ebből kifolyólag a nyugalom napján is történnek balesetek. Ha ezt a mentők figyelmen kívül hagynák azzal, hogy most ünnepelnek, hány meg hány élet vérezne el az országutakon. A vonatnak mennie kell, a repülőgépeknek vasárnap is föl kell szállnia; egész csomó ember megnehezítené vagy lehetetlenné tenné a többi ember életét, ha vasárnap nem végeznék a munkáját. Neki persze jár egy más szabadnap, s ha azt Isten félelmében, imádkozva, Igével élve tölti el, nem vétkezik. Isten parancsát nem betű-, hanem lélek szerint kell értelmeznünk. Vagyis az egykori történet üzenete számunkra nem lehet más, mint az, hogy ahol éhezőt, beteget, nyomorultat látsz, ott segíts! Még akkor is, ha éppen karácsony első napja van. S még akkor is, ha ezáltal esetleg elkésel a templomból. Mert életet menteni van annyira istentisztelet, mint prédikációt hallgatni. Persze, azt is kell, de adott esetben az a döntő, hogy *éppen most* melyik az előbbrevaló, a halaszthatatlan.

3. Jézusnak a farizeusok felé elhangzó válasza is erre utal. Lukács és Márk evangélista szerint Jézus egy, Máté szerint két történeti példára, illetve egyházi gyakorlatra hivatkozik. Az első arról szól, hogy a Saul által üldözött Dávid nélkülözö vitézeivel betér az Úr házába, ahol Akhimélek paptól ételmet kér. A pap azt feleli, hogy nincs a kezénél közönséges kenyér, csak „szentelt”, vagyis olyan, amit csak Isten szolgálai fo-

gyaszthattak. De az éhez, elcsigázott vitézek láttán a pap „megszegi” a törvény betűjét, s ellátja Dávidot és harcosait a szent kenyerek asztaláról vett kenyérrel. Jézus szerint ezzel sem a pap, aki a kenyereket adta, sem Dávid meg a vitézei, akik abból ettek, nem vétkeztek. Máté evangélista szerint Urunk még egy döntő érvet mond: a nyugalom napján a papok áldozatot mutatnak be, gyermekeket metélnék körül, vagyis: a törvény betűje szerint munkát végeznek, mégsem vétkeznek. Áttételesen mindez reánk, mai lelkipásztorokra is vonatkozik, hiszen mindannyiunknak éppen vasárnapra esett a legtöbb dolgunk; istentiszteletek, keresztelek, házasságkötések megáldása, úrvacsoraosztás, stb. Ám, a mi szolgálatunk, a Heidelbergi Káté szép összefoglalása szerint nem más, mint az „örökkévaló ünnepnek” a része. Örvendezés Istenben, és a bűneinkért meghalt és megigazulásunkért feltámadott Krisztusnak a dicsőítése, rész az örök üdvösség elképzelhetetlen boldogságából.

Jézus végső szava a szombatkérdésben, az ünnep méltó megszentelésében tehát ez: „Az Embernek Fia ura a szombatnak is.” (5. v.) Mit jelent egészen kézzelfoghatóan a mai keresztyének számára?

Újra kell gondolnunk egész egyházi életünket, kegyességünket, vagyis a „semper reformari debet” gondolata szerint újra kell értelmeznünk az ünnepszentelésünket is. A vasárnap nem anyagi javaink gyarapítására való. Semmilyen tevékenységet nem helyeseltünk, ami önző módon a magunk gazdagodását szolgálná. Másfelől pedig a nyugalom napja egyáltalán nem azt jelenti, hogy akkor semmit sem dolgozom, hanem – Luther szavaival szólva – engedem magamban Istent munkálkodni. A semmittevés, vagy lélektelen, üres szórakozás által megromtom Isten törvényét, amivel magamnak is ártok, másnak sem használok általa. Nem beszélve a kocsmákról, s az olyan rendezvényekről, amelyek keresztyén hitünket és áhítatunkat, Krisztus szerinti kegyességünket rombolják. Akkor hasznos a nyugalom napja, ha minden alkalommal Isten munkálkodik a lelkünkben. Nemcsak a testi nyugalomért, de főképpen lelki üdvünkért ajándékozza nekünk Isten az ünnepet.

Nem fejezhetem be magyarázatomat anélkül, hogy idézném Máté evangélista kiegészítését a szombatnap kalásztépés kapcsán, ahol ez áll: „Ha pedig tudnátok, mi ez: – mondja Jézus – irgalmasságot akarok és nem áldozatot, nem kárhoztattatok volna az ártatlanokat.” (Mt 12,7) Jézus törvényértelmezésének a kulcsa van itt. Irgalmasság, és nem áldozat. Az AGAPÉ megélése, cselekvése, és nem szertartás. Egyházunkban amúgyis túlteng a liturgizmus, istentiszteleti rendtartásunknak oly sok eleme van, hogy már-már közelítünk újra a középkori misék rendjéhez. Nem lenne jobb olykor egy-egy elemnek a kihagyása, s helyette az emberszeretetnek valamilyen módon való megnyilvánulása? Vajon Úr-e Jézus Krisztus az istentiszteleteinken? Vagy csak Róla beszélünk, Rá hivatkozunk, emberi gondolatainkat Vele szentesítettjük, helyeseltetjük? A lényeg az, hogy amint az ének mondja, „Úr lesz a Jézus mindenütt”, valóban Ő legyen az Úr az élet minden területén. Így adjunk dicsőséget Istenünknek, Teremtőnknek és Atyánknak hétköznapi és ünnepnap egyaránt, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

A város

Alapige: 1Mózes 4,17
Bibliailvasás: Jeremiás 29,1–7

Manapság nagyon sok szó esik a városokról, azok növekedéséről s a városi gyülekezetek életéről. Erdélyi református népünk többsége is ma már városokban él. Vizsgáljuk most meg egy igehirdetés erejéig, mit is tanít a Szentírás a városról és még inkább arról, hogy mi Isten terve a várossal. Ez a szó több mint 3000-szer fordul elő a Szentírásban. Az első várossal, illetve városépítővel a bűneset után találkozunk. Kain kezd városépítésbe, miután megöli Ábelt. A testvérgyilkosság és a városépítés szoros összefüggésben állanak egymással. Miután tehát Kain megöli Ábelt, Isten felelősségre vonja őt: mit cselekedtél? A te testvérednek a vére kiált fel hozzám az égre. Isten ekkor megátkozza Kaint: átkozott légy e földön, mely megnyitotta az ő száját, hogy befogadja a te atyádfiának véréte a te kezedből. Az átok egészen konkrétan is meg van nevezve: mikor a földet műveled, ne adja az néked többé az ő termő erejét, bujdosó és vándorló légy e földön. Ez egy nehéz sors: állandóan útban lenni, sehol se találni nyugalmat, mindig menekülni. Nincs az embernek egy stabil hajléka, otthona, nincs egy hely, ahol egy kicsit nyugodtan, biztonságban érezheti magát. Kain megretten az átok hallatán: ímé, elűzől engem a földnek színeről, bujdosó és vándorló leszek és akárki talál rám, megöl engem. De az Úr védelmébe veszi Kaint mondván, hogy aki őt megölné, az hétszeresen megbüntetettetik. S az Úr megbélyegzi Kaint, hogy senki ne ölje meg, aki rátalál. Kain Ábelnek nem adott biztonságot, de Isten Kainnak védelmet ad. De Kain még ezt az enyhített büntetést se tudja elfogadni, nincs megelégedve sorsával és két dolgot tesz azért, hogy az Istentől kapott büntetést semlegesítse: családot alapít és várost épít. Felépíti a maga Isten nélküli egzisztenciáját. Neki, úgymond, nincs szüksége Isten védelmére, ő majd gondoskodik a maga biztonságáról, mégpedig a maga által épített várossal. Ez egy nem akármilyen város, két komoly szándék van mögötte. Az első az, hogy nem fogadja el a büntetését, így a városépítés lázadás Isten ellen. A második dolog, hogy nem fogadja el azt a biztonságot, amit Isten ígér neki, ő majd maga garantálja a saját biztonságát. Így ez a város az ő Istentől való függetlenségének a jele. Már mondtuk, hogy a családalapítás és városépítés szorosan egymáshoz tartoznak. Ez kitetszik abból az egyszerű tényből, hogy a várost a saját fiáról Hánókhnak nevezi el. A családja és a város teljességgel egymáshoz tartoznak. Kain jól elboldogul Isten nélkül is. Neki elég, hogy van egzisztenciája, van egy szép családja és egy szép városa. Istenre nincs szüksége se neki, se a családjának, se az általa épített városnak. A Hánókh név azt jelenti: odaszentelni, felszentelni, alapítani. Kain most egy egészen új dolgot szentel fel: egy Isten nélküli várost. Ez a város épp az ellentéte az Édennek. De ez Kain alternatívája. Ez a város valami egészen új dolog akar lenni, az ember városa, az Isten nélküli város.

Isten neve számára e városban nincs hely. Ezt akkor értjük meg, amikor e fejezet végén azt olvassuk: akkor kezdték segítségül hívni az Úr nevét. Ez majd csak Énós születése után történik, aki Séth fia, Ádám unokája. Kain és családja a saját nevét imádja, azt hívja segítségül. Séth és majd fia kezdi az Úr nevét segítségül hívni. Kain most nevet akar szerezni, ahogy azt majd később a Babel tornyának építői is teszik. Érdekes az is, hogy mindig csak a toronyról szoktunk beszélni, pedig ott egy városról is szó van: építsünk várost és tornyot. Az Úr pedig leszállt és megtekintette a várost és a tornyot. A város és a torony együtt jelképezik az Istentől való teljes elszakadást, függetlenséget.

Az ember mobilizálódik Isten ellen. Az emberek összefognak, hogy Istent letaszítsák a trónjáról, az ember végérvényesen le akar számolni Istennel.

Bábel egy szimbólum, egy jelkép. A Szentírás megnevezi Bábel építőjét, ez nem más, mint Nimród, Khám unokája. Khámról jól tudjuk, hogy ő volt Nóénak az a fia, akit megátkozott amiatt, hogy mikor részegen feküdt a sátra közepén, nem fedezte be mezítelenségét. Khám és fia, Nimród is ugyanazt teszik, mint Kain: nem fogadják el a büntetést. Nimród az erős és hatalmas ember prototípusa: ez kezdett hatalmassá lenni a földön. Nimród egy híres vadász és egy nagy városépítő. Ő építette Bábelt, Babilont, Ninivét és még több várost is. Míg Kain még csak azért épített várost, hogy a maga biztonságát és egzisztenciáját garantálja, Nimród már azért is, hogy a maga hatalmát és dicsőségét megmutassa. A város már ezekben az első időkben félelmetes hatalommá női ki magát. A városépítésben tehát az ember a maga hatalmi vágyát, érvényesülési szándékát éli ki. A várost kezdetől fogva jellemzik a kemény bűnök: szenvedélyek, szabad-szerelem, erőszak, élvezetvágy és annak hajszolása. Valaki egyszer úgy fogalmazott, hogy a városok fölött nemcsak egy légköri, hanem egy lelki szmog is van, ami nem akarja Isten Igéjét átengedni. A város egy nagyon jó hely az ember számára, ahol Isten nélkül is megélhet. Falun még akarva-akaratlan is érik lelki hatások az embereket, ha valaki teljességgel elidegenedik Istentől és az egyháztól, azt még megdorgálják a többiek. Városon ilyen már nincs. Itt nagyszerűen el tud rejtőzni az ember Isten elől.

Ezek után azt remélnénk, hogy legalább Jeruzsálemmel sokkal jobb a helyzet. Sajnos, nem így áll a helyzet. A próféták rengeteget ostromozzák Jeruzsálemet bűnei miatt. Sofóniás, Jeremiás, Ezékiel jajszót kiáltanak Jeruzsálem ellen, amelyet ellenszegülőnek, undoknak és erőszakoskodónak neveznek. Jeruzsálem is leborul a bálványok előtt. Ezékiel próféta ezért odáig megy, hogy Jeruzsálemet Sodomával azonosítja. Jeruzsálem se jobb, mint a pogány városok.

Ezek után feltevődik a súlyos kérdés: hát akkor a város egy olyan hely, ahol a hit teljességgel meghal, ahol az egyház napjai is meg vannak számolva? 1965-ben megjelent egy könyv, Harvey Cox a szerzője, aki azt állítja, hogy a modern kornak két jellemzője van: az elvárosiasodás és a hagyományos vallások összeomlása, és ez a kettő szoros összefüggésben áll egymással. Kétségtelen, hogy összefüggés van az elvárosiasodás és a hitetlenség növekedése között. Ezek szerint a hívő ember számára az a legjobb megoldás, hogy kimeneküljön a városból, mert a város nem egy számára való hely? Ezt teológiailag nagyon jól meg lehet alapozni Ábrahám történetével, hiszen Isten őt kiküldi Úr-Khaszdím városából és egy nomád, vándorló életmódra hívja el. Hogy mindig útban legyen, hogy sehol se legyen otthon. Ábrahám is a Kain sorsára jut, tehetjük fel a nehéz kérdést? De itt van egy nagyon lényeges dolog, egy óriási különbség Kain és Ábrahám között. Kain a megátkozott, Ábrahám pedig a megáldott ember. Ábrahám az áldásban mindent megkap, a biztonságát is, ezért neki nem kell várost építenie a maga biztonságának a szavatolására. Ábrahám Istentől kapja a családot is, és kap Istentől alapokkal bíró várost is. Ábrahám nem választja a várost, amikor válásra kerül a sor a Lóttal való feszültségben sem, Lót az, aki a városokkal teli Jordán völgyet választja. De Ábrahám szenvedélyesen imádkozik a városok megtartásáért, megmaradásáért. Jeremiás is arra buzdítja a fogságban levő atyjafiait, hogy imádkozzanak Babilonért és munkálkodjanak annak jólétében.

A döntő fordulat azonban itt is Jézus születése. Jézus egy városban születik meg, Betlehemben, a Dávid városában. És egy városban, Názáretben tölti a gyermek- és ifjúkorát. Kapernaum pedig mind a mai napig a Jézus városa. Jézus nem félt a városban megszületni, felnőni, élni. Ezzel is azt hirdette, hogy Isten nem mondott le a városokról. Már Sofóniás próféta is hirdette a jajszó mellett, hogy Isten Jeruzsálemben marasztja a

nyomorult és szegény népet, akik bíznak az Úr nevében. Tehát a városban is lehet az Úr nevében bízni. Az Újszövetség két nagy embere nagyon szerette a várost. Az egyik Lukács, ő 97-szer használja a város szót a két könyvében, míg a másik három evangélista együttvéve csak 47-szer. A másik igazi városi ember Pál apostol. Ő egy nagyvárosban született és missziói munkája során mindig városokba megy. Antiókhia lesz a missziói bázis. Ez a hatalmas metropolisz már abban az időben több mint 300 000 lakosú város volt, Róma és Alexandria után a birodalom harmadik legnagyobb városa. Istennek Korinthusban is sok népe volt. És még abban a városban is volt gyülekezete Krisztusnak, ahol a Sátán királyi széke volt: Pergámumban. Ebben a városban már mártírok is voltak ebben az időben, Antipást név szerint említi a Jelenések könyve. A város tehát egy nagyon nehéz hely a gyülekezet számára, de mégsem egy reménytelen és egy lehetetlen hely. Istennek volt, van és lesz népe a városban is.

Különös, hogy a Szentírás egy kerttel kezdődik és egy várossal fejeződik be, a mennyei Jeruzsálemmel. Ez az Isten városa. Bárcsak tudnánk úgy élni a földi városban, hogy egykor majd a mennyeknek is lakosai lehessünk. Ámen.

Tóbiás Tibor

Szamosardó

Vizsgálóbizottság a Jordán partján

Alapige: János 1,19–28

Bibliailvasás: Galata 2,9–20

A történet abban az időben zajlik, amikor a választott nép a Római Birodalom megszállása alatt élt. Alapigénk messze nem foglalkozik magával a megszállással, de hatása meghatározza az eseményeket. Lévnén, hogy ebben a korban Isten hallgatott, nem volt prófétai szó, a zsidó nép mind fokozottabban várta, sóvárogta a Szabadítót, a megígért Messiás érkezését.

Igaz, az alapigében hallott történet előtt úgy 30 esztendővel történt két különös esemény, melyekben felismerhető volt, hogy Isten kilépett a hallgatásból, megkezdte szabadító munkáját.

Egy papi házaspárnak, Zakariásnak és Erzsébetnek késő vénységük idején fiuk született, akit Jánosnak neveztek. Az esemény különlegessége abban állt, hogy Zakariás, a gyermek megszületésére való várakozás idejére megnémult.

A másik esemény az Augustus császár parancsára történő nagy népszámlálás idején történt, amikor egy betlehemi istállóban, csodálatos körülmények között egy gyermek született. Mindannyian ismerjük a körülményeket. Betlehemi csillag, keleti bölcsek, pásztorok, angyali seregek jelenése. Azonban mindkét történet szépen lassan feledésbe merült. A felolvasott igeszakaszban azonban, mintegy folytatásként, mindkét történet előkerül.

A Jordán folyó partján megjelenik Zakariás pap fia, János. Megjelenése nagy feltűnést keltett az első századi zsidóság körében. Különös ruházata, pusztai életmódja, mérész hangú igehirdetése és a Messiásról való bizonyágtétele sokak figyelmét felkeltette. „Kiméne ő hozzá Jeruzsálem és az egész Júdea és a Jordánnak egész környéke” – hangsúlyozza Máté evangélista, hogy hallgassák az ismét megszólaló isteni üzenetet, és vegyék a bűnbocsánat keresztségét. Joggal merült fel mind a hivatalos zsidóság, mind az egyszerű nép körében a kérdés: kicsoda ő? Ugyanis, az Írások szerint arra lehetett következtetni, hogy ő a végső időknél az a prófétája, akiről Mózes jövendölt, vagy ő Illés próféta, akinek visszatérését várták Malakiás próféta könyve alapján. Vagy éppenséggel

ő maga a Krisztus, Isten Felkentje, akiről Ézsaiás próféta tett bizonyosságot. S mivel mindez nem kis horderejű dologként jelentkezett, érthető, hogy a jeruzsálemi hivatalosság bizottságot – mondhatnánk inkább –, vizsgálóbizottságot küld a Jordán partjára, helyszíni szemlére.

Ha szemügyre vesszük a Keresztelő Jánoshoz érkező, papokból és lévítákból álló bizottságot, mindjárt szembetűnik, hogy számukra ez a küldetés nem személyes ügy. Nem azért érkeznek Jánoshoz, mint a többi zsidók. Ők nem akarnak részesülni a bűnbocsánat keresztségében. Mindegy nekik, hogy mit cselekszik, mit mond ez a pusztai próféta. Igazán nem veszik azt szívükre! De mivel hallatlanná mégsem tehetik a próféta szavait, kénytelenek valamilyen véleményt alkotni róla. Talán még értékelendő is, hogy nem hallomások alapján alkotnak véleményt Keresztelő Jánosról, hanem magát a prófétát kérdezik meg.

Feltessik a nagy kérdést: Kicsoda vagy te? Nem csoda, hogy a jeruzsálemi vezetőség így viszonyul a dologhoz. A valóságban tisztázni akarták saját álláspontjukat. Ki akarták alakítani a prófétával szemben azt a magatartási módot, amely a személyét megilleti. Hátha valóban ő a Krisztus!? Akkor pedig fogadni kell őt, meg kell tenni a szükségességek előkészületeket.

János nyíltan és őszintén felel a kérdésre: Nem én vagyok a Krisztus! Ez a nyílt és egyenes válasz meghiúsította a főpapok azon elképzelését, hogy az aszketikus prófétát messiási hőssé tegyék. Pedig ezzel el lehetett volna terelni a figyelmet arról, amit hirdetett: *minden fa, amely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik és tűzre vetetik!* Ugyanakkor azt is meg kell látni, hogy Jánosnak eszébe sem jut magát valami kiváló és nagy embernek feltüntetni. Luther értelmezése szerint a jeruzsálemi főtanács által küldött bizottság kérdése *kísértés* volt János számára, de egyben minden bizonyágtévő számára is. A lehetőségek és a körülmények ma is sokszor elfeledtetik a bizonyágtévő emberrel a maga másodlagos vagy éppen sokadlagos helyét. Az igazi keresztyén bölcsesség, hangsúlyozza a nagy reformátor, abban áll, hogy magunkat megtagadva bizonyágot teszünk Krisztusról, mint egyedüli üdvözítőről. János tehát tudja, nem ő a fontos, hanem az, Aki utána jó. Alárendeltségét bátran fogalmazza meg, amikor kijelenti, hogy *én kiáltó szó vagyok a pusztában* – az ézsaiási prófécia alapján.

Érdemes elgondolkodni azon is, hogy őszinte vallomása vajon mennyit vont le az ő tekintélyéből, értékéből? Semmit! Ugyanis ez a nyilatkozat teljességben igazolja azt a küldetést, amelyet alapigénk előtti 7. versben olvashatunk: *jött..., hogy bizonyágot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen általa*. E vallomástétel által nemcsak Jézus előfutárává vált, hanem egyben minden tanítvány előfutárává, aki hisz majd Jézusban. Keresztelő János személyét egy híres német festő, Grünewald ábrázolta legtökéletesebben az Isenheim-i oltárképen. Egyik kezében egy kinyitott Bibliát tart, a másikkal pedig a megfeszített Jézusra mutat, ezt mondva: *Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállnom*. Azt is tudjuk Keresztelő Jánosról, hogy majd később, saját tanítványai előtt rámutat a Mesterre: *Ímé, az Isten Báránya!*

Jó nekünk is, ifjaknak és idősebbeknek, kicsinyeknek és nagyoknak, megállni néha utunkon, és belenézni ebbe a tükörbe: tudunk-e háttérben maradva Jézusra mutatni, mint egyetlen Mesterre, aki azt mondta magáról: *Én vagyok az út, az igazság és az élet?* (Jn 14,6)

Ma sincs kevésbé szükség a kiáltó szóra, mint egykor a Jordán partján. Benne élünk a hírek tömkelegében. Újság, rádió, televízió és internet kiáltja a mindent eladó reklámhangját az emberiség fülébe. Tudjuk naprakészen a világ összes rémhírét: erőszak, bűnözés, öngyilkos merénylők robbantgatásai, természeti katasztrófák... halál... pusztulás. Vajon erre van szüksége a lelkünknek? Ma a modern, úgymond civilizált világ fej-

lődésében, illetve torzulásában sínylődik az emberi lélek, és minden csillogás-ragyogás ellenére is puszta és üres az emberi szív. Valóban szükség van a sok-sok kilátástalanságból való felocsúdásra. Minden azon fordul meg, hogy mit engedünk be a lelkünkbe: a világ feszültségkeltő híreit, vagy az evangélium örömhírét. Krisztus itt van köztünk, él és munkálkodik. De a szívek elé vezető útját egyengetni kell. Ezt tette akkor Keresztelő János, s ma ez nemcsak a lelkipásztorok, az igehirdetők feladata, hanem minden hitre jutott keresztyén léleknek, a jövőendő nemzedékre való tekintettel pedig kiemelten az édesanyák és nagymamák feladata.

A valóság azonban az, hogy az útegyengetés nem könnyű feladat. Ha a történetünket figyeljük, látjuk, hogy a bizottság tagjait nem elégítette ki János őszinte válasza. Tovább kérdeztek: *Micsoda tehát? Illyés vagy-e te? A próféta vagy-e te?* Ahogyan már elhangzott, lényeges volt saját maguk miatt is a pusztai próféta besorolása: barát, vagy ellenség? Ma is ezt teszi a világ. Ha valaki rálép az útegyengetés szakaszára, valamilyen formában máris vizsgálat alá veszik. Kicsoda vagy te? Megéri-e neked a kiállásod, a magatartásod? A valóságban azt ellenőrzik, hogy tartani kell-e tőlük? Barátok-e, vagy ellenségek? Megkísérthető vagy-e anyagiakban vagy önértettedben?

Mindenekelőtt azonban, meg kell jegyezni, hogy csak akkor tudok útegyengető lenni, ha én már utat nyitottam Jézusnak a szívemben. Ugyanis, nem feltétlenül szavakból áll a kiáltó szó. Sokszor a Krisztust sugárzó életmagatartás hangosabban kiált minden emberi szónál. Észrevenni az emberi nyomorúságot, segíteni a rászorulókon, meghallani a panaszokat, s azokat orvosolni. Sokszor elég egy meleg, szívélyes mosoly, egy megértő, bátorító kézsorítás, egy képmutatás nélküli ölelés.

Végül jön a vizsgálóbizottság mindent summázó kérdése, amely már a cselekedetre utal: *miért keresztelsz, tehát, ha nem te vagy a Krisztus, sem Illyés, sem a próféta?* Akár hangozhatna így is: honnan veszed a bátorságot, hogy megváltoztasd az emberek életét? Aki bűnben van, az maradjon bűnben, aki elesett, az maradjon elesve! Sokszor megtapasztalható a mai világban, hogy a beteg, a fizikai hasznot nem hozó öreg már terhet jelent a fiatal, az egészséges család számára. Sokszor hallani a mai, akár keresztyén politikusokat, amint méltatlankodnak azon, hogy milyen sokba kerül az ország számára az egészségügy, a szociális háló kiépítése. Mintha visszatérőben volna a régi gondolkodás: „Vae victis!” – Jaj a legyőzetteknek! Ma: Jaj a társadalom peremére szorultaknak!

János válasza: Én csak vízzel kerestelek, de aki utánam jő, Szentlélekkel és tűzzel keresztel – ismerjük más evangéliumból. Sokatmondó. A vízzel való kereszttségben mindannyian részesültünk, de ez csak előképe a Szentlélek kereszttségének, amit Jézus munkál a neki utat nyitó lelkekben. Csak általa, aki a megrepedt nádat nem törte el, a pislogó gyertyabelet nem oltotta – lesznek a megalázotthoz, az elesetthez lehajoló ember. Vettem-e a Szentlélek kereszttségét, hogy a Lélek vezetése alatt járó ember legyek? Vagy inkább a Sátán által diktált önzésem útjain járok?

Csodálatosak a Messiásról bizonyosságot tevő próféta szavai: *nem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam.* Lássuk magunk előtt a képet: a feladathoz földig kell hajolni! Ebben az öntelt világban útegyengetővé csak a szeretettel porig alázkodó lelkek tudnak. Ez nem a világ előtt való gerinctelen hajlongást jelenti, hanem azt, amit Pál apostol így fejez ki: *Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.* (Gal 2,20)

Ezek Béthabarában lettek, a Jordánon túl, ahol János keresztel vala.

Ez az ige pedig itt hangzott el a mi gyülekezetünkben. A kérdés csupán az, hogy a kiáltó szó milyen fülekre talált. Ámen.

Prédikációk újkenyér ünnepének nagyhetére

Felszegi Imre
Somkerék

Testi, lelki és Mennyei Kenyér

1. Kenyér a Paradicsomban

Alapige: 1Mózes 1,29

1. Az Újkenyér ünnepének nagyhetében estéről-estére azt fogjuk kutatni, hogy Isten miként adja nekünk a testi és lelki mennyei kenyeret.

A mai íge a teremtés történetéből való. Isten szeretetből teremtette az embert, és mindent megadott neki, amire szüksége volt, és ezt mondta: „a földet hajtsátok birodalmatok alá” Ha elolvassuk a teremtés történetét, azt látjuk, hogy csak a hatodik napon teremti meg Isten az embert. A hatodik napot megelőzően Isten mindent megteremtett, amire az embernek szüksége van.

A mai ígék azzal kezdődik, hogy amikor Isten mindent megteremtett, és mindent az embernek adott, akkor ezt az ember tudomására hozta. Az Ígében ezt így olvassuk: „És monda Isten...” Ha Isten mindent átadott az embernek, akkor miért szükséges, hogy ezt meg is mondja az embernek? Egyrészt az ember tudomására hozza, hogy mindent Ő teremtett, és mindent Ő adott az embernek. Az embernek pedig tudnia kell, hogy mindent ajándékba kapott Istentől. Másrészt Isten megnyugtatta az embert, hogy megtartja őt, és megad neki mindent, amire szüksége van.

Ezek után mit kell cselekednie az embernek? Bízson az ő Teremtő Istenében! Ma is szükséges elgondolkodnunk azon, hogy Isten ad minékünk mindent. Rá kell bízunk magunkat Istenre, mert Ő ad nekünk életet, erőt, kenyeret, bűnbocsánatot és kegyelmet. Néünk adja Krisztust és „Óvele együtt mindent”. (Róm 8,32) Nyugtasson meg minket az Ige üzenete, hogy Isten táplál minket nap mint nap. Ezt mondja a 27. káté-kérdésünk felelete is: Isten gondviselése azt jelenti, hogy „minden, ...még az étel és az ital is nem véletlenségből, hanem az Ő Atyai tanácsából és akaratából jön”

2. Isten a paradicsomban így szól az első emberpárhoz: „néktek adok minden maghozó füvet” A maghozó füvek jelentették az eledelt az ember számára. Ezt az eledelt Isten adja. Ma, az Újkenyér nagyhetében mondhatjuk, hogy a kalászos növények jelentik a maghozó füveket. Közelebbről jelenti a búzát, jelenti az idei új búzát. Ezt is Isten adja, Isten ajándéka. Szoktuk mondogatni, hogy mi dolgozunk meg a mindennapi kenyérért. Úgy, ahogy az idén is megdolgoztunk azért, hogy az Újkenyér ünnepére új búzából süthessük a kenyeret az Úr asztalára. Szántottunk, vetettünk, arattunk, és a két kezünk munkájának itt van az eredménye, az új búza.

Így igaz. Mi dolgozunk, de két kezünk munkáját Isten áldja meg. Mi dolgozunk, és mi fáradozunk, de ha Isten nem adja az áldást, az esőt, akkor nincs termés, nincs kenyér. Erre figyelmeztet minket Salamon is a 127. zsoltár második versében: „Hiába néktek korán felkelnetek, későn fekdüdnötök, fáradsággal szerzett kenyeret ennetek. Szerelmesének álmában ád eleget.” Az ember dolgozik, elvégzi a reá bízott munkát. De amikor az ember alszik, pihen, nem tesz semmit. Akkor viszont dolgozik Isten, és adja szerelmesének azt, amire szüksége van. Jelen esetben a kenyeret. Hogy jobban megértjük ezt az ígét, gondoljunk a Márk evangéliumában leírt tanításra, amikor Jézus így

szól: „az ember beveti a magot a földbe. És alszik és fölkel éjjel és nappal, a mag pedig kihajt és felnő, ő maga sem tudja miképpen. Mert magától terem a föld, először füvet, azután kalászt, azután teljes búzát a kalászban.” Ez a magától való növekedés, ez az Isten áldása. Azt mondja Pál apostol: „Én plántáltam, Apollós öntözött, de az Isten adja vala a növekedést.” (1Kor 3,6) Isten adja az áldást, a növekedést, a termést. Isten adja a testi, lelki táplálékot. Milyen nyugodtan él az olyan ember, aki tudja, érzi és tapasztalja, hogy Istennek gondja van reá, aki munkájában, pihenésében, alvásában rábízta magát Istenre. Isten megadja mindazt, amire szükségünk van. Mi elfogadjuk, de köszönetet kell mondanunk. Ilyen köszönet és hála az, amikor az ember az Úr szent asztalára adományozza azt, amit Istentől kapott.

3. Pál apostol szavait idézve a fenti gondolatsorból átléphetünk a következőbe, amikor is így szól az apostol: „Mid van ugyanis, amit ne kaptál volna?” (1Kor 4,7)

Isten adja a maghozó füveket, a búzát, a kenyeret, a táplálékot és mindazt, amire szükségünk van. Ma a városi ember, aki nyolc, tíz óra ledolgozása után bármely üzletből megvásárolhatja a kenyeret, nehezen tudja megérteni, hogy a kenyeret Isten adja. Hogyan adja Isten, hiszen ő vásárolja meg a saját pénzén? Valóban. Viszont honnan van neki pénze? De honnan van ereje, esze, „tálentuma”, hogy a pénzt megszerezze? Istentől. És honnan és hogyan került az a kenyér a boltba? Úgy, hogy Isten megáldotta a termőföldeket, és az embernek adja a „maghozó füveket” Ezért szükséges teljes komolysággal és méltósággal megünnepelni az Újkenyér ünnepét, hogy abban is, aki a bolti kenyeret eszi, és abban is, aki „a káposztalapun sült házikenyeret” eszi, tudatosodjon, hogy Istentől való a mindennapi kenyér.

4. Azzal zárul a mai alapigénk, hogy amikor az Úr Isten az embernek adja a maghozó füveket, akkor azt mondja: „ez legyen néktek eledelül”. Viszont Isten nemcsak a maghozó füveket adja az embernek eledelül, hanem: „minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van” – olvassuk a mai igében. És „minden mozgó állat, amely él, legyen nektek eledelül” – olvassuk az 1Móz 9,3-ban.

Amint látjuk, Isten mindent megadott az embernek. Elmondhatjuk a zoltárköltővel együtt: „Az egek az Úrnak egei, de a földet az ember fiainak adta.” (Zsolt 115,16) Mivel kezdtük mai igehirdetésünket? Azzal, hogy Isten szeretetből teremtette az embert, és mindent az embernek adott. Isten szeretete végtelen. Nemcsak a földet adja az embernek, hanem a mennyet is. Krisztus által nekünk adja a mennyországot és az örök életet. És mindezt miért? Azért, mert Isten szeret minket. Vigyük haza ezt az örömezenetet, és a mindennapi kenyérben, az elvégzett munkában, az életünk eseményeiben lássuk meg azt, hogy szeret minket Isten. Ámen.

2. Orcád verítékével egyed a te kenyeredet

Alapige: 1Mózes 3,18–19

1. A tegnap este a teremtés történetéből hallottuk az Ige tanítását, hogy Isten adja a kenyeret, azért, mert szeret minket. Nem kell arra gondolnunk, hogy Ádám és Éva nem dolgozott semmit a Paradicsomban, és mégis megvolt a mindennapi kenyérük, hiszen a teremtés történetében ezt olvassuk: „És vevé az Úr Isten az embert, és helyezteté őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.” (1Móz 2,15)

A mai ige viszont a bűneset történetét hozza elénk. Az első emberpár, Ádám és Éva bűnt követtek el. A bűnt pedig büntetés követi. Isten kiűzte az embert a Paradicsomból és ezt követően az embernek „fáradtságos munkával” kell megélnie. (1Móz 3,17) Mind-ez a bűnnek a következménye. Ezután az ember nem a maghozó füveket kapja eledelül,

hanem ezt halljuk az igéből: a föld „töviset és bogácskórót teremjen tenéked, s egyed a mezőnek füvét” Amíg Ádám és Éva Isten szava szerint élt és cselekedett, addig megmaradhattak a Paradicsomban, és a maghozó füveket kapták eledelül. De, amikor a Sátánra hallgattak, akkor kivettetnek a Paradicsomból, és eszik a mezőnek füvét.

Nabukodonozor története jut eszünkbe. (Dán 4,26–34) Amikor Nabukodonozor király felfuvalkodásában Isten ellen cselekszik, akkor „az emberek közül kivetteték, és füvet evék mint az ökrök...” De amikor megalázta magát Isten előtt, akkor Isten visszahelyezte őt királyi székébe. Így van ez minden téren. Amit a Sátántól veszünk, az mind rossz, fertőzött és ehetetlen.

Isten mindenkinek megadja a mindennapi kenyeret. De valamiért nem jut mindenkinek. Talán a szomszédoknak, a munkatársamnak nincs mit ennie, de érdek-e ez miniket, engem vagy téged? Nem. Nem érdekel. Miért? Miért van ez így? A bűn miatt. Hányszor megtörtént már, hogy kivettük és kiütöttük a másik ember kezéből a kenyeret. Hogyan értsük ezt? Szó szerint: ellopjuk mások termését, lekaszáljuk a sarjúját, kirúgjuk beosztottunkat munkahelyéről, beárujuk társainkat főnökénél, amiből anyagi hátrány is lehet.. És így az Istentől kapott kenyeret mi átgyúrjuk és „töviset és bogácskórót” adunk egymásnak. Ezért kell megtanulnunk Istentől kérni és elvenni a kenyeret, a magunk és mások számára. Hiszen, amikor Isten kezéből vesszük az eledelt, az táplál, éltet és megtart bennünket.

2. Ezt olvassuk továbbá az igében: „Orczád veritékével egyed a te kenyeredet.”

Ez a verejtékezés nem a munka miatt van, hiszen a Paradicsomban is az ember feladata az volt, hogy művelje és őrizze azt. Ez a verejtékezés a bűn miatt van. Az elkövetett bűn miatt kellett verejtékezzen Ádám és Éva. És mi is verejtékezünk nap mint nap „mind a velünk született, mind az elkövetett bűnök miatt”. (HK 10. kérdés–felelet) Bűneinkkel verejtékezést okozunk magunknak és másoknak is. És gondoljunk arra, hogy az emberi bűn és gonoszság miatt, miként kell megszereznünk kenyerünket? Barátság-talan munkahelyeken, ahol esetleg meg is fenyegetnek, szidalmaznak, vagy vasárnapi munkára köteleznek. És azt a nehezen megszerzett kenyeret idegesen, fáradtan, reszketve, félve fogyasztjuk el, mert állandóan félünk az emberi gonoszságtól. Így fertőzi meg, így keseríti meg kenyerünket a bűn. De most, Újkenyér ünnepének nagyhatében kérjük Istent, bocsássa meg a bűneinket, adjon új szívet és új életet, hogy a Tőle kapott kenyeret tudjuk békében és szeretetben elfogyasztani. Imádkozzunk, hogy ez megvalósuljon a családban, a munkahelyen és a gyülekezetben, s most itt, az Úr szent asztalánál.

Vajon mindez lehetséges-e? Igen, mert a mi bűneink miatt verejtékezett a mi Urunk Jézus Krisztus. Nagycsütörtök éjszakáján az Olajfák hegyén Jézus „imádkozék, és az Ő veritéke olyan vala, mint a nagy vércseppek, melyek a földre hullanak”. (Lk 22,44) Jézus Krisztus vért verejtékezett a mi bűneink miatt, és elhozta számunkra a bűnbocsánatot. Ő az, aki megtanít minket az Isten szerinti életre. Megtanít arra, hogy az Úr Istent így szólítsuk meg: „Mi Atyánk”, és kérjük tőle „a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” – nekünk is és másoknak is.

3. Ádám és Éva elkövették a bűnt. Megkapják a megérdemelt büntetést: kiűzetnek a Paradicsomból. Fáradtságos munkával kell hogy megszerezzék a kenyeret, és orcájuk veritékével eszik azt. De mindezek felett felragyog az Isten szeretete és kegyelme. A bűnt elkövető embert az Úr Isten nem pusztítja el, hanem továbbra is szereti, és megadja neki a mindennapi kenyeret, hiszen ezt olvassuk az alapigében: „Orczád veritékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földre, mert abból vétettél: mert por vagy te s ismét porrá leszel.” Az új fordításban ez áll: „Arcod verejtékével eszed a kenyeret, míg visszatérsz a földre.” Amíg élsz, lesz kenyér, amit egyél, mert Isten adja a kenyeret. Azt mondjuk a Káté szavaival, hogy „mindannyian bűnben fogantattunk és szület-

tünk” (HK 7. kérdés–felelet), és ez így igaz. Az öregek még hozzáteszik azt is, hogy ember hiba nélkül nincsen. Tehát mi is bűnösök vagyunk. De Isten a maga kegyelméből és szeretetéből nekünk is adja a kenyeret.

Mi a mi teendőnk? Az, hogy fogadjuk el és köszönjük meg Istennek az ajándékot. És végre tanuljuk meg, hogy többé ne lopjuk el a mások kenyerét, hanem mint megváltottak „adjunk kenyeret az éhezőknek, vizet a szomjúhozónak” (Mt 25,31–46), mert mi is mindezt Istentől kaptuk. Gondolatainkkal, szavainkkal, cselekedeteinkkel és egész életünkkel köszönjük meg az Úr Istennek, hogy habár elkövetjük a bűnt, Ő mégis megbocsát nekünk Krisztusért, és megadja a mi mindennapi kenyerünket. Ámen.

3. A manna az a kenyér, melyet az Úr adott néktek eledelül

Alapige: 2Mózes 16,14–15

1. A bűnbánati hét első alkalmán arról szólt az Ige, hogy Isten a Paradicsomban a maghozó füveket adta eledelül Ádámnak és Évának. Azután azt hallottuk, hogy elkövették a bűnt, fáradságos munkával kellett megszerezniük a kenyeret, de Isten a bűnös embernek is megadja a mindennapi kenyeret.

A mai ígében arról van szó, hogy Izráel vándorol a pusztában, és amikor nincs a népnek ennivalója, akkor „zúgolódik Izráel fiainak egész gyülekezete” Isten ellen. (2Móz 16,2) Izráel fiai attól féltek, hogy itt a pusztában nincs és nem is lesz, amit egyenek, és éhen fognak halni. A „pusztában” mi is ekképpen féltünk és zúgolódtunk. Gondoljunk itt az első és a második világháborúra, és gondoljunk a kommunista időkre, amikor féltünk, hogy nem lesz meg még az a fekete és jegyre adott, kipurciózott kenyérünk sem. Ma is mennyi félelem van a szívünkben a kenyér miatt. Lesz-e munkahegyünk? Adnak-e fizetést? A kicsi nyugdíjból megvásároljuk a szükséges orvosságokat, és azonnal pánikba esünk, hogy marad-e még valami kenyérré is? Féltünk. De vajon e félelmünkben tudunk-e bizalommal imádkozni Istenhez? Izráel fiai e félelmükben így kiáltanak, hogy: „Bár megholtunk volna az Úr keze által Egyiptom földén, amikor a húsos fazék mellett ültünk vala, amikor jól lakhattunk vala kenyérral, mert azért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy mind e sokaságot éhséggel öljétek meg.” (2Móz 16,3)

Figyeljük csak meg: a népnek nincs ennivalója, és ekkor mit cselekszik? Nem imádkozik, nem kiált fel Istenéhez, nem kér Istentől segítséget, hanem zúgolódik Isten ellen. De Isten ismét szeretettel fordul népéhez, és ott a pusztában, a kietlenben is megmutatja az Ő hatalmát és szeretetét. A hatalmát abban mutatja meg, hogy az élettelen helyen is megteremti a húst, a kenyeret, a vizet, mindazt, ami szükséges a nép számára. És megmutatja szeretetét, hiszen csodát tesz, és eledelt ad a népnek. Sokszor zúgolódtunk mi is: miért nem gazdagok a szüleink, hogy nekünk is meglegyen az autónk, a sok pénz, úgy, mint másoknak, miért nincs jó idő, hogy mehessünk kirándulni, miért... és... miért? Mi zúgolódtunk, de Isten szeret minket, és kirendeli mindazt, amire testünknek, lelkünknek szüksége van.

2. Isten megígéri Izráel fiainak, hogy „estennen húst esztek, reggel pedig kenyérral laktok jól, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr a ti Istenetek” (2Móz 16,12) Vajon hittek-e Izráel fiai ebben az ígéletben? Vajon nyugodtan feküdtek le, bízva abban, hogy Isten szava szerint reggel lesz kenyérük? Kérdezzük meg mindezeket saját magunktól. Mi nap mint nap kérjük az imádság szavaival: Mi Atyánk, a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. De valóban nyugodtak vagyunk-e, hogy Isten biztosan megadja azt, amit kérünk? Izráel esetében, reggelre, Isten ígérete szerint a manna ott volt a

mezőn. Isten megígérte, és meg is cselekedte. Illés próféta által is megmondta, hogy: „sem a vékabeli liszt el nem fogy, sem a korszóbeli olaj meg nem kevesül addig, míg az Úr esőt ad a földnek színére” (1Kir 17,14) És ez így van mind a mai napig. Isten gondoskodik rólunk. Minden esőben, minden napsütésben és minden darab kenyérben azt kell meglátnunk, hogy „minden jó egyedüli forrása” a Mindenható Úr Isten. (HK 125. kérdés–felelet) Ő adja Izráelnek a mannát, Ő adja nekünk a mindennapi kenyeret.

Istennek szava igaz, ámen és beteljesedik. Ezért az ige gondolatmenetében fogadjuk el az ének tanítását:

„Mind igazak és ámenek, amik szádból kijöttek,
Azért, amit nem látok szemmel, béveszem szavadra hitemmel.”

3. Amikor Izráel fiai meglátják, hogy „a pusztának színén apró gömbölyegek valának, aprók mint a dara a földön”, akkor azt kérdezték egymástól: Mán hu? Vagyis: Mi ez?

E kérdésben először benne van a csodálkozás: Valóban, Isten jelen van a nép életében? Valóban, még itt a pusztában is ad Isten kenyeret?

Másodszor benne van ebben a kérdésben a hitetlenség: Azt, ami ott van a földön, és azt, ami olyan apró, azt meg lehet enni? Mán hu? Mi ez? – kérdezzük mi is mindig, amikor kezünkbe vesszük a kenyeret. Isten valóban megadja nap mint nap, „amit aprítottunk a tejbe”? Mi ez? – kérdezzük, amikor az Úr asztalán látjuk az úrvacsorai kenyeret. Valóban ennyire szeret minket Isten, hogy az úrvacsora kenyérében és borában táplál minket az örök életre? Mi ez? Ez az Istennek a szeretete.

Zúgolódunk, rosszat cselekszünk, vétkezünk, de mégis szeret minket Isten, megbocsát, és megadja nekünk „a mi mindennapi kenyérünket”, és adja az úrvacsora szent eledelét. Isten mannával táplálta az Ő népét a pusztai vándorlás ideje alatt. Negyven éven keresztül nap mint nap (kivéve a szombatot) adta Isten a mannát. Isten minket is táplál földi életünk vándorlása alatt. Táplált a múltban, a háborúban, a szárazságban és a jégverés után. Táplál a jelenben – érezzük és tapasztaljuk. Ígérete szerint táplálni fog a jövőben is. E tanítást meghallva nyugodtan fekszünk le ma este, mert tudjuk, hogy Isten holnapra is megadja a kenyérünket. De vajon holnap reggel mi lesz az első dolgunk, amikor felkelünk: a munka vagy az imádkozás?

4. Izráel fiainak a csodálkozó és hitetlenkedő kérdésére Mózes válaszol: „Ez az a kenyér, melyet az Úr adott néktek eledelül.” Mózes e szavakkal emlékeztetni akarja Izráelt Isten szavára: a tegnap este Isten megígérte, hogy ad néktek kenyeret, és íme „ez az a kenyér”, íme, Isten megadta néktek azt a kenyeret, amit ígért. Isten nemcsak földi kenyeret ígért nekünk, hanem nekünk ígérte a „Mennyei kenyeret” is, Jézus Krisztust. Jézust nekünk adta. Jézus a miénk.

A mindennapi életünk zajában és pusztaságában, a mindennapi éhezésekben és kenyérharcokban miénk a testünket tápláló földi kenyér, és miénk az életet adó kenyér, az igazi Mennyei kenyér, a miénk Jézus Krisztus.

Adja az Úr Isten, hogy mindannyian fogadjuk el Istentől nemcsak a testi kenyeret, hanem a lelki táplálékot is, és mindenekfelett fogadjuk el a Mennyei kenyeret, Jézus Krisztust. Ámen.

4. Jézus Krisztus, az igazi Mennyei Kenyér

Alapige: János 6,32–33

1. A tegnap este a pusztai vándorlásról beszélgettünk. Mán hu? Mi ez? – kérdezték Izráel fiai, amikor meglátták az égből esőképpen hullatott kenyeret, a manná.

Mán hu? Mi ez? – szinte szóról-szóra ugyanezt kérdezik a Jézus korabeli emberek, amikor meglátják Jézus Krisztust, és amikor hallják az Ő tanítását. Ki ez, aki azt mondja, hogy ő „a mennyből szállott alá”? (Jn 6,42) Mi ez a tanítás, hogy „én vagyok az életnek kenyere”? (Jn 6,48) Mit jelent az, hogy „ez a kenyér, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért”? (Jn 6,51) A pusztában a nép zúgolódására Isten megmutatja a maga szeretetét, kegyelmét és gondviselését. És adja a manná. Jézus is szeretettel és kegyelemmel jön az emberekhez. A nép zúgolódik ellene, és e tanítást hallva „sokan visszavonulának, és nem járnak vala többé Ővele” (Jn 6,66) Elhagyják, életére törnek. És Ő meghal az emberekért. Meghal értünk, hogy megszabadítson minket az örök kárhozattól, és megajándékozzon az örök élettel. Mi ez? – kérdezzük mindannyian. Ez az Isten szeretete. Isten nekünk adja Jézus Krisztust, az igazi mennyei kenyeret. És, aki elfogadja, az megkapja nemcsak a földi kenyeret, hanem megkapja Jézustól a lelki és mennyei kenyeret is.

A lelki kenyérre, a lelki táplálékra is szükségünk van, hiszen sokszor éhes a lelkünk.

És ez a lelki eledel a mi számunkra az Ige, az Isten szava, az imádság, és az, amire készülünk ezen a nagyhéten, az úrvacsora. A mennyei kenyér Jézus Krisztus, aki „életet ad a világnak” (Jn 6,33) Nap mint nap szükségünk van a földi kenyérre. De ennél sokkal inkább szükségünk van a lelki táplálékra. De vajon meglátjuk-e, hogy leginkább arra van szükségünk, hogy Jézus a miénk legyen, és mi a Jézusé? Testileg, lelkileg éhes népünknek azért kell imádkoznia, hogy Isten adja nekünk az igazi Mennyei Kenyeret, Jézus Krisztust.

2. Jézus tanítja a népet, és elmondja azt is, hogy a pusztában nem Mózes adta a manná, hanem a Mindenható Úr Isten. Mózes nem ajándékozó, hanem csak az ajándék közvetítője, az ajándék átadója. Átadja azt, amit Istentől kapott. Az ötezer ember megvendéglésekor nem a tanítványok adják a kenyeret, hanem Jézus Krisztus. A tanítványok csak elveszik a kenyeret Jézus kezéből, és átadják az embereknek. A magunk erejéből mi sem tudunk adni sem kenyeret, sem szabadítást, sem életet. De az Istentől kapott áldásokat át tudjuk, és át is kell hogy adjuk embertársainknak. Ennek ellenére mi nem ezt tesszük. Sajnos, mi nem kenyeret és nem vigasztalást aduk egymásnak, hanem bánatot, bántalmazást, haragot vagy ehhez hasonlót. Milyen jó lenne végre azt adni, amit mi is kapunk Istentől. Milyen jó lenne kenyeret és szeretetet adni mindenkinek, és ugyanazt kapni mindenkitől.

3. A következőkben azt nézzük meg, hogy mit ad nekünk a földi kenyér, a manna, és mit ad nekünk az igaz Mennyei Kenyér, Jézus Krisztus.

a) A pusztában a manna Izráelt táplálta negyven esztendeig. Jézus viszont nemcsak Izráelt táplálja, hanem az egész világot. És nemcsak negyven évig, hanem örökkön örökké. A földi kenyér addig éltet, amíg tart a tápereje, de Jézus életet ad a földön, és majd egykor a mennyben is, mert az Ő ereje soha el nem fogy. Melyik táplálékra van szükségünk inkább? Az Isten Igéjére. Jézus is erre tanít: „Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk?... Hanem keressétek először Istennek országát, és az Ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek.” (Mt 6,31–33) És most kérdezzük meg saját magunktól: mit keresünk korán reggel a mezőn, a gyárban? Kenyeret. És Istent vajon mikor keressük?

b) A manna földi eledel volt, a test számára való táplálék. Mindazok, akik a mannát ették, meghaltak. De Jézus Krisztus a Mennyei Kenyér, Ő a mennyei életre táplál minket. És, aki eszik e kenyérből, a Jézus érettünk megtöretett testéből, „annak örök élete van, és azt Jézus feltámasztja az utolsó napon” (Jn 6,54). Ezért kell komolyan venni az úrvacsoravételt.

c) A manna csupán fizikai erőt adott Izráel fiainak, hogy tudjanak előre haladni és bemenni a megígért Kánaán földjére. Jézus Krisztus életet ad itt a földön, és majd egykor adja az örök életet. És Jézus bevezet minket Isten országába. Ezért Ő, Jézus Krisztus, Ő az igazi Mennyei Kenyér, Ő legyen a mi mindennapi eledelünk. Ámen.

5. Mi Atyánk... a mi mindennapi kenyerünket add meg nékünk ma

Alapige: Máté 6,11

1. Mindannyian jól tudjuk, hogy újkenyér ünnepére készülünk. Az új búzából sütött új kenyeret adományozzuk az Úr szent asztalára. Megköszönjük az Úr Istennek a termést, a kenyeret. Azt, amit asztalunkra teszünk, azt, amit aprítunk a tejbe.

A Mindenható Úr Isten kegyelméből és szeretetéből mindenkinek megadja a mindennapi kenyeret, még azoknak is, akik azt nem kérik.

Hányan vannak, akik nem imádkoznak az Úr Istenhez és nem kérik a kenyeret, de mégis megkapják. Hányan vannak, akik sem étkezés előtt, sem étkezés után nem imádkoznak, és mégis megkapják az étkezéshez valót. A mai igében az Úr Jézus megtanít minket arra, hogy Istentől kell kérnünk a mindennapi kenyeret. A Káténk pedig arra tanít, hogy kérjük Istent, „vegye gondjaiba a mi minden testi szükségünket”, mert Ő „minden jó egyedüli forrása” (HK 125. kérdés–felelet) Isten megadja a mi számunkra mindazt, amire testünknek, lelkünknek szüksége van. De mégsem jut mindenkinek kenyér. Miért? Az emberi gonoszság miatt.

2. Milyen jó, hogy a mai igében az Úr Jézus megtanít arra, hogy a mi mindennapi kenyerünkért kell imádkoznunk, vagyis a mindannyiunk kenyéréért, és nem csak az én kenyereért.

Először is benne van ebben az Igében az a tanítás, hogy imádkoznunk kell azokért, akik nem szoktak imádkozni. Azaz, mi, az imádkozó halandók kérnünk kell a kenyeret Istentől nemcsak a magunk számára, hanem azok számára is, akik nem imádkoznak. Ezért kell így imádkozni, hogy Mi Atyánk, a mi kenyerünket add meg nekünk, mindnyájunknak, azaz minden embernek. Nagyon sokszor, vagy talán minden nap elmondjuk ezt az imádságot, de igazából nem is érdekel, hogy a szomszédoknak vagy a munkatársamnak van-e kenyere vagy nincs. Viszont ugyancsak az Úr Jézus tanít és figyelmeztet bennünket arra, hogy az utolsó ítéletkor csak az megy be az örök életre, aki itt a földön tudott adni az éhezőnek egy darab kenyeret. Aki nem tud adni kenyeret, vizet, ruhát a rászorulóknak, az megy az örök kárhozatra. Ezek után már kérdezhetjük, hogy tudjuk-e kérni a kenyeret nemcsak magunk számára, hanem másoknak is?

Másodszor, a kenyeret a Mi Atyánktól kérjük. A mindannyiunk Atyjától. Isten mindenkit szeret, mindenkit megáld, mindenkinek adja a kenyeret, mindenkiért feláldozta Jézus Krisztust. Ezért mi, mint Isten megváltottai, mindenki számára kell kérnünk a kenyeret, mindenkiért kell imádkoznunk.

3. Ezt a kenyeret minden nap kérni kell. Mi Atyánk, add meg minden napnak a maga kenyerét. Miért nem lehet hetekre, hónapokra előre kérni a kenyeret? Mert ez azt jelentené, hogy nem bízunk Isten mindennapi gondoskodásában. Azonban akkor olya-

nok leszünk, mint a példázatbeli gazda, akinek „bőségesen termett a földje, és magában így okoskodék... az én csüremeimet lerontom, és nagyobbakat építek, és azokba takarom minden gabonámat és az én javaimat. És ezt mondom az én lelkemnek: én lelkem, sok javaid vannak sok esztendőre eltéve, tedd magad kényelembe, egyél, igyál, gyönyörködjél.” Azaz, nekünk a következő esztendőkre megvan a kenyérünk, s ezért nem kell azt kérjünk Istentől. Pedig Isten minden nap megmutatja a maga kegyelmét és szeretetét, és minden nap megadja a mi kenyérünket. És Ő azt akarja, hogy mi minden nap élő kapcsolatban legyünk vele. Ezért kell minden nap kérnünk Istent, hogy gondoskodjék a mi testi, lelki szükségleteinkről.

4. Ki kéri Istentől a kenyeret? Az, aki bízik Istenben, aki hisz az imádság erejében, aki tudja, hogy Istentől száll reánk minden áldás. Ezért mondja a zoltáros: „Gyermek voltam, meg is vénhedtem, de nem láttam, hogy elhagyottá lett volna az igaz, a magzatja pedig kenyérekéregetővé.” (Zsolt 37,25)

Aki Istennel „jár és lakozik” (428. ének), aki Istennel él, aki Istenhez imádkozik, az mindig megkapja Istentől a testi, lelki és Mennyei kenyeret.

És aki hittel és bizalommal kér, az tiszta hitből tudja mondani: „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.” (Zsolt 103,2) Ámen.

6. A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról...

Alapige: Jelenések 2,7

1. Isten adja a testi, lelki és mennyei kenyeret. A testi kenyér jelenti a mindennapi betevő falatot. Azt, ami táplálja testünket, ami erőt ad, hogy tudjunk dolgozni, imádkozni, templomba jönni. A lelki kenyér jelenti az Igét, az úrvacsorát, vagyis azt, ami táplálja az éhes lelkünket. A mennyei kenyér maga Jézus Krisztus, hiszen a Jn 6,41-ben Jézus ezt mondja: „Én vagyok az a kenyér, amely a mennyből szállott alá.” És ez a mennyei kenyér „életet ad a világnak” (Jn 6,33) A testi kenyeret minden ember elfogadja. A lelki kenyeret sokkal kevesebben fogadják el. De a kérdés az, hogy a Mennyei kenyeret, Jézus Krisztust hányan fogadják el? Ezekről szól a mai ige. Azokról, akik elfogadták Jézus Krisztust életük Urának, és Ővele tudnak élni és győzni.

2. „A győzedelmesnek... adok” – olvassuk az alapigében.

Itt a földön harcolunk a bűn, a Sátán, a gonosz ellen. De csak akkor tudunk győzni, amikor Krisztussal vagyunk. Erre tanít az énekünk is: „Harcoljunk Jézus nevében, szent igéje fegyverünk, a Sátánon győz bizonyly e nagy szívvel seregünk.” (281. ének) A győzedelmesnek Isten ad a földön csendes, békés, nyugodt életet, és majd egykor örök életet. Ezért érdemes küzdeni, harcolni és győzni. Mit mond Pál apostol? „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: végezetre eltétem nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr...” (2Tim 4,7–8) Krisztussal minden lehetséges. Krisztussal le lehet győzni a Sátánt. Krisztussal lehet Isten szerinti életet élni. Krisztussal lehet üdvözülni.

3. Mit ad Isten a győzedelmesnek? „A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról.” Az 1Móz 2,16–17-ben ezt olvassuk: „És parancsolá az Úr Isten az embernek, mondván: A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél, mert amely napon ejéndel arról, bizony meghalsz.” A bűneset előtt tehát Ádám és Éva egy fától volt eltiltva, a jó és gonosz tudásának a fájától. Ők pedig pont ezt kívánták. Megismerni a jót és a gonoszt. Kívántak enni a tiltott fa gyümölcséből. És ettek. A bűnt elkövető embernek ezt mondja az Úr Isten: „Ímé az ember olyanná lett, mint mi közülnk egy, jót és gonoszt tudván. Most tehát, hogy ki ne nyújtsa kezét, hogy szakasszon

az élet fájáról is, hogy egyék, s örökké éljen: kiküldé őt az Úr Isten az Éden kertjéből...” (1Móz 3,22–23) Tehát csak a bűn elkövetése után nem ehetett az ember az élet, az örök élet fájáról. Bűnös ember nem örökölheti Isten országát, ezért nem is ehetik az élet fájáról.

De itt, a mai alapigében mégis azt olvassuk, hogy Isten enni ad, erről az élet fájáról, az örök élet fájáról. Ki ehet erről a fáról? Aki győz. A győzedelmes. Az, aki elfogadja Jézus Krisztust élete Urának. Az, aki a bűnben tud bocsánatot kérni, az, aki elfogadja Isten kegyelmét és szeretetét. Az, aki tudja, hogy Jézus Krisztus vére megtisztít minden bűntől. Az, aki tudja, hogy az örök életbe egyedül Jézus Krisztus visz be bennünket. Az élet fájáról való evés jelenti az örök élet elnyerését.

4. Hol eszik a győzedelmes? Az Isten paradicsomának közepette. A családi asztalnál való étkezés megadja a testünknek szükséges erőt. A templomban az Igével és az úrvacsorával való étkezés táplálja a mi lelkünket az Isten szerinti földi életre, és az örök életre. De, aki az Isten paradicsomának közepette eszik, az már elnyerte az örök életet.

Aki győz, az bemegy az Isten országába.

Erre vezet minket az újkönyér ünnepének nagyhete, amikor az Ige arra tanít minket, hogy el kell fogadnunk Istentől a testi, a lelki és a mennyei kenyeret, és akkor, mint győzedelmesek eszünk az élet fájáról, amely az Isten paradicsomának közepette van. Oda, a mennyei honba akar bevezetni mindannyiunkat a mi Urunk Jézus Krisztus. Adja az Úr Isten, hogy ez megvalósuljon mindannyiunk életében. Ámen.

István király intelmei fiához, Imre herceghez

Te pedig, fiam, valahányszor Isten templomához járulsz, hogy Istent imádd, Salamonnal, a király fiával, magad is király lévén, mindig mondd: „Küldd el, uram, a bölcsességet a te nagyvotodnak székétől, hogy velem légyen és velem munkálkodjék, hogy tudjam, mi légyen kedves nálad minden időben.” És ismét: „Uram atyám, én életemnek Istene, ne hagyj engem álnokságnak gondolatában, az én szemeimnek ne adj kevélységet, és a gonosz kívánságot távoztasd el tőlem, Uram. Vedd el tőlem a testnek kívánságát, és a tisztátalan és esztelen léleknek ne adj engem, Uram.” Ezzel az imádsággal fohászokodtak hát a régi királyok, te is ugyanezzel fohászokodj, hogy Isten minden vételked eltörlésére méltasson, hogy mindenki legyőzhetetlen királynak hívjon. Imádkozz azért is, hogy a tétlenséget, tunyaságot elkeresse tőled, megajándékozzon az erények összességének segédelmével, s így legyőzhess látható és láthatatlan ellenségeidet. Hogy valamennyi alattvalóiddal együtt gondtalanul, ellenséges támadásoktól nem háborgatva, békében végezhess életed pályáját.

(Részlet a IX. részből: Az imádság megtartásáról.)

Prédikációk újkenyér ünnepére

Juhász Zoltán

Páva

A mi mindennapi kenyерünket add meg nekünk ma

Alapige: Máté 6,11

Bibliailvasás: 2Korinthus 9

A keresztyének egyik alapvető tulajdonsága, hogy az emberiséget szüntelenül Isten imadására hívják. Az embertársaink iránti testvéri szeretet bizonyítéka, hogy magunkat is, őket is felkészítjük arra, hogy együtt imádkozzunk Istenhez, a mi Atyánkhoz. Minket a közös imádságra Jézus Krisztus tanított, aki először nevezte Istent „Atyámnak” A mi imádságunk az egész emberiség közös lelki beszéde lehet, mert Isten minket hív a Jézus Krisztussal való életteljes kapcsolatra.

Az Úr imádságának második egysége a felolvasott ige, ahol a saját szükségleteinkért imádkozhatunk. Atyánk az ő dicsőségének biztosítása után megengedi, hogy a mi saját javainkért könyörögjünk, de csakis azzal a feltétellel, hogy amit magunknak kérünk, az is az ő dicsőségét szolgálja. Isten kívánságaink teljesítése által az őt szolgáló életet tartja fenn bennünk.

Isten élet-fenntartásának eszköze a mindent magába foglaló *áldás*. Jézus Krisztustól kaptuk ajándékba a mindennapi kenyér kérését s ezáltal a tanítást, hogy Isten nem tartja méltatlannak azt, hogy a mi eledelünkről gondoskodjék, s belenyúljon az ember és az anyagi világ összefüggéseibe.

A kenyér utáni kérés Isten és az emberek közötti bensőséges, meghitt viszonyt mutatja. Egyfelől azt, hogy nincs egyetlen olyan életfontosságú ügyünk sem, amit bizalommal ne tárhatnánk fel előtte. Másfelől, hogy nemcsak a lelki-szellemi, de még a testi-anyagi életnek sincs olyan területe, ahol ne mutatná meg Isten az ő mindenható erejét és atyai jóságát.

Ezt a családi jellegű, meghitt viszonyt jellemezzük azzal, hogy egész életünk Isten áldása által bontakozik ki. Az áldás nem az életet fenntartó testi és szellemi javakat jelenteli csupán, hanem azok felhasználásának a lehetőségét is. E javak végtelen bőségben vannak jelen a teremtés művében, ezeket gyarapíttatja Isten az ember munkája által. Az áldás azt fejezi ki, hogy ezeket az adott és örökölt, megmunkált és termelt javakat Isten valóban a mi hasznunkra fordítja: minket táplál, a mi lelkünket üdíti fel, a mi életünket védelmezi.

Az Úr Jézus Krisztus a mindennapi kenyér kiemelésével az imádkozók szeme elé állította a mannát, amelyet Isten naponta megadott, de amelyet nem lehetett eltenni másnapra (5Móz 8,3). Isten rólunk való gondoskodása nem egyeztethető össze a javak halmozásával, kaparissággal, kapzsisággal, amely megkárosítja embertársainkat és megsérti a rólunk gondoskodó Istent.

A Miatyánk nemcsak általánosságban hirdeti az önzetlenséget, hanem két intéssel meghatározza konkrét formában is azt, ami a javakból nekünk adott áldás, és azt, amit a „mindennapi” kenyér mértéke szerint már nem vehetünk el.

Az első intés az ember-világra mutat, amikor a mi mindennapi kenyérünkért való imára tanít. Az Úr Jézus több példázata arra figyelmeztet, hogy nem tárolhatjuk magunknak a holnapra szükséges javakat, amíg testvéreink ma éheznek. Ezt ma különös erővel kell hangsúlyoznunk, amikor fennáll az a veszély, hogy a világ kettészakad a

jóllakottak és az állandóan éhezők táborára. Ma sokszorosan figyelniük kell arra, hogy amikor az Úr Jézus észrevette, hogy a tömeg éhezik, a tanítványait hívta: adjatok nekik ti enni!

A második intés Istenre mutat. Mivel a javakból az a miénk, amit az áldás ad, mindent kérniük kell: „Te add meg nekünk!” Ha rábíztuk Istenre az életünkről való gondoskodást, át kell adnunk Neki azt is, amit munkánk termel, hogy azt Ő ossza szét igazságosan, s nagy családjá tagjai sorában Ő gondoskodják rólunk is. A kenyérgond evangéliumi megoldása az a háládatosság, amelyben mindenemet felajánlom Őneki, és abból élek, amit Ő visszaad nekem. Az Úr imádságának ez a kérése is arra int, hogy a háládatosság útján járjunk! Ámen.

Péter Miklós József

Kolozsvár

Mert egy a kenyér. . .

Alapige: 1Korinthus 10,17

Bibliailvasás: 1Korinthus 11,17–34

– Bár úgy volna*! – sóhajtottak fel a rabszolgák. Izzadt markukban szorongatták a vacsoráról félretett száraz, fekete kenyérmaradékot. Nehéz volt mostanig őrizni. A napi fejadag csak az éhenhalástól ment meg, nem képződnek tőle fölös energiák. A fárasztó robot végeztével gondolatok nélkül hull vackára az engedelmességbe görnyedt test. Álomtalan az alvás, nincs idő a szökés terveire, s nem látogatnak ide az elveszített haza képei. Most istentisztelet van, szeretetvendégség. Munkaszünet, és Krisztus nevében fegyverszünet gazda és rabszolgá között. Történetesen ez is, az is keresztyén. . . Jó, hogy csak két szeme van a rabszolgának! A kettőnek is nehéz parancsolni. Egyik minduntalan a középső asztalra tekint: az urak előtt a friss fehér kenyér csak ráadás messze illatozó zsíros falatokhoz. A másik azt lesi: hogy lehet a rabszolgatársnak nagyobb akarata ereje és nagyobb megtakarított kenyérmaradéka?

– Bár úgy volna! – gondolták a korinthusi kikötő rakodómunkásai. És nem is azon járt az eszük, hogy szegényes uzsonnájuk miért nem hasonlít jobban a hajótulajdonosok és nagykereskedők asztalán díszelgő tálakhoz, hanem sokkal inkább arra, hogy télen leáll a hajóforgalom. Igaz, hogy nem roskad tömött zsákok terhe alatt egy darabig a válluk, leányaik sem kínálnak vidám perceket a nagyvilág pár napra kiszálló vándorainak, de a pénz is elmarad az őszi böjt után. Ha nem voltál elég ügyes és szerencsés tavasztól mostanig – nagy éhezések hónapjai várnak!

A tágas teremnek van még egy sarka. Oda jut legkevesebb az ablakon beáramló fényből, de onnan lehet a leggyorsabban kisurranni, ha úgy hozza a szükség. Akik ott ülnek, azoknak arca is, ruhája is sötétebb valamivel. Nem Egyenlítői-Afrika szurokfeketéjét hordozzák bőrükön, de nem is csupán az előnytelen megvilágítás teszi, hogy mások. Nem dőlnek kényelmesen hátra, mint a gondtalan gazdagok, pedig lehet, hogy jelentős összegek birtokosai. Nem hajolnak féltőn falatjaik fölé, pedig nekik különösképpen vigyázniuk kell arra, hogy mit esznek. Nem a földre telepedtek félig fekvő helyzetben, mint rokonaik messze délkeleten. Testsúlyuk megfeszülő sarkukon: alig érintik a lócát. Útra, futásra készen, mint azon a régi egyiptomi éjszakán. . . Isten választott népének fiai úgy születnek, hogy a génjeikben hordozzák a menekülés ösztönét. Mindenki másnál hamarabb értesülnek a hatalom legtitkosabb terveiről – akár pénz-

* A prédikáció – többször ismétlődő – kezdőmondata az alapige szövegére felel.

ügyi, akár katonai politikáról legyen szó. Tudják, bármi zavarná a Birodalom békeségét és biztonságát, harci felszereléséért vagy aszályért, földrengésért vagy árvízért rajtuk a legkényelmesebb bosszút állni. A mindenkori kisebbségen kitöltheti mérgét a tethetlen kormányzat, levezetheti indulatait a felbőszített csöcselék.

Korinthus keresztyén közösségét képviseli a négy csoport. Szolgák és szabadok, gazdagok és szegények, s ezek vagy görög vagy zsidó eredetűek... Pál megszállott céltudatossága, Apollós ércezen zengő szava, Péter vérből-kőből rakott tekintélye, vagy éppen a minden emberi közvetítést megvető büszkeség (1Kor 1,12; 3,4) alakította hitüket. Ha *lelki táplálékuk* kétségtelenül azonos is, más-más fűszerezésű; más-más szakácsművészek titkairól tanúskodik. *Ezeknek beszél Pál apostol egy kenyérről?*

Beszéltek nekünk is eleget. Jelszová fogalmazott *lázálmaikat* hiába cáfolják évszázadok s a jelen *tényei*, fűjják még ma is a nevetséges, de felháborító szöveget. Hogy attól vagyunk egyenlők, ha egyik termel, a másik meg eloszt, s a szántóvetőnek, a molnárnak meg a péknek azt üzeni a hullatott morzsák mellé a központ: köszönjétek, hogy adtunk a *mienkből!*

Csak hogy amit Pál apostol ír a politikai, társadalmi, gazdasági és művelődési szempontból annyiféle világ keveredését hordozó korinthusi gyülekezetnek, az nem alkotmányjogi kifejezés. Semmiképpen sem olyan értelemben, hogy tényként határozzon meg és tegyen kötelező használatúvá egy *vágyat tükröző elképzelést*. Nem beszél Pál egynyelvű, egynemzetiségű, egységes nemzetállamról – hogyan is támadhatna ilyen ésszerűtlen ötlete a császári világbirodalomban! Nem találja fel az ökumenizmus spányolviasszát, mert jól tudja, hogy az nemcsak ennyi: egyik fél fogadja el a Heidelbergi Kátét, a másik meg cserében a déli harangszót.

Testvérem, akivel az elmúlt évek során többször hajoltam együtt Isten Bibliában leírt szava fölé, és megszoktad, hogy olykor erősen hétköznapi vagy erősen divatos módon fűzöm egybe a hitem szerinti feltétlen igazságot kifejező szavakat, nézd el most is a látszólagos *nyegleséget*. Amit Pál apostol szavain át Isten ma nekünk üzen, az *úgy jelen idő, ahogy van!* Pontosan ugyanúgy, ahogy a Hegyi Beszédben nem *feladatként* tűzte ki számunkra, és nem lehetőségként villantotta fel előttünk a mi Urunk Jézus Krisztus, hogy *legyünk* vagy *lehetnénk* a világ világossága és a földnek sója, hanem *tényként* közölte velünk, hogy világ világossága és föld sója *vagyunk*. Ezen az új kenyérért hálát adó istentiszteletünkön tudomásul kell vennünk, hogy minden nap a kegyelem égi manájával táplált testünkkel, minden nap a Krisztus áldozatával megmentett lelkünkkel az oszthatatlan egy test tagjai vagyunk. Persze, hogy vágyakozva sóhajtának a korinthusi rabszolgák és szegény emberek, amikor felolvassák előttük a levél biztató szavait. A látszat egyelőre nem igazolja azt, amit az apostol róluk állít. Pedig az a Mennyei kenyér (Jn 6,35) válogatás nélkül mindnyájukért szállt alá. Rabszolgáért és gazdájáért, vállalkozóért és bérmunkásért, bennszülöttért és jövevényért, őslakóért és telepesért, menekültért és gyarmatosítóért... Krisztus érettünk vállalt szenvedésének használat azokat is táplálja, akik csak akkor biztosak ebben, ha jelképesen naponta megismétlik engesztelő áldozatát. De azokat is, akik úgy vélik: túlságosan felnőttek ahhoz, hogy sákramentumokra szükségük legyen. És minket is, akik előtt terítve áll szent asztala ma újból. Az örök életre elválasztott, az üdvösség felé vándorolva bőséges útravalóval felsomagolt seregben ott a helyük azoknak is, akiket papjaik egyelőre többször tanítanak másokkal szembeni gyűlöletre, mint a testvériségre, de azoknak is, akik pontos számíttással válsztják ki, hogy annak higgyenek, aki többet fizet vagy ígér, legalábbis.

Ha beléptünk a korinthusi szobába, azt vettük észre legelőször, hogy *nem egy asztal* ülnek körül a keresztyének. Ha szétnézünk Krisztus mai Anyaszentegyházában, egy nyelven beszélő, de templomokért összeverekedő atyafiákat látunk; a keresztyénségtől

idegen világ pénzén szervezett szektákat és kegyességi mozgalmakat, amelyek hollandot a hollanddal, magyart a magyarral, reformátust a reformátussal igyekeznek szembefordítani. Ennek a megosztott világnak szól ma az evangélium arról, hogy mégis egy test tagjai vagyunk. Úgy igaz ez, ahogy – nézd csak: az a gazdag ember ott a korinthusi szoba közepén egy pillanatra lesüti a szemét. Elszégyellte magát és elgondolkozott. Úgy igaz ez, ahogy – nézd csak: az a rabszolga ott a sarokban egyszer csak felemeli a fejét, s nem a bosszú elszántsága villan feléd forduló tekintetében, hanem valami egészen más... Úgy igaz ez, ahogy – nézd csak: mosolyogni kezd a dokkmunkás eddig csak káromkodni tudó szája. Úgy igaz ez, ahogy – nézd csak: otthagyja helyét a nagyszakállú zsidó, és sorbajárja a szobaszögleteket: „Megtisztelsz, testvérem, azzal, hogy megkóstolod a frissen sült pászkámát?”

Hozzájárulásunk nélkül vagy éppen kifejezetten megalázásunk érdekében hozott rendelkezések semmiképpen sem tesznek egy test tagjaivá a törvényjavaslatok kiagyalóival. Azokkal sem, akiknek – a mi rovásunkra – kivételezett helyzetet szavatol az új jogszabály. Minden ehhez hasonló terv azt hordozza magában – fogantatásának pillanatától –, hogy önmagad feladása árán lehetsz, s akkor is csak *megettört, megcsúfolt, kihasznált és kifosztott* tagja a hátad mögött cinkosan összekacsintók közösségének.

Jobb esélyeket tartogat vajon a *globalizáció* hosszú távú nyugati programja? Te véres verejtékkel, a szerencsés születésűeknél sokkal drágábban megszerzett tudásoddal is csak olcsó munkaerő maradsz azon a piacon, ahol *eladó az egész világ*... Hiába hallgatód ugyanazokat a jóízű elleni merényletként komponált zeneszámokat, hiába énekled amerikai néger pünkösdisták pocsék magyar fordításban közreadott gitárkíséretes dalait, hiába hordod a márkás farmernadrág délkelet-ázsiai hamisítványát, nem válsz egy test tagjává a mindent uraló tőke gazdáival.

De Kolossében történt egy csoda. S ez a város nincs is olyan nagyon mesze Korinthustól. *Krisztusban testvérként* egymásra talált a károsult gazda: *Filemon* és a szökött, de visszatért rabszolgája, *Onesimus*. Nem hirdette meg a menekülőért közbenjáró levelében Pál sem a forradalmat, sem az osztályharcot, sem a soha eddig még sehol komolyan nem vett társadalmi egyenlőséget. Onesimus visszatérte után is rabszolga – *keresztyén rabszolga* – maradt, Filemon pedig rabszolगतartó szabad ember – *Krisztusban szabad, még a szeretetre is szabad ember*. És történt már csoda Bukarestben is: összeültek Bibliát románra, magyarra, erdélyi és regáti cigányra fordítani román, magyar, német, örmény, olasz, skót és roma katolikusok, ortodoxok, evangélikusok, reformátusok, baptisták, adventisták és pünkösdisták, s egyszer csak egy nyelven szóltunk mindannyian, és olyan magától értetődő volt, hogy azon a napon, amelyen rám került a reggeli áhítat sora, franciául mondtam hangosan az Úr imádságát... És történt csoda Kolozsvárt, amikor a vizsgáztató ortodox teológiai tanár a mi Urunk szelidségével csendesítette a szakdolgozatát védő neoprotestáns prédikátorjelölt történelmi egyházakat bíráló ifjú heveskedését.

De ehhez a csodához *Korinthusban* vagy *Kolossében* nem volt elég a győzhetetlen római *légió fegyvereivel* teremtett béke. Az nem változtatta volna szegyenkezően kezdeményező, de mégis csak testvéri mosollyá az ádáz fogcsikorgatást. Ezt a csodát *Bukarestben* legfeljebb *kísérte*, de nem *idézte elő* a skót reformátusok vagy az olasz katolikusok anyagi és erkölcsi támogatása. Nagymúltú keresztyén egyházak és alig százéves közösségek lelkesítő tanárképző tevékenységét külső kényszer terelte a *kolozsvári* közös akolba, de nem az oktatási törvények szörszálhasogatása teremtette meg benne az *egy test* vonásait.

Urunk Jézus Krisztus úgy tesz bennünket *egy test tagjaivá*, hogy önmagát, a menyeyei kenyeret mindannyiunknak ajándékozta megmaradásunkra, megtartatásunkra.

Táplál szenvedése hasznával, hogy a testben az *A*, a *B*, a *C*, a *D* és a többi vitamin mind ott végezze el hatását, ahol nélkülözhetetlen, ahol életet és egészséget, azaz minőséget jelent. Hogy a kéz *kéz*, hogy a láb *láb*, hogy a szem *szem*, hogy a fül *fül* maradjon. Hogy a rabszolga a *testvériségben* engedelmes, a gazda a *testvériségben* emberséges legyen. Hogy az ortodox hívőt az *imádság* ereje tartsa szüntelen kapcsolatban a mennyek országával, hogy a reformátusnak semmi meg ne ingathassa biztos ismeretre, szívbeli bizodalomra alapozott *hitét*, hogy a pünkösdista naponként megújuló örömmel érezze a *Szentlélek* Isten munkáját és hatalmát.

Ezzel a csodával ma is vár a mi Urunk. Gyertek, legyünk vendégei élet kenyerét kínáló szent asztalának! Ámen.

Mibe kerül a hited?

Két egyetemi hallgató lakott egy kollégiumi szobában, egy vallását gyakorló, aki el nem mulasztotta volna a vasárnapi templomozást, és egy élsportoló. Egyévi együttlakás után azt kérdezte az atletizáló a spiccesen hazabotorkáló és vallásos szobatársától:

– Mondd, tulajdonképpen mibe kerül neked a hited?

– Hogy-hogy mibe? – bámult a lakótársára. – Nem értem a kérdést.

– Akkor világosabban fogalmazok. Hogy magasabbra ugorhassak néhány centivel, naponként órákat edzem. Téged még nem láttalak imádkozni, Bibliát olvasni. Minden vasárnap templomozol, engem meg akarsz téríteni, de hétfőtől szombatig úgy élsz, mint bárki más a kollégiumban: iszol, nőzöl, bagózol. Nekem néhány centiért mindezt meg kell tagadnom magamtól. Nekem egy centi is sokba kerül. Nem gondolod, hogy igen olcsó a te vallásoskodásod? Vagy mi atletizálók volnánk az új világ aszkétái, szerzetesei?

Nos, vannak „keresztények”, akik úgy lépnek ki a templomuk ajtaján, mintha bent se lettek volna, és a következő vasárnap úgy lépnek be rajta, mintha nem úgy éltek volna odakint, ahogyan éltek.

Gyökössy Endre

Lectio continua

Tordai Tünde

Marosvásárhely–Kövesdomb

Sötétségben világosság (II.)

A Sátán újabb fondorlatai

Alapige: Jób 2,1–10

Bibliailvasás: Zsoltárok 34

Jób könyvének megelőző verseiben láthattuk azt a romlást, amely bekövetkezett Jób életében. Mesés gazdagsága odalett, és elveszítette gyermekeit is. Egyetlen nap alatt a sokak által irigyelt, áldott élet az ellenkezőjére fordult. Mi azt is tudjuk, hogy mindez miért történt, hisz az első fejezet 6–12. verseiben egy mennyei jelenet tanúi voltunk, ebben a jelenetben a Sátán vádol, Isten pedig megengedi a próbát, mert ez a hit próbája.

I. A második fejezet 1–6. verseiben ugyanaz a mennyei jelenet ismétlődik meg. A Szentírásban nem véletlenek az ismétlések, mint ahogy az anyag elrendezése sem. Az újabb bepillantás a mennybe arra szolgál, hogy megértsük, a szálak még mindig Isten kezében vannak, Isten nem engedte át Jóbot a Sátánnak. Az események az Ő ellenőrzése alatt állnak továbbra is. Isten kezében van az életünk, Ő valamilyen célból megengedi a próbákat, Jób esetében a sok nyomorúság a hit próbája. A Sátán sok gonoszságot követ el ellenünk. Azon ármánykodik, hogy a saját szolgálatába állítson. De Isten számon tart bennünket, nem feledkezik el rólunk, javunkra fordítja még a rosszat is.

A 2,1–6. versekből kiderül, hogy a Sátán eddigi ármánykodása hiábavaló volt, Jób nem tagadta meg Istenét. A Kísértő azonban nem adja fel egyikőnnyen a harcot. Arra hivatkozik, hogy az embernek mégiscsak az élete, az egészsége a legdrágább. Ezért ezt mondja az Úrnak: „Bőrt bőrért ad az ember, de az életéért mindent odaad. Nyújtsd csak ki a kezéd és tedd rá csontjaira és húsára, majd káromol még téged...” Egy közmondást idéz itt a Sátán, amely a beduinok által üzött cserekereskedelemből érthető meg. Ebben a cserekereskedelemben az állatbőr a pénz szerepét játszotta. Azt mondja tehát a Sátán, hogy Jób ugyan mindenét elveszítette, de még mindig megéri neki, hogy istenfélő legyen, mert még mindig van veszítenivalója, hisz az élete, az egészsége a legdrágább. „Verd meg csontjaiban...” – hangzik a Kísértő újabb gonosz terve. A régiek ugyanis a betegség székhelyét a csontokban keresték. Verd meg!

II. Isten megengedi Jób életében ezt az új próbát is, teste tele lesz undok fekélyekkel. Rosszindulatú fekélyek borítják el hirtelen ennek a sokat próbált embernek egész testét. Be nem gyógyuló, nyílt, fertőző sebek ezek. Az Ószövetségben 13-szor fordul elő ez a betegség. Például az egyiptomi tíz csapás közül a hatodik nem más, mint hólyagos fekély. Ennél sokkal lényegesebb ige hely azonban az **5Mózes 28.** fejezete, ahol azt látjuk, hogy az Ebál hegyi átkok közt is ott van a fekély. Ott ezt olvassuk: „...ha nem hallgatsz az Úrnak, Istenednek a szavára, ha nem tartod meg és nem teljesíted minden parancsolatát és rendelkezését..., akkor rád szállnak mindezek az átkok és kísérni fognak téged... Megver az Úr tetőtől talpig rosszindulatú fekélyekkel... amelyekből nem tudsz kigyógyulni.” Tehát az Írás szerint ez a betegség a bűn egyenes következménye és büntetése. Azonos a bűnnel. Átoknak tekinthető. Valószínűleg kiközösítés is járt vele, hiszen fertőző, ragályos betegség volt. El tudjuk-e képzelni, hogy ez a csúnya betegség milyen testi és lelki gyötrelmet okozott szegény Jóbnak. Bizonyára lelkileg is nagyon

gyötrődött. Valószínűleg ezerszer feltette a kérdést önmagának: ugyan hol, miben, mikor hághattam át az Úr törvényét, rendelkezését, parancsolatait. Miben vétkeztem, hiszen a bűnnek az átka az a betegség, ami rajtam van. Az sem véletlen tehát, hogy a Sátán éppen fekélyel sújtja Jóbót. Így még súlyosabb a szenvedése, mert lelkileg is gyötrődik. Ennek ellenére azt olvassuk, hogy még ebben a helyzetben is kitartott feddhetetlenségében.

III. Aztán jön az újabb próba. Isten a teremtés rendjén az asszonyt segítőtársul adta a férfi számára. A **Példabeszédek 31,12** is azt mondja, hogy az asszony tiszte az, hogy: „egész életén át javát munkálja urának, nem kárát...” A házassági eskü, amit manapság a vőlegény és a menyasszony az Úr házában elmondanak, szintén arról szól, hogy a férfi a gondviselő, a feleség a segítőtárs. Sőt, ha ez a két tényező megfordul, a feleség lesz a család gondviselője, a férj pedig legfeljebb ebben segítőtársa a feleségének, akkor ebből már bajok származhatnak. Nagy baj van abban a házasságban, amelyben a férj megszűnik gondviselőnek lenni, avagy a feleség megszűnik segítőtársnak lenni. Férj és feleség Istentől kapott, áldott lehetősége és tiszte: egymás terhére hordozni, és együtt betölteni Krisztus törvényét. Itt azonban látunk egy feleséget, aki, noha még sokat segíthetett volna, mégis megszűnt segítőtárs lenni. Augusztinus szerint ez az asszony az ördög segítőtársa lett.

A Szentírásban olvasunk olyan házastársokról, akik kitartottak egymás mellett a bűnben is, házassági szövetségük bünszövetséggé lett. Tulajdonképpen már Ádám és Éva esetében is megfigyelhetjük ezt a romlást. Olyan szépen egyetértettek a bűnben. Vagy ott van Akház és Jezabel, Ananiás és Szafira esete. Ezek a férfiak és nők társai voltak egymásnak a bűnben. Szerencsére a Szentírásban ellenpéldát is találunk. Olyan házastársokról is olvasunk, akik testvérek voltak a hitben, s a szolgálatban is társai lettek egymásnak. Ilyen Aquilla és Priszilla esete, akik együtt szolgáltak az Úrnak. Jób történetében viszont azt figyelhetjük meg, hogy míg Jób az Úré maradt, felesége a Sátán segítője lett. Így lett a kettejük kapcsolata felemás igává.

Mit tanácsol ez a feleség? Elgondolni is szörnyű: *átkozd meg az Istent és halj meg!* Az első lépés tehát az, hogy átkozd meg. Az eredeti szövegben itt egy olyan kifejezés áll, amit nem csupán átoknak lehet fordítani, hanem búcsúvételkor használatos kifejezés volt. Úgy is lehet értelmezni e tanácsot, hogy: végy búcsút végleg Istentől, fordíts hátat neki, tagadd meg, add fel a hitedet, hiszen úgysem várhatsz már semmit Istentől. A második lépés: halj meg!

Én azt hiszem, ha valaki hátat fordít Istennek és búcsút int neki, az már egyenlő a halállal. Ezen túlmenően azonban, az is kézenfekvő, hogy ez a feleség egyfajta öngyilkosságot is sugall az ő férjének. Mintha csak el lehetne menekülni Isten elől. Mintha a halál elrejtethetne Isten elől. Érdekes, hogy például egy buddhista ember ritkán lesz öngyilkos, mert hisz a reinkarnációban. Mi értelme tehát az öngyilkosságnak, ha úgyis új létre születik az egyén? Ehelyett az a cél, hogy az ember valamiképpen leszakadjon a lét fonaláról és eljusson a Nirvánába. Egy buddhista hite szerint nincs semmi értelme az öngyilkosságnak. De vajon miben hisz az a keresztyén ember, aki a halálba menekül? Tudjuk, a keresztyén országokban nagyon magas az öngyilkossági mutató. Nagyon sok keresztyén ember számára praktikus megoldásnak tűnik a halálba menekülés az Istenhez való menekülés helyett. Nem számolunk azzal, hogy Isten elől nem lehet és nem is érdemes elrejtőzni, elszaladni. Olyan sokszor megpróbálkozunk ezzel, még ha nem is a halált választjuk alternatívaként. Menekülünk Isten elől. Ez a menekülés már az első emberpárnál megfigyelhető, s azóta is tart. Ádám és Éva a bűneset után elrejtőztek Isten elől a kert fái közé. Jónás futott Tarsusba, elrejtőzött a hajó fenekén. Mi is rejtőzünk, menekülünk, futunk, ki a munkába, ki a szórakozásba, gyönyörökbe, ki a halálba. Nem vesszük komolyan azt, amit a **139. zsoltár** így fejez ki: „Hová menjek lelked elől? Or-

cád elől hova fussak? Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le (ha a Seolba vetek ágyat), te ott is ott vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék és a tenger túlsó végén lakték, kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem.” Mennyire más életet élhetnénk, ha e nagy igazságot komolyan vennénk. Balga dolog menekülni a biztos menedék elől. Hol találok akkor menedéket, oltalmat, erősséget, ha az erős vár oltalmát elvetem?

IV. Noha a Szentírás nem beszél erről, én úgy gondolom, hogy erős kísértés lehetett Jób számára mindaz, amit a felesége mondott, hisz az a személy adta a tanácsot, aki eddig társa volt. Mégis így válaszol Jób: „Úgy beszélsz te is, ahogy a bolondok szoktak beszélni! Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk.” Nyilván, itt Jób nem a felesége értelmi képességeit kérdőjelezi meg, hanem az erkölcsi és vallási érzéketlenségét leplezi le és utasítja el. Aki Istenben van, annak mindent Isten kezéből kell elfogadni: a jót és rosszat egyaránt. Az istenfélelem nem üzlet, Isten nem ígéri sehol, hogy az övéinek csak jól lesz dolguk, azt viszont ígéri, hogy mindvégig velünk marad, s „akik az Istent szeretik, azoknak minden javukra van...”

Ebben a helyzetben is hűséges volt Jób az Istenhez: „nem vétkezett szájával” Olyan sokszor hallottam már református keresztyén emberektől, hogy „Kérem, én nem vétkeztem, én nem vagyok bűnös. Én nem loptam, nem öltem, nem csaltam, nem paráználkodtam.” Arról azonban nem beszélnek az emberek, hogy hányszor vétkeztek gondolataikban, érzéseikben, vagy éppen ajkukkal. Pedig sokszor elhagyja szánkat olyan szó, ami nem méltó azokhoz, akik a Krisztuséi. Talán a nyelvünket a legnehezebb megfékeznünk. A rágalmazás, gyalázás, pletykálgatás, Isten nevének a káromlása sok esetben olyan megszokott dolog, hogy észre sem vesszük, nem is tartjuk bűnnek. Döbbenetes számomra a Krisztussal együtt megfeszített gonosztevő esete. Keze és lába oda van szögezve a kereszthez, mozdulni sem tud, de a nyelvével még mindig tud vétkezni, s azt oda is adja még ebben a helyzetben is a Sátán szolgálatára, a kísértés eszköze lesz: „ha valóban Isten fia vagy, mentsd meg magad, és minket is...” Mi lett volna akkor, ha az Úr Jézus enged ennek a csábításnak és leszáll a keresztről? Nem lenne üdvösségünk, örök életünk, igazságunk, még bűneinkben lennénk. Nem hiába olvassuk **Jakab levelében**: „...ha valaki beszédben nem vétkezik, az tökéletes ember, meg tudja fékezni az egész testét. Ha a lovaknak szájába zablát vetünk, hogy engedelmeskedjenek nekünk, egész testüket irányíthatjuk. Íme, a hajókat, bármilyen nagyok és bármilyen erős szelek hajtják is őket, egy egész kis kormányrúddal oda lehet irányítani, ahová a kormányos akarja. Ugyanígy a nyelv is milyen kicsi testrészt, mégis nagy dolgokkal kérkedik. Íme, egy parányi tűz milyen nagy erdőt felgyújthat: a nyelv is tűz, a gonoszság egész világa. Olyan a nyelv a tagjaink között, hogy egész testünket beszennyezi, és lángba borítja egész életünket, miközben maga is lángba borul a gyehenna tűzétől.” (Jak 3,2–6)

Az ajkunkon, bennünk magunkban van valami a gyehenna, a pokol tűzéből. Az a tökéletes ember, aki ezt meg tudja fékezni. A **39. zsolttár 2. verse** ezt mondja: „Ezt határozta meg: vigyázok szavaimra, hogy ne vétkezzem nyelvemmel, megzabolázom számat, ha gonosz ember kerül elélem.” Bárcsak bennünk is ott lenne ez a szent elhatározás, s bárcsak ott lenne szívünkben mindenkor Jób hitvallása: ha a jót elvettük Istentől, a rosszat is el kell vennünk. Jót és rosszat Isten kezéből fogadni és Istennel hordozni, ez a hívó élet nagy lehetősége minden ember számára. A te számodra is. Ámen.

Saját gondolataink csapdjában

Alapige: Jób 2,11–13
Bibliailvasás: Máté 25,31–46

A felolvasott ígét megelőzően már láttuk Jób jellemét, igazságát, feddhetetlenségét, istenfélelmét, s láttuk a Sátán fondorlatait, Isten bölcs tervét, s a Jóbra zúduló veszteségek és szenvedések árját. Itt viszont egy új fordulat következik be az események sorában. Megérkezik Jób három barátja, s ezzel elkezdődik a könyv tulajdonképpeni cselekménye.

Kik voltak Jób barátai?

A három barát: Elifáz, Bildád és Cófár. Kétségkívül tekintélyes emberek voltak körükben, akárcsak Jób. Idős, bölcs és kegyes férfiak. Elifáz nevének jelentése: „az én Istenem színarany”. Ez a név valószínűleg Isten szentségére utal, valamint arra, hogy Ő az ember legfőbb kincse. Jób három barátja közül ő volt a legidősebb. Témában élt, amely Edom területén van. Ezt a várost Ézsau unokája alapította, s akkoriban a bölcsességéről volt híres. Bizonyára Elifáz is igyekezett méltóan élni nevéhez és lakhelyéhez. Bölcs férfi volt. A barátok közül mindig ő szólalt meg elsőnek, majd Bildád, és végül Cófár. Bildádról és Cófárról nem sokat tudunk, mindössze lakóhelyüket, amely valószínűleg szintén Edom területén volt.

Ez a három barát azért kelt útra, hogy Jóbbal együtt bánkódjanak és vigasztalják őt. Az eredeti szövegben itt a „núd” ige áll, ami azt jelenti, hogy fejet csóválni, élénk, keleti gesztusokkal együttérzést kifejezni. Hosszú utat kellett megtenniük, vállalták az út fáradtságát és veszélyeit, kockázatát. Persze, az utazás időt vett igénybe. Amíg ők egyáltalán tudomást szereztek barátjuk szerencsétlenségéről és elindultak, már az is több hétbe telhetett, hiszen a Jób 7,3-ban azt olvassuk, hogy Jób már több hónapja szenvedett. Tehát hónapok telnek el a barátok megérkezéséig, amelyeket Jób magányban, egyedül, szenvedve töltött.

A három barát későbbi beszédeit ismerve hajlamosak vagyunk elítélni őket, de azért meg kell látnunk, hogy amikor útra keltek, belőlük nem hiányzott az együttérzés, a jóindulat, a szeretet. Azért mentek, hogy Jóbbal együtt bánkódjanak és vigasztalják őt, mert a **Példabeszédek 17,17-ben** azt olvassuk: „Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik.” Az Úr Jézus is azt tanítja a **János 15,12–13-ban**: „szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket. Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért.” Az utolsó ítéletkor is az kériket számon, hogy meglátogattuk-e a beteget, bajban levőt, nyomorultat. A helyzeten sok esetben nem tudunk változtatni, s sok esetben nem is kell, mert Isten nevelőiskolája egy-egy nyomorúság. De meglátogattuk-e, volt-e szívünkben együttérzés, megnyílt-e szívünk a szenvedő jalkiál-tása előtt. Tudtunk-e sírni a síróval, örülni az örülővel – ezt kéri rajtunk számon az Úr.

Jób barátai eddig még Isten szerint cselekedtek. Bárcsak mi is indulnánk, hogy vigasztaljunk, hogy enyhítsük a fájdalomát a nyomorultaknak. Sajnos azonban, sok esetben érzéketlenül megyünk el a másik ember nyomorúsága mellett, még akkor is, ha nem több kilométert, hanem csak néhány métert kellene megtennünk felé. Van egy temetési ének a magyarországi énekeskönyvben. Egyik része így hangzik: „...itt nincs békesség, nincs a szívekben rokonság, itt nem enyhít az együttérzés, itt a földön nincs boldogság...” Tóth Árpád is olyan gyönyörűen fogalmazza meg a *Lélektől lélekig* című versében ugyanezt az életérzést, hogy milyen hosszú az út lélektől lélekig: „ó jaj, az út lélektől lélekig, Küldözzük a szem csüggedt sugarát, S köztünk a roppant, jeges úr lakik!” Voltam olyan helyen családlátogatni, ahol a 38 éves férfi halálos betegen feküdt. Azelőtt nagy társasági életet élt, még időnként a család rovására is előnyben részesítette a

barátait. Megkérdeztem a családot, hogy jönnek-e a barátok, volt munkatársak látogatni. Hát, már nem – hangzott a válasz. Kezdetben jöttek, de aztán mind elmaradtak. Már nem lehet enni-inni egy haldoklóval, miért jönnének. Borzasztó az a közöny, ami körülvesz bennünket!

Tehát a barátok eddig Isten szerint jártak el, útra keltek és eljöttek Jóbhoz. Aztán azt olvassuk, hogy Jób arca annyira el volt torzulva, hogy kezdetben fel sem ismerték őt. Amikor azonban végre felismerték ebben az emberroncsban a barátjukat, akkor fennhangon zokogtak, majd megszagatták ruhájukat és port hintettek a fejükre, s hét napon és hét éjszakán át egyetlen szót sem szóltak. Végül Jób töri meg a csendet, a 3. fejezetben olvasunk erről. Ez a sokat próbált ember megátkozta születése napját is, s ekkor kezdenek aztán a barátok Jób okítására beszédeket tartani.

Nem szóltak semmit! A mérhetetlen szenvedés látványa némává tette ajkaikat. Az, hogy a nyomorúság, a gyász, a fájdalom egy időre bezárja ajkainkat, az is Istentől való, mégpedig azért, hogy ne emberi bölcsesség, vigasztalás hangozzék, hanem Isten vigasztaló szava szólaljon meg. Hogyan is tudnánk egy ilyen helyzetben emberi bölcsességgel vigasztalni? Itt semmit nem ér az emberi szó. Isten szavának vigasztaló erejére van szükség. A minap hallottam egy rettenetes tragédia híret Székelyföldről. Egy édesanya több mint 20 évvel ezelőtt elveszítette leányát, a veje ugyanis meggyilkolta a lányt. Nagy tragédia. Közben az idők során ez az asszony a férjét is elveszítette, de volt még egy fia, aki feleségével és három gyermekével az Anyaországban élt. November elsejére hazalátogatott az öttagú család Erdővidékre. Amikor azonban visszafele utaztak, olyan autóbalesetet szenvedtek, amelyben mind az öten meghaltak. Őt koporsó volt egyszerre az udvaron, s aztán nemsokára a hatodik, mert az idős, ágyban fekvő édesanya ezt a hírt már nem tudta elhordozni, felakasztotta magát. Vajon emberi szóval lehetett volna vigasztalni ezt az asszonyt? Semmiként, mert az emberi szó vigasztaló ereje túl kevés. Isten Igéje, szava kellett volna ide, de talán nem volt senki, aki ezt tolmácsolja neki, s talán már az ő szíve sem volt nyitva Isten fele.

Ezek a barátok elnémultak. Természetes a megrendülésük. Szükség is van az imacsendre, hogy behelyezkedjünk Isten gondolataiba, s Isten vigasztaló szavát tudjuk továbbadni. De aztán ez a csend kicsit kezd hosszúra nyúlni, s még mindig nem szólunk, nem vigasztalunk. Addig húzódik a csend, amíg Jób ajka átokra nyílik. Nem volt termékeny ez a csend, s mikor végre ők is megszólalnak, még inkább kiderül, hogy mennyire nem. Ebben a csendben ők mindnyájan a saját gondolataikkal foglalkoztak, s nem Isten gondolataival. Persze, minden okuk megvolt, hogy elgondolkodjanak a szenvedés értelméről, arról, hogy miért kell Isten gyermekeinek szenvedniük. Ámde ekkor Isten gondolatai és útjai felől is érdeklődniük kellett volna, mert csak az Úr jelenlétében, közelségében lehet az embert érő minden szenvedésre megtalálni a megoldást. Ebben a csendben imádkozva Istenre kellett volna figyelniük, ők azonban a saját nézeteikbe, emberi elgondolásaikba kapaszkodtak, s végül dogmatikai fejtegetést hallunk a bűnről és az ezért kijáró büntetésről, de vigasztalást nem hallunk.

Hányszor vagyunk mi is ilyen tévelygők! A saját gondolataink útjába állnak Isten szavának. Ó, de nagyon szépek, fennkölték, vallásosak a mi elképzeléseink, csak hogy ezek nem Isten gondolatai. **Ézsaiás 55-ben** így olvassuk: „...a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim...” Isten gondolatai sokkal mélyebbek és nagyobbak. A barátok, telve a saját gondolataikkal, levonták a következtetést: mivel Isten igazságos, s így sosem enged ok nélkül, ártatlanul senkit szenvedni, ezért Jóbnek titokban valami bűnt kellett elkövetnie. Nem tudták másként a szenvedést elképzelni, mint valamilyen bűnnek a megtorlását. Pedig mennyire mások voltak Isten tervei, mennyivel gazdagabbak és mélyebbek, mint az ő szigorú elméleteik. Az Úr Jézus tanít-

ványai is, amikor meglátnak egy vakon születettet, azonnal a megfizetés gondolatát állítják előtérbe: „Ki vétkezett?” Az Úr válasza azonban elvágja az ilyenféle kérdések fonalát, s ehelyett rámutat Isten gazdag kegyelmére. (Jn 9,1–3)

Isten később megítéli ezért a magatartásért Jób barátait. A **42. fejezet 7–8. verseiben** azt olvassuk, így szól az Úr Elifáznak: „Haragra gerjedtem ellened és két barátod ellen, mert nem beszéltetek rólam olyan helyesen, mint szolgám, Jób. Azért vegyetek hét bikát meg hét kost, menjetek el szolgámhoz, Jóbhoz, és mutassatok be égőáldozatot magatokért! Szolgám, Jób pedig imádkozzék értetek. Mert csak rá való tekintettel nem szégyenítlek meg benneteket, hiszen nem beszéltetek rólam olyan helyesen, mint szolgám, Jób.”

Az Úr megítéli tehát a barátokat, mert a saját gondolataikat adták tovább Isten szava helyett. Hányszor esünk mi is ebbe a hibába! Gyorsak vagyunk a szólásban, mások megítélésében, s ezt akár a Szentírásból is alátámasztjuk. Tudni véljük Isten gondolatait, de vajon van-e imádságos közösségünk Istennel, hogy valóban megértsük azt. Ha valaki nyomorúságában hozzánk jön, tudjuk-e alázattal mondani: én sem értem, nem tudom, miért van ez így, de nézzük, mit mond a Szentírás, imádkozzunk együtt, kérjünk Istentől világhosszgot, eligazítást együtt. Adjon nekünk ehhez az Úr bölcsességet. Ámen.

A hívő élet mélységei

Alapige: Jób 3,1.24–26

Bibliaolvasás: Ézsaiás: 40,1.27–31

Az elmúlt héten Jób 2,11–13 alapján hallhattuk Isten üzenetét. Miután Jób barátai: Elifáz, Bildád és Czófár tudomást szereznek Jób nyomorúságáról, elindulnak, hogy vigasztalják őt, élénk keleti gesztusokkal együttérzésüket fejezzék ki. Szó esett arról, hogy ezek a barátok eddig még Isten szerint jártak el. Bárcsak mi is mindig elindulnánk, hogy a nyomorultak nyomorúságában osztozzunk, sírjunk a sírókkal, örüljünk az örülőkkel. A barátok, amint meglátták Jóbot, alig ismerték fel, nagyon megrendültek, semmit sem tudtak szólani. A csend is természetes. Isten ajándéka ilyenkor az, hogy ne a magunk gondolatait adjuk tovább, hanem Isten üzenetét. Csakhogy a barátok túlságosan el voltak foglalva a saját gondolataikkal. Nem tudtak behelyezkedni Isten mélységes és nagyságos gondolataiba. Amikor végre megszólaltak, ez nagyon is nyilvánvalóvá vált. Ők egyértelműen csak a bűn büntetéseként tudták értelmezni Jób szenvedését. Hallgatásuk túl hosszúra nyúlt. Azért jöttek, hogy vigasztaljanak, de éppen ezt nem teszik. A hosszú hallgatást végül Jób törí meg. Megátkozva fogantatása és születése napját. Talán a barátai arcáról leolvasta Jób az ítélő gondolatokat, érezte, hogy innen sem számíthat részvétre, együttérzésre.

Jób szívéből feltör a keserűség, akárcsak Jeremiás próféta ajkáról, amikor a nép babiloni fogságát kellett meghirdetnie, s kesereg a nyomorúság és bánat felett, amely nemsokára népére jön, bánkódik azért, hogy próféta lett. **Jeremiás** így kiált: „Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj. Megragadtál, hatalmadba ejtettél! Nevetnek rajtam egész nap, engem gúnyol mindenki.... Átkozott az a nap, amelyen születtem, ne legyen áldott az a nap, amelyen anyám szült! Átkozott az az ember, aki hírül vitte apámnak, hogy fiúgyermeke született, és nagy örömet szerzett neki!... Miért nem öltek meg anyám méhében, hogy anyám lett volna sírom... Minek is jöttem ki anyám méhéből, ha csak gyötrelmet és szenvedést látok, és napjaim szégyenben érnek véget?!”(Jer 20)

Jób is kétségbeesésében szeretné az egész teremtést meg nem történtté tenni a maga személyére nézve. A teremtés kezdetén az Úr a sötétségből világhosszgot hívott elő, de Jób a születése napjára vonatkozóan azt mondja: „Legyen sötét az a nap, ne törődjék

vele Isten odafönt, ne ragyogjon rajta napsugár!” – azt kívánja, hogy a születése napja süllyedjen vissza a teremtés előtti kaotikus állapotba. Azt mondja tovább: „miért is vettek engem térdre, és emlére, hogy szopjak?” (12) A térdre vevés, az emlére tevés a gyermek elfogadását jelenti. Jób arról elmélkedik, hogy ha születése után nyomban meghalt volna, most nem fetrengene itt a szemétdombon, hanem a föld királyaival és tanácsosaival, előkelő társaságában pihenhetne, akik maguknak kőhalmokat (talán piramisokat) építenek. Aztán elidőzik a Seol és a halál gondolatánál. Ott nyugalom van, egyenlőség és igazság.

Szinte megbotránkozunk, amikor ilyen és hasonló átkozódásokat olvasunk a Szentírásban, mint Jób vagy Jeremiás esetében. A **109. zsoltár** is egy tipikus átokzsoltár, amelyben Dávid király átkot szór ellenségei fejére. Hogyan kerülhettek bele ezek a részek a Szentírásba? Nos, testvéreim, a Bibliában egyetlen szó sincs, ami fölösleges, ami véletlenül került volna oda. Ezek a részek megmutatják, hogy a hívő ember életében is vannak mélységek, megingások, harcok és kudarcok. Sokszor halljuk hívő emberekként a hitetlen világ, vagy akár a hittestvérek részéről, hogy: „Neked nem szabad elkeseredned, szomorúnak lenned, hiszen te hívő ember vagy.” Ez így is van. Viszont azt is látunk kell, hogy a hívő ember életében is vannak mélységek. Isten mélységeken és magasságokon keresztül vezet Önmaga, s az Ő országa fele. A Sátán éppen azon mesterkedik, hogy elhitesse, a hitélet valami statikus, mozdulatlan, megkövült állapot. Hadd higgyük azt, hogy megtérésünk után a lelkes lobogás örökké fog tartani, mégpedig azonos hőfokon. S ha mégis ürességet, fáradtságot, gyöngeséget érzünk, akkor hadd higgyük, hogy a lankadság tartós állapot, s az előző lángolás csak álom, illúzió volt, nem is volt igaz – olvashatjuk C. S. Lewis: *Csürcsavar levelei* című könyvében. Sokszor az a baj velünk, hogy nem veszünk tudomást arról, hogy a hitéletben vannak hullámhegyek és hullámvölgyek, s a kérdés az, hogy mire nézünk ezek érkezése idején.

Ha Jóbnak ezt a keserves, fájdalmas panaszáradatát olvassuk, minden percben magunkra ismerhetünk. Felismerhetjük a saját gyöngeségünket, erőtlenségünket, kishitűségünket, bizalmatlanságunkat. Megmutatkozik sok-sok elhibázott gondolatunk, előítéletekkel teljes életünk. Jób példájában az Ige tükröt tart eléink, amelyben megszágyenülten ismerünk önmagunkra.

Azonban azt is látnunk kell, hogy Jóbnak a legnagyobb bánata nem az, hogy elveszítette gyermekeit, vagyonát, feleségét, testi egészségét, barátai becsülését, tisztességét. Jób abba roppan bele, hogy úgy érzi, szertefoszlott az Istennel való közössége, kapcsolata. Kívánja a halált, azonban ez egészen más, mint amit a felesége tanácsol. Az aszszony azt mondja: „átkozd meg az Istent és halj meg...” A feleség tehát így okozkodik: az istenkáromló büntetése halál. Ha Jób megátkozta Istent, ennek következtében elpusztul, s ezen az úton vége szakad a testi szenvedésnek. Ezzel szemben Jób a halált nem büntetésként, hanem szabadulásként kéri Istentől. A 6. fejezetben ezt olvassuk: „Bárcsak teljesülne kívánságom, és beteljesítené Isten reménységemet! Bárcsak úgy döntene Isten, hogy összezúz, kinyújtaná kezét, hogy elvágja életem fonálát! Akkor még lenne vigaszom, tudnék örülni a kíméletlen fájdalomban is, hogy nem tagadtam meg a szent Isten beszédét...” Még a testi fájdalmak között is ujjong Jób, vidáman menne a halálba. Nem azért örvendene csupán, hogy vége a fájdalomnak, hanem mert Isten készítette ezt a véget neki, Istent ragadhatja meg még a halálban is. Pál apostol is azt mondja: „Nekem az élet Krisztus és a meghalás nyereség.” (Fil 1,21) Hisz a halálban is Krisztust ragadhatja meg, s az ő dicsőséges Urával lehet közösségben. Jób is így érez, sőt a 14. fejezetben ezt mondja: „Bárcsak elrejténél a holtak hazájában, ott rejtegetnél haragod elmúltáig! Kiszabnád időmet, aztán újra gondolnál rám...” Ez a kegyes férfiú úgy érzi, hogy Isten haragszik rá, és Isten haragját ember el nem hordozhatja. Ha Isten

haragja elmúlik, újra helyreáll a közösség közte és Isten között. Míg ez meg nem történik, szívesen lenne akár a holtak birodalmában is. Tudja, hogy GOÉL-ja, Megváltója él, utoljára az ő porladó hamvai fölött megáll, a halála után is Isten kezében tudja magát. A GOÉL-ra, a Megváltóra bízva becsületének visszaszerzését, Istennel való viszonya helyreállítását.

Azt olvassuk a fejezet végén: „Mert amitől leginkább rettegtem, az jött rám, amitől remegtem, az ért utol engem.” Van egy olyan népi bölcsesség, hogy amitől félsz, attól nem menekülsz, amire vársz, az jön feléd. Amire vágysz és amitől félsz, mindkettő benned van. Gyökössy Endre írt az egyik könyvében egy alkoholista emberről, aki így vallott: „Igen, naponta iszom, majd fölmondja a szolgálatot a szívem, a májám, az idegrendszerem, tudom, nincs sok hátra, úgymint meghalok.” Valószínű ennek az embernek az élete így is végződött, van, aki így megy elébe a dolgoknak. Egészen mást várt a vak Bartimeus, aki várta a Gyógyítót, a Dávidnak Fiát. Másként várt az idős Simeon és Anna, akik várták a Messiást, a Megváltót. Mást várt Jób, várta a GOÉL-t, a Megszabadítót, a Megváltót, hogy helyreálljon közte és Isten közt a viszony, hisz nem volt békesége, nyugodalma, pihenése, nyomorúság támadt reá. Amitől félt, az volt rajta. Úgy érezte, hogy elhagyta őt Isten és elfordította róla fényessége orcáját.

Jób a szenvedést ilyen törekenyen, gyengén, örök emberi módon tudta elhordozni: a halálban lenne jó meghúzódni addig, amíg elmúlik minden. Vessünk egy pillantást most egy másik szenvedőre, az ártatlan Báránra. Jóbban az Ige tükröt tart elénk, ilyen gyengék, elesettek vagyunk önmagunkban. Jézusban a példaképet látjuk meg. Ő maga akar erőt adni arra, hogy a szenvedést úgy hordozzuk el, mint az Ő követői: hittel, bizalommal, reá tekintve, aki szidalmaztatván viszont nem szidalmazott, szenvedvén nem fenyegetőzött, nem átkozódott, hanem hagyott mindent az igazságosan ítélőre. Mennyire nehéz nekünk mindent az igazságosan ítélőre hagyni. Ehelyett háborgunk, türelmetlenkedünk, átkozódunk. Reményik Sándornak van egy verse, amelyben nagyon szépen megfogalmazza azt az utat, amit bejárunk. Így hangzik: „Először sírsz. Aztán átkozódsz. Aztán imádkozol. Aztán megfeszíted körömszakadtáig maradék erőd. Akarsz – eget ostromló akarattal – S a lehetetlenség konok falán zúzod véresre koponyád. Aztán elalélsz. S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz. Utoljára is tompa kábulattal, Szótlatlanul, gondolatlanul Mondod magadnak: mindegy, mindhiába: A bűn, a betegség, a nyomorúság, A mindennapi szörnyű szürkesség Tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés! / S akkor – mától – megnyílik az ég, Mely nem tárult ki átokra, imára, Erő, akarat, kétségbeesés, bűnbánat – hasztalanul ostromolták. Akkor megnyílik magától az ég, S egy pici csillag sétál szembe veled, S olyan közel jön, szépen mosolyogva, Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull. / Akkor – magától – szűnik a vihar, Akkor – magától – minden elcsitul, Akkor – magától – éled a remény. Álomfáidnak minden aranyágán Csak úgy magától – friss gyümölcs terem. Ez a magától – ez a KEGYELEM.”

Ezt tapasztalta meg Jób is, míg eljutott az átoktól a kegyelemig. Ezt az utat járjuk be mindannyian, valahányszor engedjük, hogy Isten vezessen akár a mélységeken át is, hogy hatalmasan vezessen Önmaga fele. Ezt éljük át, valahányszor a vetés reménységének és az aratás örömeinek átadjuk magunkat. Adjon Isten ehhez erőt és tőle való bölcsességet! Ámen.

A Mennyei Lelkigondozó előtt

Alapige: Jób 4,1–11
Bibliaalvasás: Ézsaiás 35,3–10

Jakab levele 1,19–20. verseiben ezt olvassuk: „Tanuljátok meg tehát, szeretett testvéreim: legyen minden ember gyors a hallásra, késedelmes a szólásra, késedelmes a haragra, mert az ember haragja nem szolgálja az Isten igazságát.” Ezt a kétezer éves igazságot azonban nem könnyű megélni a gyakorlatban. Pszichológusok, lelkigondozók, segítő szakmában dolgozók évekig tanulják egyetemeken, hogy hogyan legyenek gyorsak a hallásra, késedelmesek a szólásra. Hogyan hajtsák úgy oda a fülüket a nyomorúságban levő embertársuk felé, hogy meghallják azt is, amit esetleg a másik ember nem is tud szavakba önteni, de elárulják a gesztusai és a mimikája. Azt is tanulják, hogy hogyan lehet tartózkodni attól, hogy azonnal közbevágjunk, reflektáljunk, hogyan lehet kivárni az alkalmas időt, és csak akkor szólni, amikor annak eljött az ideje, hogy valóban építő, hasznos tanácsot tudjanak adni.

Itt azt olvassuk: „megszólt a témáni Elifáz...” Ő volt a barátok közül a legidősebb, legbölcsebb, legtekintélyesebb. A későbbiekben is kitűnik, hogy mindig ő beszél elsőnek. Ez a tekintélyes férfiú azonban így kezdi beszédét: „ki tudja itt magába fojtani a szót?” Vannak helyzetek, amikor nagyon nehéz magunkba fojtani a szót, sőt, van úgy is, hogy meg sem próbálunk gátat vetni szavaink folyásának. Pedig de sok könnyet, keserűséget, fájdalmat megspórolnánk, ha mégis megtennénk. A Sapientia Egyetem ajtajára egy ideig az a jelmondat volt kifüggesztve: „Csak akkor szólalj meg, ha tudod, hogy az, amit mondani akarsz, szebben hangzik, mint a csend.” Sokszor, ha hallgatnánk, okosabbak maradnánk, ahogy a népi bölcsesség is tartja. De mégsem hallgatunk! Nem tudjuk magunkba fojtani a szót, úgy, ahogyan a témáni Elifáz sem tudta.

Talán azt gondoljuk, hogy Elifáznak van mentsége tetteire, hiszen ő nem tanult egyetemeken lelkigondozást, csak azt tette, ami belülről jött. Nos, testvéreim, lehet, hogy nem mindannyian tanulunk egyetemen lelkigondozást, de azért ne gondoljuk, hogy van mentségünk. Nekünk van egy magántanárunk, a mi Mennyei Édes Atyánk, akiről azt olvassuk, hogy lelkünket megvidámítja, az igazság ösvényein vezérel bennünket. Nem fárad el hallgatni a mi szüntelen panaszkodásunkat, perlekedésünket, s habár mi csak vétkeinkkel fárasztottuk, bűneinkkel terheltük, ő mégis türelmes és hűséges hozzánk. De kár, hogy Elifáz nem tanult a mennyei „magántanártól”, s milyen kár, hogy sok esetben mi sem tanulunk. Pedig az Újszövetség embere előtt ott áll ez a „Mennyei Lelkigondozó” testben, az Úr Jézus Krisztus személyében. Ha megfigyeljük, Jézus soha nem csupán a testet gyógyította, hanem mindig a lelket is. Neki el lehetett mondani mindent őszintén, igazán. Gondoljunk akár a vérfolyásos asszony történetére. Ennek az asszonynak nem is volt igazi hite, inkább valami babonás hite. Arra gondolt, odamegyek, megérintem a ruhája szegélyét, hátha meggyógyulok. Amikor pedig bekövetkezett a gyógyulás, az asszony érezte, hogy testileg meggyógyult, gyorsan el akart surranni. Jézus azonban nem engedi, előhívja, előállítja az asszonyt, s el kellett mondania mindent őszintén Jézusnak. S aztán azt látjuk, hogy Jézus nem szidja, nem vádolja, nem mondja azt, hogy: „te tisztátalan voltál, hogy mertél a tömegbe jönni, hogy mertél megérinteni, hisz így engem, a Mestert is tisztátalanná tettél...” Jézus nem vádol, nem szid, nem ostoroz, hanem egyszerűen felmutatja Isten kegyelmét. Ugyanezt látjuk a béna ember meggyógyítása esetében is, akit a háztetőn keresztül engednek be a barátai Jézus elé. Jézus nem gerjed haragra, hogy hogy merték őt megzavarni tanítás közben, mi az, hogy más házát rongálják, csak felmutatja Isten bűnöket megbocsátó kegyelmét. Ugyanezt szemlélhetjük a samáriai asszony történetében, a parázna nő esetében vagy a

kannaneus asszony esetében. Mindig és mindenkor ezt teszi az Úr Jézus: először engedi beszélni a bűnöst, a nyomorúságban levőt, engedi napvilágra jönni a bűnt és nyomorúságot, aztán felmutatja Isten szeretetét, bűnbocsánatát, kegyelmét. Milyen sokat tanulhatnánk a „Mennyei Lelkigondozótól”! Ehelyett mi a hallásra vagyunk késedelmesek, a szólásra pedig igen-igen gyorsak.

Elifáz itt úgy viselkedik, mintha ő lenne Isten védőügyvédje. A 3–4. versben felidézti Jób előbbi hívő életét, áldásos magatartását: „...másokat intettél és a lankadt kezeket erősítetted. A botladozót talpra állították szavaid, és a roskadozó térdeket erőssé tetteled...” – azaz helyreállítottál, felsegítettél, erőssé tettél másokat. A mindenkori hívő embernek is ez a feladata a felebaráttal szemben. Pál ezt hagyta hátra az ifjú Timótheusnak: „hirdesd az igét... fedj, ints, biztass (buzdíts) teljes türelemmel és tanítással.” A **Zsidókhöz írt levél 3,13-ban** is ez áll: „Intsétek/buzdítsátok egymást minden egyes napon, amíg tart a ma, hogy meg ne keményedjék közületek valaki a bűn csábításától” – ez az egyetemes feladatunk. Itt is tanulhatunk az Úr Jézustól, akiről azt olvassuk, hogy „a megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki...” – azaz ő maga is erősít, buzdít, helyreállít mindeneket.

Elifáz emlékezteti Jóbot, hogy valamikor mennyire értett mások tanításához, lelkigondozásához, támogatásához, vigasztalásához. Itt jön azonban a szemrehányás: most, amikor ezek a nyomorúságok őt érik, akkor nem képes szilárdan megállni. Ez a megjegyzés önmagában véve igaz lehetett, de mégis egy későbbi időre kellett volna eltenni, mert Isten ezt az alkalmat nem a szemrehányás, hanem a vigasztalás számára rendelte. Bizony, sokszor előfordul, hogy lelki ajándékainkat másokra nézve tudjuk alkalmazni, magunkra nézve azonban nem. Örök emberi gyarlóság ez. Amikor magunk vagyunk nyomorúságos helyzetben, akkor megzavarodunk. Egy bizonyos távolságból kellene szemlélnünk a dolgokat, hogy valóban józanul és tisztán lássunk, de hát erre nincs mód, mert benne vagyunk a saját nyomorúságainkban. Valószínűleg Jób áldásos hívő élete közepette sokszor hivatkozott arra, hogy: „Isten nem hagyja el az igazat, csak megpróbálja...” „A gonoszok megbűnhődnek, de akinek tiszta a lelkiismerete, annak nincs mitől tartania, nem kell kétségbeesnie...” Csakhogy Jób most ezt az isteni igazságot nem tudja a maga személyére nézve alkalmazni. Elifáz ezt rögtön észreveszi, és szemrehányást is tesz neki. Íme, milyen gyorsak vagyunk mások megítélésében, valóban úgy van, ahogy az Írás mondja: a másik szemében a szálkát is meglátjuk, a magunkéban a gerendát sem vesszük észre.

A szemrehányás után Elifáz két képpel fejezi ki véleményét. Az első a vetés és aratás képe. Amit vet az ember, azt aratja is – mondja Elifáz. Kifejezi azt, hogy szerinte senki sem szenved ártatlanul, mindenki azt kapja, amit megérdemel. Szerinte Jób valami szörnyű, titkos bűnt követett el, s most azért szenved. Minden megoldódna, ha Jób a zűgölődés helyett, amely a rossz lelkiismeret jele, megtérő szívvel Istenhez folyamodna. Érezzük, hogy itt nem az együtt érző jó barát beszél, hanem a magabiztos, kioktató hangú teológus, aki azt hiszi, mindenre tudja a választ, s mindenre van receptje. Mintha egy balladát írna Elifáz. A drámák és a balladák közkedvelt motívuma, hogy a bűn és bűnhődés, a tett és a következmény összetartoznak. Akár a Shakespeare-drámákra, akár például Arany János balladáira gondolunk (*Ágnes asszony*, *Walesi bárdok*, *Tetemre hívás*), mindenütt azt látjuk, hogy a főhős alig követte el a tettet, már készül is a büntetés. Csakhogy a Szentírás nem regény, nem dráma, sem ballada, éppen ezért ezt a kérdést sem lehet olyan egyszerűen megoldani, mint ahogy Elifáz és társai gondolták. Jób könyve éppen arról szól, hogy ez a nyomorúság nem a bűn büntetése, hanem a hit próbája volt.

Elifáz nagyon nagyképűen itt a tapasztalataira hivatkozik: „ahogyan én láttam...” – mondja. Milyen nagyképűség, mekkora tévedés, ha azt hisszük, hogy Istent pusztán tapasztalati úton birtokba vehetjük, megragadhatjuk. Miért hisszük, hogy csak az létezik, amit mi látunk, vagy meg tudunk ragadni. Hiszen amit mi látunk ebből az egész világmindenségből, az szánalmasan kevés. Mi csak egy szeletét, egy parányi részét látjuk a dolgoknak, azonban a kulisszák mögött sokkal mélyebb dolgok zajlanak.

A vetés és aratás képe által Elifáz hangot adott annak, hogy Jób nyomorúsága valami titkos bűnre vezethető vissza. A másik kép, amit itt említ, az oroszlán képe. Az oroszlán az erő és bátorság szimbóluma, már az üvöltése is félelmetes, ám ha kitörnek a fogai, akkor már semmit sem árthat, nem okozhat kárt, nem ejteth több zsákmányt, éhen kell vesznie. Ezzel azt fejezi ki Elifáz, hogy így hangoztatja a gonosztevő is a maga erejét egy ideig, de Isten beavatkozása ártalmatlanná teszi, utódait szétszórja. Jób elvezítette már ekkor mindenét, a gyermekeit is. Ezzel a képpel a barátja őt nem megvigasztalta, hanem még inkább elkésérítette, kétségbe ejtette. Jób gondolhatott arra: „Uram Istenem, vajon én vagyok az a gonosztevő, akire lesújtott kezed, akinek még az utódait is eltörölted?” Ez a mondat nem vigasztalás volt Jób számára, hanem sokkal inkább fenyegetés. Elifáz egész beszéde nagyon jól példázza, hogy mennyire elcsúszhat még a jó szándékunk is, ha nem vagyunk Istennel közösségben, s nem az ő akarata szerint cselekszünk, nem az ő üzenetét próbáljuk megragadni és továbbadni.

Bódás Jánosnak van egy nagyon szép verse, amely éppen erről beszél, az a címe: *Ki van jelölve a helyed*. Így szól: „Azért van síró, hogy vigasztald, és éhező, hogy teríts asztalt. Azért van seb, hogy bekösse kezed, vak, elhagyott azért van, hogy vezesd. Azért van annyi árva, üldözött, hogy oltalmat leljen karod között. Azért roskadoznak mások vállai, hogy terhüket segíts hordani (Az irgalmat kínok fakasztják, s mélység felett van csak magasság.) Ha más gyötrődik, vérzik, szenved, azért van, hogy te megmutathasd, hogy mennyi szeretet van benned! / Megmutattad már néha legalább? Enyhült s szépült-e tőled a világ? Vagy tán kezdetől támadt foltra folt, ott is, hol eddig minden tiszta volt?/ Mi vagy? Vigasztnak, írnek szántak, menedéknek, oszlopnak, szárnynak. Valahol rég (siess, keresd!) ki van jelölve a helyed, s csak ott leszel az, aminek Isten rendelt. Másként rideg, céltalan lesz az életed, mag leszel, mely kőre esett, elkallódott levél leszel, mely a címzetthez nem jut el, gyógyszer, mely kárba veszett, s mit sosem kap meg a beteg, rúd leszel, de zászlóalan, kalász leszel, de magtalan, cserép, miben nincsen virág, s nem veszi hasznod sem az ég, sem a világ!” Elifáz is vigasztnak, írnek, menedéknek szánta Isten, ki volt jelölve a helye, de magtalan kalász, elkallódott levél, kárba veszett gyógyszer maradt csupán. A mi helyünk is ugyanígy ki van jelölve. Bennünket is erre szánt Isten. Vajon megtaláljuk-e helyünket, betöltjük-e Istentől rendelt hivatásunkat? Adja Isten, hogy így legyen. Ámen.

Kiforgatott igazságok

Alapige: Jób 4,12–21

Bibliailvasás: Zsoltárok 144,1–11

A felolvasott ígét megelőzően hallhattuk, hogy Elifáz hangot adott véleményének. Szerinte senki sem szenved ártatlanul, bizonyára Jób is elkövetett titkon valami bűnt, s most ezért van rajta ez a csapás. Megdorgálja Jóbot azért, mert régen ugyan tudott inteni, erősíteni másokat, de amikor ő került bajba, akkor megzavarodott. Mondanivalójának lényege tehát, hogy Jób szenvedése a bűn büntetése. Aztán alá is támasztja a maga véleményét. Az itt felolvasott ígében egy látomásra hivatkozik. Mintha csak azt mondaná: „Figyelj, Jób! Amit én mondok, az ellen nincs apelláta, nincs mit tiltakoznod, nincs

kommenta, hisz nekem látomásom volt, hangot hallottam felülről, azért mondom mindezeket.” A látomás csúcspontja a 17. és 18. vers, ahol ezt olvassuk: „Igaz-e Isten előtt a halandó? Alkotója előtt tiszta-e az ember? Hiszen szolgálóban sem bízhat meg, és angyalaiban is talál hibát. Hát még azokban, akik agyagházban laknak, amelynek alapja porban van...” Elifáz erre a megfellebbezhetetlen látomásra hivatkozik, s le is írja a látomás jelentkezésének módját: „Titokzatos szó jutott hozzám, de csak suttogást fogott fel belőle a fülem, éjszakai látomásoktól felizgatva, amikor mély álom száll az emberekre. Rettegés és reszketés fogott el engem... Szellő suhant el arcom előtt... halk hangot hallottam” stb.

Elifáz olyan látási és hallási képzeteket sorol itt fel, amelyek kísérő jelenségként mindig ott vannak a Szentírásban, valahányszor a Mindenható Isten megjelenik a halandó embernek. Amikor Isten megszólította **Mózes** az égő csipkebokorból, szintén jelen voltak ezek a látási és hallási képzetek. Mózes látott egy csipkebokrot, amely égett, és mégsem emésztetett meg, aztán hangot is hallott: „oldozd le a te saruidat, mert az a hely, ahol állsz, szent hely”, aztán bemutatkozott az Úr Mózesnek: „Én vagyok az Atyáknak Istene”, s végül vette a parancsot Mózes, hogy menjen alá Egyiptomba, s vezesse fel onnan a szolgálásban levő népet az Ígéret földjére. Látási és hallási képzetek egyaránt jelen voltak. Amikor **Jákób** álmot látott a később Béthelnek elnevezett helyen, szintén ott voltak ezek a látási-hallási képzetek. Látott egy létrát, amely mintha a mennyből ereszkedett volna alá, s azon Isten angyalai jártak fel és alá, s a létra csúcán mintha magát a Mindenhatót látná. **Illés** a Hóreb hegyén a halk és szelíd hangban ismeri fel Istent. Ha az Újszövetséget olvassuk, láthatjuk, hogy a Szentlélek kitöltetését is ilyen látási és hallási képzetek kísérik. Megjelennek kettős tüzes nyelvek, s hallatszik mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése.

Amit itt Elifáz leír, ez a látomás, valószínűleg meg is történt, Elifáz ebben nem hazudott. Jób könyve 5. fejezetében Elifáz tovább beszél és részletezi a maga látomását. Van itt egy olyan vers, amire később az Újszövetség is hivatkozik. A Jób 5,13-ban ezt olvassuk: „Saját ravaszágukkal fogja meg a bölcseket, és a cselszövők tanácsa megdől...” Erre hivatkozik Pál az 1Korinthus 3,19-ben mondván: „Mert meg van írva: 'Megfogja a bölcseket ravaszágukban...'” Az Újszövetség nem kérdőjelezi meg Elifáz látomását, hanem tényként, igazságként hivatkozik arra. Amit itt Elifáz elmond, az önmagában véve igaz is. Valóban nincsen igaz ember Isten előtt, nincsen tiszta, csak az, akit Isten megtisztít, akit a Bárány vére megmos. Isten előtt még az ő szolgálói sem hibátlanok. Még bukott angyalokról is tudunk a Szentírásból. Mennyivel inkább igaz ez az emberre. Utalás történik itt a teremtésre és teremtettségre: „az emberek agyagházakban laknak, amelynek alapja a porban van...” A teremtéstörténet szerint Isten az embert a földnek porából formálta, s az életnek lehetét adta belé, így lett az ember élő lélekke. A bűneset során azonban elszakadt az ember ettől a Teremtőtől. Ez a porból formált, s bűntől megrontott ember nem igaz önmagában Isten előtt. Kincsünk cserépedényben van. A cserépedény kincse: Isten Lelke. Önmagunkban nem vagyunk sem igazak, sem tiszták Isten előtt, csak az tesz igazzá, ha valóban ott van ez a kincs, az Úr Jézus Krisztus a szívünkbe, s valóban hordozzuk a Lélek ajándékát. Ott van-e ez a kincs a cserépedényünkben? Ott van-e Krisztus a szívünkben?

A 21. vers az életet sátorházhoz hasonlítja: „Összeomlik sátruk, meghalnak bölcsesség nélkül...” A keleti kultúrákban nagyon gyakori ez a motívum. Ézsaiás könyve 38. fejezetében is ezt olvassuk: „Hajlékomat lebontják, mint a pásztorok sátrát, megfosztanak tőle. Összetekeri életemet, mint takács a vásznat, elvágja életem fonalát, reggeltől estig végez velem.” Pál apostol is a földi sátorház szétbomlásáról beszél a 2Korinthus 5,1-ben. Ha a kötelet kiszakítják, a sátor összeomlik. Így omlik össze sok esetben az

ember élete is, hirtelen, bölcsesség nélkül. Az emberek legtöbbször egész életében nem jut el a bölcsességre, azaz arra, hogy mulandósága tudatában megalázkodjon Isten előtt. Pedig ez a bölcsesség megóvná az embert a gonosz cselekvésétől és az azzal járó következményektől.

Ez tehát Elifáz mondanivalójának a lényege. Amit mond, az önmagában véve mind igaz, Isten azonban mégis elítélte ezeket a szavakat a könyv 42. fejezetében. Ennek magyarázata az, hogy a barátok ezeket az igazságokat elegendő bizonyíték nélkül alkalmazták Jóbra, s ezzel megbocsáthatatlan igazságtalanságot követtek el. Elifáz látomása Istentől jött, de íme, mennyire vissza lehet élni az igazsággal is. Ez az ige figyelmeztet, soha ne dobálózzunk betanult, Szentírásból vett igékkel. Mindig kérjük alázatosan, imádságban, hogy Isten mutassa meg az adott helyzetben az Ő akaratát. Íme, milyen könnyen vissza tudunk élni még a kijelentett igazságokkal is, ha minden esetben külön meg nem kérdezzük, mit kíván mondani és tanítani Isten. Sok hívő ember van, akik nagyon sok bibliai igazságot kívülről ismernek, s akármilyen helyzettel találkoznak, sietnek ezeket az igéket idézni, mint egy sablont, ráhúzni minden helyzetre. Ne tegyünk ezt! Kérdezzük meg először minden helyzetben, imádságban Istent. Az igazság nagyon sokoldalú lehet, s Isten igazsága és az ember igazsága nagyon messze esik egymástól. Emlékezzünk csak Jézus perére, s a jelenetre, ami Pilátus előtt zajlik: „Király vagy-e te csakugyan? – kérdezi Pilátus – Te mondd, hogy én király vagyok: Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómrá. Monda neki Pilátus: micsoda az igazság?” **Reményik Sándornak** van egy gyönyörű verse, amely éppen ezt a döbbenetes jelenetet dolgozza fel. A versnek a címe is az: *Pilátus*. Egyik szakasza így hangzik: „Már szürkül fenn a Koponyák hegye – vajon álmodik-e még a kereszten?/ Valamit szolt nékem az igazságról, aztán némán vérzett, ragyogott. Gúnyjal kérdém: az igazság micsoda? Felelé: „én vagyok!” / Eh, hát micsoda nékem ez az ember? / A csöcselék morajlott, mint a tenger, Én untam, untam amazokat, ezt is. Egy messiással több vagy kevesebb, Pilátus lelke nem lesz nehezebb És könnyebb tán ez istenverte föld. Untam a dolgot. Odalöktem. Vége!” Íme, ilyen a Pilátus igazsága: „egy messiással több vagy kevesebb” – számára mindegy. Az igazság Pilátus számára a római jog, a főpapok számára a mózesi törvény, ezzel szemben Krisztus Isten igazságát mondja tovább. Ez az igazság úgy hangzik, hogy noha a halandó nem igaz Isten előtt, de úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen öbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Elifáz cselekedete tulajdonképpen lehetett volna istentisztelet is, hiszen indult vigasztalni, gyámolítani, erősíteni felebarátját. Mégsem istentisztelet lett, hanem istenkáromlás az egész beszéde. Ézsaiás könyve 58. fejezetében olvasunk arról, hogy mi is kell az igazi istentisztelethez: „Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előtted, és az Úr dicsősége lesz mögötted. Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok! Ha majd senkire sem raksz jármot, nem mutogatsz ujjal, és nem beszélsz álnokul, ha kenyeret adsz az éhezőknek, és jól tartod a nyomorultat, akkor fölragyog a sötétben világosságod, és homályod olyan lesz, mint a déli napfény.” (8–10) Akármit teszünk is hívő emberként, az lehet istentisztelet és lehet istenkáromlás is. De igazi istentisztelet csak akkor lehet, ha Isten igazsága előttünk jár és az Ő dicsősége követ. Amit itt Elifáz tett, az lehetett volna Istennek kedves, hiszen meglátogatta a szegényt és nyomorultat, de nem Isten igazsága járt előtte és nem az Úr dicsősége követte. Ő a maga igazságát akarta továbbadni, élő víz helyett poshadt vizet nyújtott át Jóbnak. Isten igazságát Elifáz a maga értelme szerint magyarázta. Profétaként áll itt előttünk Elifáz, hisz ő is küldött, akire Isten szava

bízott, volt egy látomása, volt mondanivalója. De íme, hamis prófétává lett, mert nem Isten szerint adta tovább azt, amit látott.

Testvéreim! A mindenkori tanítványok is Isten küldöttei, amennyiben Isten szavát reánk bízta. Vajon mi mit akarunk továbbadni? A magunkéból adunk-e, vagy jövünk a legfőbb próféta, az egyedül igaz nevében, s az ő kegyelmes üzenetét mondjuk tovább? Ha így teszünk, a mi jutalmunk bőséges lesz a mennyben. Ellenkező esetben Isten haragját el nem kerülhetjük. Adjon nekünk Isten hűséget az Ő üzenete iránt. Ámen.

Az Ige helyes olvasása

A kisvasút az éjszaka sötétjében zakatolt be a hegyek közé. Nagy zsúfoltságban ülök anyám mellett és azt fontolgom, szóljak-e neki arról, ami most reám nehezedik. Anyám értem jött Tübingenbe, ahol teológiát hallgatok. És most együtt utazunk a sváb hegyvidék irányában.

Végül bátorságot veszek. „Tudod, mama, már semmi örömöm sincs a Bibliában. Annyi érthetetlen és nehéz dolgot találok benne. Olyan sok benne az ellentmondás és a felfoghatatlan, ami teljesen élvezhetetlenné teszi ezt a könyvet.”

Anyám csengő hangon felkacagott: „Ez azért van, mert egészen rosszul olvasod a Bibliát.”

Kissé sértődötten fortyanok fel, ugyanannyira, hogy egy mellettünk ülő férfi csodálkozva ereszti le az újságot. „Hát hogyan olvassam? Héber és görög eredetiben olvasom. Olvasok kommentárokat is. Hallgatom az előadásokat...” Anyám csillapítóan tette kezét a karomra. „Szeretnék neked egy példát elmesélni. Emlékszel még, hogy a háborúban két évig szakadatlanul a harctéren voltál anélkül, hogy szabadságot kaptál volna? Én akkor rendszeresen megírtam neked, hogy mi történik idehaza. S egy napon kaptam tőled egy olyan levelet, amelyre nagyon jól emlékszem. Azt írtad: „Leveleitekben élelmszerjegyekről, feketézésről, sorbanállásról olvasok. Ezeket én nem értem. Hát annyira megváltozott nálatok minden? Azután olyan következett, amely engem nagyon meginđított: Milyen régen vagyok már távol és milyen messzire kerültem tőletek, hogy már meg sem tudom érteni az otthoni leveleket!”

Bólintottam. „Igen, emlékszem. De mi köze ennek a Bibliához?” „Figyelj csak – folytatta édesanyám. Nem azt mondtad akkor: Anyám levelei élvezhetetlenek számomra, modern ember számára. Azt sem mondtad: Édesanyám leveleiben ellentmondások és értelmetlen dolgok találhatóak. Egyszerűen csak annyit mondtál: Milyen régen vagyok már távol és milyen messzire kerültem tőletek, hogy már nem értem meg az otthoni leveleket!”

Kezdem felfogni. Figyelmesen hallgattam anyámat. „A Biblia is levél, fiam! Az élő Isten írta az örök Hazából – teneked. Ha ezt a levelet már nem tudod megérteni, a hibát nem a levélben kell keresni. A hiba benned van. Azt kell mondanod: Milyen szörnyű messzire jutottam az én mennyei Atyámtól, hogy már nem tudom többé megérteni a levelét! Most már igazán el akarok mélyedni benne és kérni fogom a Szent Lelket, hogy az otthoni levelet megérthessem.”

Ettől kezdve csendben maradtunk egészen addig, amíg a kisvasút Urachban megállt. Anyám tanácsát azonban többé nem felejtettem el. Megmutatta nekem a Biblia megértésének kulcsát.

Wilhelm Busch

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkigondozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (20.)

Tizenegyedik fejezet

Minden szent között a legkisebb

„Nekem, minden szent között a legkisebbnek adatott az a kegyelem, hogy a pogányoknak hirdessem a Krisztus mérhetetlen gazdagságát.” (Ef 3,8)

Könyvet írni félelmetes és ijesztő feladat, nagyon kemény munkával jár. Korunk egyik legtermékenyebb írója, Charles Swindoll így jellemezte ezt a folyamatot „vér, verejték, könnyek, álmatlan éjszakák, hosszantartó elrövedés üres papírlapok felett, terméketlen napok, amikor minden a papírkosárba kerül, majd rövid, ihlettel és bölcs meglátásokkal teli pillanatok”

Az én gondom még ennél is összetettebb, ahogy feleségem mondta: „Te tényleg nagyon bonyolult témákat választottál.” Amennyire bonyolult azt kutatni, hogyan alkalmazzuk helyesen Isten Igéjét, és hogyan mutassuk be pontosan igazságát, meg annál is megalázóbb az a felismerés, hogy minden próbálkozásom ellenére sem élem meg azt az igazságot, amiről írok.

Nagyon jól emlékszem arra az időre, amikor a *Törekvés a szentségre* című könyvemem dolgoztam. Minél tovább tanulmányoztam, és minél többet írtam a személyes szentség témájáról, annál kevésbé láttam magam szentnek. Néha reggelenként, borotválkozás közben, belenézve a tükörbe kitört belőlem a nevetés. Azt mondogattam magamnak: „Kinek képzeled magad, hogy a szentségről akarsz könyvet írni? Inkább neked magadnak kellene elolvasnod egyet. De írni? Lehetetlen!”

Egyetlen, szüntelenül eszembe ötlő bibliai ige bátorított a folytatásra, az Efézus 3,8: „Nekem, minden szent között a legkisebbnek adatott az a kegyelem, hogy a pogányoknak hirdessem a Krisztus mérhetetlen gazdagságát.” Rádöbbentem, tényleg nem voltam méltó a kegyelem lenyűgöző témájáról írni, de Isten kegyelméből mégis megtehettem – az Ő ingyen adott, meg nem érdemelt, ki nem érdemelt és meg nem szolgált irgalmából.

Azóta, hogy első könyvemmel ezt tapasztaltam, az Efézus 3,8 az „életem alapigéjévé” vált – egy olyan bibliai verssé, amelyhez folyamatosan visszatérek bátorításért. Nem telik el úgy hét, hogy ne lenne alkalmam felismerni, nem azért vagyok keresztyén szolgálatban, mert megérdemlem, hanem Isten ingyen adott, meg nem érdemelt irgalmából. Pál bizonyágtétele az evangélium szolgálatára való elhívásáról, amely pusztán Isten kegyelméből volt lehetséges, nagyon személyes vallomás volt. Pál mindig rácsodálkozott, hogy Isten őt, az egyház korábbi üldözőjét, a pogányok apostolává választotta, a Krisztus kifürkészhetetlen gazdagságának hirdetésére. Az 1Korinthus 15,9-ben mondja: „Mert én a legkisebb vagyok az apostolok között, aki arra sem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert üldöztem Isten egyházát.”

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

Pál nemcsak az apostolok között tekinti magát a legkisebbnek, az efézusiaknak úgy hivatkozik magára, mint „minden szent között a legkisebb”-re. A „mind között a legkisebb” kifejezés valójában egy Pál által alkotott összehasonlító nyelvtani felsőfok, annak az őszinte meglepetésnek a kifejezésére, hogy Isten őt apostolnak hívta el. Alfred Marshall a Pál által alkotott szót *legkicsinyebbnek*, míg F. F. Bruce *legeslegkicsinyebbnek* fordította. Mindkettő újonnan alkotott angol szó, azzal a céllal, hogy pontosan és szó szerint kifejezze Pál érzelmekkel teli szavait.

A méltatlan apostol

Pál nyíltan beismeri, apostolsága pusztán Isten meg nem érdemelt irgalmának következménye. Isten akkor használta bátorításomra Pál bizonyágtételét, amikor a legméltatlanabbnak éreztem magam arra, hogy a személyes szentség témájáról írjak. A kérdés azonban az: milyen mértékben használhatjuk Pál nagyon is személyes bizonyágtételét és az én saját tapasztalatomat egy, a keresztyén szolgálattal kapcsolatos lelki alapelv felállítására? Vajon tényleg minden szolgálat, legyen az a vasárnapi iskolában való tanítás, személyes bizonyágtétel fegyvereknek a helyi börtönben vagy igehirdetés ezreknek minden vasárnap, Isten kegyelméből valósul meg emberek által, akik méltatlanok annak elvégzésére?

Harry Blamires élesen válaszolt erre a kérdésre:

„Végeredményben egyetlen választ adhatunk az igehirdetőnek, aki szeretné tudni, vajon méltó-e az általa készített prédikáció hirdetésére, vagy az írónak, aki szeretné tudni, vajon méltó-e a keresztyén könyv megírására, amin éppen dolgozik. A válasz: természetesen nem. Azt kérdezni magamtól, méltó vagyok-e ennek a keresztyén feladatnak az elvégzésére, valójában a beképzeltség és elbizakodottság csúcsa. Pontosan azt a következtetést hordozza magában, hogy időnk legnagyobb részében olyasvalamivel foglalkozunk, amire méltóak vagyunk. Pedig egész egyszerűen nem vagyunk birtokában semmi ilyesféle méltóságnak.”

Természetesen teljesen mindegy, mit gondol Harry Blamires vagy Jerry Bridges, hacsak gondolkodásunk nincs összhangban a Bibliával. Tehát, mit mond erről a Biblia? A Róm 12,6-ban Pál apostol azt mondja: „Mert a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak.” Pál lelki ajándékokra hivatkozik, amelyeket minden hívő megkapott, hogy képessé tegyen minket annak a hivatásnak vagy szolgálatnak a betöltésére, amit Isten jelölt ki számunkra a Krisztus-testben.

Figyeljük meg azonban, hogy Pál azt mondja, ezek a lelki ajándékok Isten kegyelme, és nem érdemeink szerint adtak nekünk. A lelki ajándék görög szava *charisma*, ami azt jelenti: „Isten kegyelmi ajándéka”, legyen az akár az örök élet ajándéka a Róm 6,23 szerint, vagy a lelki képesség ajándéka a Krisztus-testben való használatra.

Dr. Gordon Fee tesz néhány jól használható bölcs megállapítást a *kegyelem* és az *ajándékok* kapcsolatáról. Magyarázataiban, amelyet az 1Kor 1,4-hez fűz – „Hálát adok értetek Istennek mindenkor, azért a kegyelemért, amely nektek a Krisztus Jézusban adatott” – Dr. Fee azt mondja:

„Pál hálaadásának különleges alapja az ő esetükben az Isten kegyelme, amely a 'Krisztus Jézusban adatott' Általában ezt úgy tekintjük, mint hálaadást a kegyelemért önmagában, vagyis az Isten könyörületességének irgalmas kiadásáért Krisztusban az azt meg nem érdemlőkre. Ugyanakkor Pál charis ('kegyelem') kifejezése szoros össze-

függésben van a charisma/charismata ('ajándék/ajándékok') kifejezésekkel, és ilyen összefüggésben Isten irgalmas cselekedetének tényleges kifejezésére utal népe számára. A 'kegyelem' szó önmagában néha ezeket a tényleges megnyilvánulásokat írja le, Isten kegyelmének 'kegyelmeit' (ajándékait).

Péter, Pához hasonló stílusban írt: „Ki milyen kegyelmi ajándékot kapott, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai.” (1Pt 4,10) Péter és Pál ugyanazt mondják. A lelki ajándékaink és végzett szolgálataink Isten kegyelmének ajándékai. Egyikünk sem érdemli meg a kapott ajándékokat. Isten, általunk ki nem érdemelt irgalmából adta ezeket Krisztuson keresztül.

Ez azt jelenti, hogy az összes keresztyén közül mind a „legméltóbb”, mind a „legméltatlanabb” ugyanazon az alapon kapta ajándékait és szolgálatait. A „méltatlan” személy egész biztosan nem érdemli meg ajándékát, de a „legméltóbb” sem. Mindketten mint meg nem érdemelt ajándékot kapják Istentől.

Az előző bekezdésben idézőjelbe tettem a méltót és a méltatlant, mivel a valóságban Isten előtt nincs ilyen megkülönböztetés. Őelőtte mindannyian teljesen és folyamatosan lelki csödben vagyunk. Pál álláspontja, „Mert nincsen különbség: mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének” (Róm 3,22–23), éppúgy igaz a hívőkre, mint a hitetlenekre.

Soha nem azért nyerjük el előjogainkat a szolgálatra, mert egy korábbi szolgálatban keményen dolgoztunk Istennek, vagy hűségesek voltunk. Évekig tanítottam felnőtteket egy kis gyülekezet vasárnapi iskolájában, mielőtt Isten elindított egy sokkal szélesebb szolgálati területre. A megnövekedett szolgálatot nem hűséges tanításom miatt nyertem, hanem Isten kegyelmi ajándékaként.

Mi a lelki ajándékokra mindig úgy gondolunk, mint a szolgálatra való képességre, szem előtt tévesztve a szó eredeti jelentését. Az ajándék valami olyan, amit ellenszolgáltatás nélkül csak úgy kapunk, és nem kell megdolgoznunk érte. De még a mi hagyományos értelmezésünk is híjával van a bibliai jelentés kifejezésének. Hajlandóak vagyunk ajándékot adni embereknek, akik nem dolgoztak meg érte. Egy bizonyos értelemben mégis megérdemlik a hozzánk fűződő kapcsolatuk miatt, vagy azért, mert valamiféle előnyben részesítették bennünket. Isten azonban az arra teljesen érdemtelen embereknek ad lelki ajándékokat. Egyikünk sem érdemli meg, hogy Isten szolgálatában legyen, akár gyerekeket tanít a vasárnapi iskolában, akár egy távoli missziós területen dolgozik.

Félelmetes megkísérelni azt, hogy Isten nevében beszéljünk. Mégis pontosan ezt tesszük, amikor tanítunk, ígét hirdettünk vagy írunk. Nem számít, hogy hallgatóságunk egy vagy tizenötezer fős, hogy óvodások vagy teológiai hallgatók. Bármikor, amikor bibliai igazságot hordozó kérdésekről írunk vagy beszélünk, Isten szószólójának szerepébe lépünk.

Péter azt mondja: „Ha valaki prédikál, úgy prédikálja szavait, mint Isten ígét.” (1Pt 4,11) Azt gyanítom, könyvem olvasói, ha nem is rendszeresen, de esetenként tanítanak. Elismerjük félelmetes felelősségünket, mint Isten nevében beszélők? Vajon számításba vesszük a ránk bízott mennyei üzenetből származó felelősséget?

Pál kínosan tudatában volt roppant felelősségének, amikor ezt mondta: „Mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik nyereszkesnek Isten Igéjével, hanem mint akik tiszta szívből, sőt Istenből szólunk, Isten előtt, Krisztus által.” (2Kor 2,17) Azt mondta, úgy beszélt, mint egy Istentől küldött ember, de azt is állította, hogy Isten előtt, vagyis Isten jelenlétében szólt. Vagyis Isten nemcsak küldte, hanem figyelemmel is kísérte őt.

Egyik vasárnap, amikor kiálltam, hogy felnőtt vasárnapi iskolásaimat tanítsam, rémültem vettem észre, hogy az osztályban ott ül gyülekezetünk hittan csoportjának veze-

tője. Tovább nehezítette a helyzetet, hogy ő történetesen a homiletika (az igehirdetés tudománya) professzora volt. Biztos voltam benne, hogy kritikusan fogadott mindent, amit mondtam, mind a tartalmat, mind az előadásmódot. No mármost, ha a hittanccsoport vezetőjének jelenléte az osztályban ilyen rettenetes tapasztalat volt, mennyivel inkább meg kellene rendítenie annak a felismerésnek, hogy Isten nagyon is valóságos jelenlétében beszélék, vagy az Ő nevében írok.

Mi ad nekünk bátorítást a bibliai tanítás elvállalásához, folytatásához, vagy ennél az esetnél maradva, bármilyen lelki ajándék gyakorolásához? A válasz: az őszinte, szívből jövő felismerés, hogy Isten kegyelméből szolgálunk. Ismét Pál szavaival: „ezért tehát, mivel ilyen szolgálatban állunk, minthogy irgalmat nyertünk, nem csüggedünk el” (2Kor 4,1).

Pálnak az adott bátorítást, vagy ahogy ő megfogalmazta, az akadályozta meg csüggedésében, hogy érzékelt Isten kegyelmét. Az irgalom, Isten kegyelmének különleges kifejeződése az emberek felé, akiket ő bűnösnek, elítéltnek és menthetetlennek lát. Ez az irgalom általában a bűn következményeként megjelenő nyomorúságból való kiszabadulásban jut kifejezésre. De Isten nemcsak megkönnyítette Pál nyomorúságát, hanem felemelte őt az apostoli hivatalba, és a Krisztus gazdagságát hirdető szolgálatot adta neki.

Pál azonban soha nem vesztette szem elől a saját méltatlanságát, még akkor sem, amikor apostoli hivatalát gyakorolta. Soha nem felejtette el, hogy Isten kegyelméből töltötte be hivatását. Itt egy biblikus összefüggést látunk, valakinek egyfelől a teljes méltatlanságtudata, másfelől az Istennek való szolgálat végzéséhez szükséges bátorsága között. Saját méltatlanságunk szem elől tévesztése kockáztatja ajándékaink gyakorlását és szolgálatunk betöltését az elbizakodott önteltség lelkülete miatt, mintha Isten lenne olyan szerencsés, hogy minket a csapatában tudhat. De ha annyira méltatlanságunkra összpontosítunk, hogy Isten kegyelmét figyelmen kívül hagyjuk, valósággal lebénulunk Isten szolgálatában. Ez a beállítódás szintén a büszkeség egyik kifejeződése, mert mi még mindig saját magunkra, méltóságunkra vagy méltatlanságunkra koncentrálnak, mintha Isten rá lenne szorulva velünk született tulajdonságainkra, hogy felkészítsen az Ő szolgálatára.

Emlékezzünk csak vissza, mi nem átmeneti lelki csődöt jelentettünk. Csődünk teljes és állandó. Egyetlen méltósággal rendelkezünk az Isten Királyságába való bemenetelhez, és ez Krisztus. És az egyetlen méltóságunk, amely minket szolgálatra képesít, az Krisztus. Ha a keresztyén élet bármely területén előre akarunk lépni, akkor magunkon kívülre, és csak Krisztusra szabad néznünk. Isten kegyelme Őbenne töltetett ki ránk bőségesen.

Az alkalmatlan apostol

Pál egész szolgáló életén keresztül tudatában volt, hogy teljességgel méltatlan arra, hogy Krisztus szolgálja legyen. Láthattuk, miként fogalmazta meg ezt a fajta méltatlanságot az Efézus 3,8-ban és a 2Korinthus 4,1-ben. Az 1Kor 15,9–10-ben újra megtalálhatjuk ennek kifejezését:

„Mert én a legkisebb vagyok az apostolok között, aki arra sem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert üldöztem Isten egyházát. De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, és hozzám való kegyelme nem lett hiábavaló, sőt többet fáradoztam, mint ők mindnyájan; de nem én, hanem az Istennek velem való kegyelme.

Pál őszintén beismerte, nem érdemelte meg apostolságát, hanem Isten kegyelméből lett azzá – vagyis Isten meg nem érdemelt irgalma által. A 10. versben azonban – egy általa gyakran használt gondolati átmenettel – pontosít. A kegyelem az ő szóhasználatában – „de Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok” – olyan szövegösszefüggésbe kerül, ahol egyaránt jelentheti Isten meg nem érdemelt irgalmát és felhatalmazó erejét. Visszatekintve méltatlanságának elismerésére a 9. versben, Pál álláspontja azt jelenti: „méltatlan vagyok arra, hogy apostol legyek, de Isten meg nem érdemelt irgalmából az vagyok”

Továbbmenve azonban a 10. vers folytatására – ahol Pál Isten kegyelmének a szolgálatára gyakorolt hatásáról beszélt – úgy érthetjük, mintha azt mondaná: „Isten felhatalmazó ereje által teljesen megfelelő és hatékony apostol vagyok.” Hiszem, hogy a kegyelem mindkét értelmét magában foglalja Pál állítása. Nem egy elméleti értekezést írt a kegyelemről, megkülönböztetve annak finom, árnyalatnyi jelentéseit. Inkább a szívből szólt, elmondva, hogy Isten kegyelme teljességgel elég volt mind méltatlanságára, mind alkalmatlanságára. Amikor Pál azt mondja, „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok”, ez azt jelenti, „apostolságom oka, hogy Isten meg nem érdemelt irgalmát megmutatta rajtam, és hogy felhatalmazó ereje munkálkodik bennem”. Önmagában még Isten hatalmának munkája is meg nem érdemelt kegyelem Istentől.

Pálhoz hasonlóan neked és nekem is szükségünk van szolgálatunkhoz a kegyelem mindkét nézőpontjára, mert mi sem méltóak, sem alkalmasak nem vagyunk, mint ahogy Pál sem volt az. Mindkettőre szükségünk van. Egy iskola vezetésének az igazgatói pályázat elbírálásánál figyelembe kell vennie mind a megbízható jellem (méltóság), mind a szakmai hozzáértés (alkalmasság) nyilvánvaló meglétét a jelöltnél. Néhány jelentkező méltó, de nem alkalmas; mások alkalmasak, de nem méltóak. Az iskola vezetésének mindkét feltételhez ragaszkodnia kell.

Isten azonban egyikhez sem ragaszkodik. Ehelyett Ő azzal dicsőíti meg magát, hogy olyan embereket hív el szolgálatába, akik sem nem méltóak, sem nem alkalmasak. Isten – nem önmagukban, hanem Krisztusban – méltóvá teszi őket. Majd ezt követően alkalmassá teszi őket a bennük lévő Szentlélek fenséges munkájával.

Figyeljük meg, hogyan fejezte ki Pál ezt az előző gondolatot a Kolossé 1,28–29-ben: „Mi őt hirdetjük, miközben minden embert teljes bölcsességgel intünk és tanítunk, hogy minden embert tökéletessé tegyünk a Krisztusban. Ezért fáradozom én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem.” Pál méltóságát Krisztus méltóságában, alkalmasságát Krisztus erejében találja meg.

A 2Kor 2,14–17-ben Pál leírta evangéliumi szolgálatát, amely végső soron vagy életre, vagy halálra vezet. Az evangélium a benne hívőnek életet, az azt elvetőnek halált eredményez. Az evangélium örök életet meghatározó hirdetésének súlya vezette Pált a felkiáltáshoz: „De ki alkalmas erre?” (16. vers)

Lazán elmondod az evangéliumot egy szomszédodnak, vagy sokkal nyíltabb stílusban hirdeted egy evangelizáló program keretében. Mindkét esetben te a halál kellemetlen, vagy az élet kellemes illata vagy azok számára, akikkel megosztod az örömhírt. Ki alkalmas erre? Vasárnap délelőtt kiállsz az ifjúsági csoport fiai és lányai elé. Ez teljeséggel jelentéktelennek látszik; én mégis azt hallom, sok felnőttest ért életre szóló hatás a gyerekkori vasárnapi iskolai tanítók révén. Ki alkalmas erre? Egy fiatallal együtt jársz egy hitmélyítő alkalomra. Ő később misszionárius lesz, és lefordítja az Újszövetséget egy ősi törzsnek, amelyik egy környező törzs evangélizációjába kezd. Ki alkalmas erre?

Pál néhány verssel később válaszol erre a kérdésre, amikor ezt mondja: „Nem mint-ha önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak, hogy bármit is megítéljünk; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk az Istentől van.” (2Kor 3,5)

Figyeljük meg, mit írt Pál: „Nem mintha önmagunktól (...) volnánk alkalmasak.” Ha alkalmatlannak érzed magad Isten szolgálatában, akkor jó helyre kerültél. Pál is ugyanígy érzett. Ha van valaki az egyháztörténelemben, aki a saját, Istentől kapott adottságaira alapozhat, az egészen biztosan Pál lenne. Lángeszű teológus, született evangélista, fáradhatatlan gyülekezetépítő és rátermett missziói stratégia volt. A kultúrák közötti szolgálatban is ügyes volt. „A zsidóknak olyan lettem, mint zsidó, hogy megnyerjem a zsidókat. A törvény nélkülieknek [a pogányoknak] törvény nélkülivé lettem.” (1Kor 9,20–21) Pál – mindezen képességeinek birtokában – mégis azt mondja, nem önmagunktól vagyunk alkalmasak.

Alkalmatlanok vagyunk, de Isten alkalmassá tesz minket. Az 1Kor 15,10-ben Pál ezt mondta el: „... hozzám való kegyelme nem lett hiábavaló, sőt: többet fáradoztam, mint ők [a többi apostol] mindnyájan.” Isten kegyelme eredményesen működött Pálban, a mennyei hatalom kézzelfogható megnyilvánulásaként. Ténylegesen ez olyan hatásfokú volt, hogy Pál elmondhatta, többet fáradozott, mint a többi apostol együtt. Ez aztán a kijelentés! Első pillantásra úgy tűnik, mintha Pál megengedhetetlenül dicsekedne. Mindig zavarba jövök ettől a kijelentéstől. Úgy tűnt, eltúlzott dicsekedés, és távol áll Pál nyilvánvalóan őszintén alázatos jellemétől. De rájöttem, Pál nem dicsekszik. Inkább Isten kegyelmét dicséri. Elmondta, Isten benne munkálkodó kegyelme olyan hatékony volt, hogy ez tette őt a többiekénél eredményesebben fáradozóvá. Isten kegyelme ösztönozte őt, felkészítette őt, és azután megáldotta munkájának gyümölcseit.

Azután, feltehetően félreértéstől tartva, Pál hozzáteszi: „de nem én, hanem az Isten velem való kegyelme” Talán Kálvin segít nekünk legjobban Pál szándékának megértésében, amikor ezt írja:

„Miután [Pál] elmondta, hogy valami érvényes órá, kijavítja magát, és az egészet Istenek tulajdonítja; az egészséget, ragaszkodom ehhez, nem csak egy részét; mert megerősíti, hogy látszólag bármit tett, az ténylegesen és teljesen a kegyelem munkája volt. Ez valóban egy figyelemre méltó igevers, nemcsak azért, mert porba sújítja az emberi büszkeséget, hanem világossá teszi számunkra, hogyan működik Isten kegyelme bennünk. Mert bár rosszul tette, hogy önmagát bármiféle jó forrásának nevezte, kijavítja, amit előzőleg mondott, és kijelenti, Isten kegyelme a megfelelő forrása mindennek. Nem szabad azt képzelni, hogy Pál itt pusztán alázatosnak tette magát. Az apostol, ahogy beszél, szívéből szól, mert tudja, hogy ez az igazság. Meg kell tehát tanulnunk, hogy az egyetlen jó, ami bennünk van, Istentől származik, Ő adta nekünk ingyen; hogy egyedül az jó a cselekedeteinkben, amit Ő cselekszik bennünk; hogy ez nem azt jelenti, hogy mi semmit sem teszünk önmagunktól, hanem csak akkor cselekszünk, ha már Isten cselekedett rajtunk, más szavakkal, ha a Szentlélek irányítása és befolyása alá kerülünk.”

Nehogy szem elől tévésszük az emberi összetevőt abban, ahogyan Kálvin a kegyelmet hangsúlyozza, fel akarom hívni a figyelmedet az idézet végén levő egyik állításra: „ez nem azt jelenti, hogy mi semmit sem teszünk önmagunktól, hanem csak akkor cselekszünk, ha már Isten cselekedett rajtunk” A Kol 1,29, amit már egyszer röviden megnéztünk, kihangsúlyozza Isten kegyelméből való cselekvésünk bibliai nézőpontját: „Ezért fáradoztam én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem.”

A küzdeni szó jelentése hatalmas erősségű, „minden erőfeszítést bevetni, beleértve a robotolást is” Tehát az 1Kor 15,10-ben a leghalványabb árnyéka sincs a tétlenségnek, vagy annak, hogy mindent Isten csinál. Pál azt mondja, keményen dolgozott. De azért dolgozott keményen, mert Isten kegyelme hatékonyan munkálkodott benne. Arra sincs

utalás az igeszakaszban, hogy Isten és Pál egymás partnereként dolgoztak volna együtt. Nem Isten végezte az evangelizálást vagy a gyülekezetplántálást, Pál végezte. De azért tehette, mert Isten kegyelme – vagyis Isten ereje a Szentlélek által – benne munkálkodott.

R. C. H. Lenski megvilágította az Isten kegyelme és Pál erőfeszítése közötti kapcsolatot: „nagy hiba lenne azonban úgy képzelni magunk elé Isten kegyelmét Pál erőfeszítéseiben, mintha két ló együtt húzna egy szekeret, mert a kettő nem egyenrangú. Pál erőfeszítése, az előbbi elemzésben, Isten kegyelmének köszönhető, és csak addig tart, amíg a Szentlélek parancsolja, irányítja és vezeti.” Hozzáteszem még, hogy képessé teszi.

A Szentléleknek nemcsak indítania, vezetnie és képessé tennie kell bennünket, hanem meg is kell áldania erőfeszítéseinket, hogy azok bármilyen hatást gyakoroljanak. Pál felismerte ezt az igazságot, amikor azt mondta: „Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja.” (1Kor 3,6–7)

Pál és Apollós mindketten nagyon keményen dolgozhattak. Tehették ezt Isten kegyelmétől való alázatos tudatos függésben. Munkájuknak mégsem látták volna eredményét, mert ők önmagukban nem tudnak szíveket megváltoztatni. Csak Isten adja a növekedést. Csak Ő tudja az Igét meggyökereztetni és nevelgetni egy kislány szívében, a vasárnapi iskolás osztályodban. Csak Ő tudja emberek szívét megnyitni, hogy elfogadják az evangéliumot. Csak Ő tudja a tanítványodat arra készíteni, hogy engedelmeskedjen intésednek és útbaigazításodnak.

Isten kegyelmének kell munkálkodnia a másik személyben ugyanúgy, mint rajtunk keresztül, hogy szolgálhassunk felé. Tehát rá kell hagyatkoznunk az Ő lelkére, hogy munkálkodjon bennünk és általunk, és őrá kell hagyatkoznunk, hogy munkálkodjon azoknak a szívében, akik felé szolgálunk. A jelenlegi és a megelőző fejezetben már láttuk magunkat, hogy *gyengék, méltatlanok és alkalmatlanok* vagyunk. Tényleg azok vagyunk! Nem befeketítjük magunkat, amikor felismerjük ezt az igazságot. Egyszerűen elismerjük Isten kegyelmének valóságát, és megnyitjuk magunkat a számára. Amint ezt megtesszük, várhatjuk, hogy megtapasztaljuk kegyelmének hatalmas munkáját az életünkben, a Jak 4,6 újrafogalmazásával élve: „bár Isten ellene áll a büszkének, de tényleg kegyelmet ad az alázatosnak”. A Jak 4,6 egyszerre figyelmeztetés a büszkének, és ígéret az alázatosoknak. Vagyis azoknak, akik őszintén elismerik, hogy *gyengék, méltatlanok és alkalmatlanok*, Isten valóban kegyelmet ad.

Alkalmi prédikációk

Nőszövetségi bibliaóra

Molnár Helén-Tünde
Sajószentandrás

Generációs problémák

Alapige: Efézus 6,1–4

A felolvasott igében Pál apostol a szülő és gyermek kapcsolatáról beszél, ahol mindenekelőtt szem előtt tartja a helyes viszonyt és annak szabályait. Tudja, hogy a gyermek egészséges, értékes felnőtté válásának érdekében három nagyon fontos tényezőt kell szem előtt tartani: a szülőt, a testvért és az olyan pozitív példaképeket, akik segítik őt ebben. Fontosnak tartja, hogy mi, szülők tudatában legyünk annak, hogy a gyermekeinket csak „kölcsonbe” kaptuk azért, hogy neveljük őket, képessé téve arra, hogy majd tovább sugározzák azt a szeretetet, amit tőlünk kaptak. Ők nem azért jönnek a világra, hogy megvalósítsák elvetélt álmainkat, hogy frusztrált kapcsolatainkból megmaradt érzelmi töltetünket rájuk zúdítsuk, valaki hálás legyen nekünk; legyen, aki öreg napjainkban gondozzon, vagy, hogy bizonyítsuk a világ előtt, hogy mi milyen nagyszerű szülők vagyunk stb. Hanem azért, hogy elsősorban neveljük a Krisztus szeretetében és kegyelmében, úgy, ahogy az Ige mondja a gyermek Jézusról: „A kis gyermek pedig növekedék és erősödék lélekben, teljesedve bölcseséggel, és az Istennek kegyelme vala ő rajta.” (Lk 2,40)

Engedjük ezért a gyermeket gyermeknek maradni addig, amíg az életkorából következően valóban az. De a nevelését se felejtsük el, mert erre a gyermeknek szüksége van. Ezért is kezdi így Pál ezt a szakaszt, hogy ti, gyermekek, legyetek engedelmesek a szüleiteknek. Egyszerűen – így indokolja –, mert ez Isten akarata. Idézi a Tízparancsolatot, amelyben az első olyan parancs hangzik el, amihez ígéretet is fűz Isten, nevezetesen az, hogy tiszteld apádat és anyádat.

Ugyanakkor a szülőkhöz is szól, hogy ők könnyítsék meg a gyermekeiknek az engedelmisséget. Mert azt meg lehet nehezíteni, és meg lehet könnyíteni. Ha egy szülő maga sem él úgy, ahogy azt gyermekeitől megkívánja, ha kicsinyes módon kötözködik velük, ha visszaél helyzeti előnyeivel és hatalmaskodik rajtuk, akkor megnehezíti nekik az engedelmisséget. Akkor az történik, amit itt olvastunk: elkeseríti őket, és haragra ingerli.

Hogyan neveljük tehát a gyermekeket, hogy ez Isten akarata szerint történjék? Ehhez ad alapigénk két fontos szempontot:

1. Az első így hangzik: „Ti apák pedig ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek őket...”

Miért az apáknak mondja ezt? Nyilván azért, mert a legtöbb édesanya ösztönös szeretettel gondoskodik gyermekeiről. Pici korukban a legtöbb időt ő tölti velük, ő táplálja, öltözteti őket. Az apukák ezekből a gondokból nagy előszeretettel ki is vonulnak. Egy hízelgő megjegyzéssel igazolják mulasztásaikat: „Anya úgymint jobban ért hozzá.” Márpedig a nevelés sokkal több, mint a gyermekek etetése és ruházása. Sokkal több, mint a taníttatásuk, amire szenvedélyesen ráállt ebben az időben minden szülő és tölcserrel töltenék a gyerekek fejébe mindent, amit csak lehet, ha belepusztulnak is. De a nevelés ennél több, mert a nevelés a gyermek egész személyiségére kihat és az egész jövőjét meghatározza.

A nevelés olyan, mint a fiatal gyümölcsfáknál a metszés. Kevés, hogy a táplálékot odahordjuk a fához, de fiatal korában kell kialakítani a koronáját, és fiatal korában kell különösen ügyelni arra, hogy irányítsuk a növekedését, mégpedig a természetének megfelelő növekedést. Meg kell ismerni, hogy melyiknek milyen a természete, és ha gyümölcsfáról van szó, mindent elkövetni azért, hogy hosszú időn át bőven teremjen majd. De fiatal korában dől el, hogy ez megvalósul-e. Most kell kialakítani azt a termőfelületet, amiről aztán majd lehet szüretelni. A metszés egyik célja az, hogy a fát, ami vadul nőne, visszafogom. Azért vágom le az ágát, hogy a visszafogott erő kijöjjön majd az ágak oldalán termőrügyek formájában. Magától csak nőne, aztán hol lesz rajta gyümölcs, hol nem. A nevelés azt jelenti, hogy irányítom a természetének megfelelően. Rászorítom arra, hogy majd dúsan teremjen. Ugyanezt mondja nekünk Isten Igéje a nevelésről is. Ezzel az iskolákban egyre kevesebbet törődnek. Sok oka van ennek, de most nem az a feladatunk, hogy ezt elemezzük. A Szentírás viszont ezt elsősorban az édesapák feladatává teszi. Az édesapák szép feladatává. Néha nehéz, de gyönyörűsége és hasznos feladatává. Ez nem azt jelenti, hogy az édesapa időnként megszidja a gyermekét, vagy naponta nógatja, hogy tanuljon. Ezzel csak elkeseríti és ingerli úgy, ahogy itt olvastuk. Ez azt jelenti, hogy az édesapa mindig kész megadni a gyermeknek azt a lelki segítséget is, amire éppen szüksége van. Ehhez ismernie kell a gyermekét, követnie kell őt a fejlődésében és szeretnie kell. A szeretet folyamatos gyakorlása pedig időigényes magatartás és igen sok önmegtagadást követel tőlünk.

Ha valaki csak szidja a gyermekét vagy még ennyire sem törődik vele, az azt cselekszi, ami neki magának jól esik. Aki neveli a gyermekét, az arra figyel, hogy a gyermeknek mire van szüksége, és azt igyekszik kielégíteni. A szidás vagy éppen a lágy elnézés a szülők állapotából következik. A nevelés pedig a gyermek mindenkori szükségéit tartja szem előtt. Ezért mondja Gyökössy Endre lelkes-pszichológus azt, hogy ahány tizenéves, annyi fajta. Ő az alábbi kategória-féléket állítja fel:

- aki nem kitör, hanem betörik, mert ez igényli a legkisebb erőfeszítést;
- aki menekül a realitásoktól, feszültségektől egy maga teremtette álomvilágba, diszkóba, drogba, szexbe stb.
- aki állandóan vitatkozik, aki a bolhából is elefántot csinál;
- aki önmagába menekül, néha egészen a depresszióig;
- aki képtelen a kapcsolatteremtésre, tengődik egyedül vagy csoportban (de ott is magányosan);
- aki állandóan lázad, de közben megszüli saját énjét, értékrendjét.

Vigyázzunk arra, hogy nevelésünkben soha ne az ok domináljon, hanem mindig a cél legyen a fontosabb. Ne felejtsük el, hogy a szülő mindennel nevel. Amikor nem is gondolja, amikor nem is szeretné, akkor is nevel. A pusztá létevel, magatartásával, hangsúlyaival, arckifejezésével, nemcsak a szavaival, amikor nagy okosakat mond gyerekeinek, hanem egyszerűen azzal, akik vagyunk. Nemcsak azzal, amit mondunk, hanem akik vagyunk. A pedagógusok szintén. Ezért is fontos, hogy a hívő szülő növekedjék a megszentelődésben, hogy növekedjék bennünk Krisztus. A mi apáinktól örökölt hiábavaló természetünk pedig legyen egyre kisebb és szoruljon háttérbe, miközben a megszentelt lényünk váljon nevelő erejű példává.

2. Ezért egészíti ki alapigénk az előbbieket ezzel: „... neveljétek őket az Úr tanítása szerint ...”

Nekünk mindnyájunknak arra van szükségünk, hogy mielőtt helyesen nevelni akarunk, nevelődjünk az Úr Jézus Krisztus iskolájában. Először őt kell megismernünk, hogy Ő irányíthasson és formálhasson minket, aztán majd helyesen tudjuk irányítani és formálni a reánk bízottakat. Ehhez pedig igen sok alázatra és kintásra van szükségünk.

De ez a fáradóság gazdagon gyümölcsözik majd a gyerekek életében. Akármit is mond ez a modern világ, meg lehet nézni, hogy hova vezet az, ahova a tekintélyek széttrombolása útján elindul valaki. A keresztyén szülő az Úr Jézus Krisztus abszolút tekintélyét komolyan véve igyekszik előbb maga nevelődni, s csak azután kezdi nevelni gyermekeit. Ezt pedig így részletezi alapigéink: „az Úr tanítása szerint: fegyellemmel és intéssel” Két sokatmondó, fontos kifejezés ez. Fegyellemmel és intéssel. Az előbbi valóban a fegyelmet, sőt a fenyítést is jelenti. A másik pedig azt jelenti: biztatás, bátorítás, buzdítás, lelkesítés, elismerés, dicséret. Minden, ami biztatja, bátorítja, buzdítja a gyermeket.

1998-ban és 2004-ben felméréseket végeztek a serdülőkorú iskolások erkölcsi szocializációjáról és ezekből az eredményekből a következő dolgok derültek ki: A gyerekek önérvényesítési vágya, a mindenáron történő boldogulás igénye erősödött az elmúlt években. A konformitás iránti hajlandóság feltételezhetően csökkenő tendenciát mutat. Az individualizálódás tendenciája valószínűleg erősödik, a kollektivitás értékei, a szolidaritás, a felelősségvállalás értékeinek elfogadottsága gyengül. A generációk közötti szakadék egyre mélyül. A felnőtt társadalommal szembeni bizalmatlanság inkább nőtt, mint csökkent.

a) A fegyelmezésre tehát nagy szükség van, mert ahogyan a folyók között, mederben folyik, s még a hatalmas óceánnak is van partja, ugyanúgy mindannyiunk életének vannak határai a szó sokféle értelmében. Fegyelmezéssel nevelni egyebek között azt jelenti, hogy megtanítjuk a gyermeket a határaitra és arra, hogy milyen következményekkel jár az, ha azokat átlépi. Ezeket a következményeket következetesen foganatosítani is kell. Meg kell tanítani őt, hogy uralkodjék az indulatain, az ösztönein, a vágyain, az igényein, még az érzelmein is. Természetessé kell tenni számára, hogy nemcsak jogai vannak, hanem kötelességei is. Az emlegetheti a jogait, aki teljesítette a kötelességeit. Meg kell tanítani arra, hogy egymásra vagyunk utalva. Egyedül senki sem élhet. Rászorulunk egymásra, de egymás számára ajándékká is válhatunk. Ez azt jelenti, hogy alkalmasint sok mindenről le kell mondanunk mások, a közösség érdekében. Ez a fegyelmezés azzal is jár, hogy sok mindentől óvnunk kell őt, esetleg tiltanunk is kell. Sok mindenre figyelmeztetni kell, esetleg fenyíteni is. Fel kell hívni figyelmét a reá jellemző hibákra, tévedésekre. Meg kell tanítani, hogy folyamatos önkritikával éljen. Meg kell győzni arról, hogy mindez az ő érdekében, meg a közösség érdekében van, amelyiknek ő is egy tagja. E nélkül fegyelmezetlen és fegyelmezhetetlen felnőtté nő, aki nagy gondot jelent a társadalomnak és sok felesleges kiadást azoknak, akik nem ilyenek. Sajnos, egyre több ilyen ember él körülöttünk. Élősködők, akik könnyen válnak szenvedélyek rabjaivá, akik teherre válnak mások számára.

b) Ugyanakkor gyermekeinknek sok biztatásra is szükségük van. Ezért bátorítsuk és buzdítsuk őket a lelkükre beszélve, hogy mi jó nekik. Nemcsak pillanatnyilag, hanem hosszú távon is. Ami pillanatnyilag kellemetlen lehet, az hosszú távon hasznos lesz. De érdemes ezt vállalni a jövő érdekében. Azonban benne van ebben a magatartásban az is, hogy engedjük őket hibázni, és azután együtt törekedjünk a hibák kijavítására. Biztosítsuk az újrakezdést, ha kell többször egymás után, türelmesen. S ahogy nőnek, engedjük nekik egyre több szabadságot, mert akkor válnak önálló, felelős, döntésre képes, teherbíró felnőttekké. A szülői gög, hogy én mindent jobban tudok, és csak úgy jó, ahogy én megszoktam, nyilvánvalóan nem is igaz. Mert az ilyen szülő csak azt akarja bizonyítani, hogy ő milyen fontos, sőt nélkülözhetetlen. Márpedig minden nevelés célja az, hogy előbb-utóbb kiderüljön, hogy feleslegessé váltunk és ők már egyedül is boldogulnak –, esetleg jobban, mint ahogy tőlünk látták. Ehhez azonban az az út vezet, amit Isten Igéje ad elénk. Segíteni kell tehát, hogy önállóságra jussanak a gyermekek, mégpedig akkor, amikor még otthon vannak. Nem majd akkor, ha anyagilag is függetlenekké válnak a szülőktől.

Hogy ezt jól és helyesen tudjuk cselekedni, ezért engedjük, hogy Isten neveljen minket és tanuljuk meg a gyermekeinket úgy nevelni, ahogy az az Úr tanításából következik! Ámen.

A felsorolt kérdések alapján beszéljessünk az ígéről:

- Milyennek látom a szülők és Isten kapcsolatának mélyülését a mai világban?
- Mennyire befolyásoló tényező a házasság stabilitása?
- Hogyan nevelem önmagam?
- Milyen a humorérzékelem? (Abból is elefántot csinállok, amiből nem kellene.)
- Mennyire felejtettem el a saját serdülőkorodat? (Amelyre biztosan igaz volt az a gondolat, hogy „ezek az idősebbek nem értik igazán, miről is van szó”.)

Esketési igehirdetés

Szigeti Ferenc
Magyarremete

Áldott, akinek bizodalma az Úr

Jeremiás 17,7–8

Kedves vőlegény és menyasszony!

Számotokra nagy nap e mai, és egyedül ti tudjátok megmondani, mennyi készülődés van annak háttérében, hogy itt álltok Atyánk templomában, nemcsak a gyülekezet, hanem az Ő színe előtt is kijelentve: szeretitek egymást és a másikat kiegészítve, a másikat megsegítve kívántok élni.

Nemes ez a szándék, Isten akarata szerinti egy olyan világban, ahol sokan sokféleképpen akarnak meggyőzni arról, hogy a házasság manapság csak kispolgári életforma, melyben egy társhoz való tartozás nyűgöt jelent. Ti azonban nem a világra hallgattok, hanem arra, aki azt mondta: nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt. Tapasztaltátok ezt magatok is, mert vallomások szerint, mióta jobban ismeritek egymást, sokat változott életetek. Vajon ez a változás sugárzik rólatok? Nem más ez, mint a boldogság. Boldogság, ami nem ajándék, hanem alaposan megszolgált bér, amit ha egyszer megkaptunk vagy megszereztünk, őriznünk kell, hogy megmaradjon, ápolni és gondozni kell. Szép és nehéz feladat ez, de nem lehetetlen.

Figyeltétek a felolvasott alapigét? Áldásról szól, mint az Úrban való bizalom következményéről. Lelki ajándékokot ez, hogy mindenkor erőforrásotok legyen.

És amikor áldásról szólok, két irányba is kell nézzünk: a múltba és a jövőbe. A múltban azokat kell keresnünk, akik által vagytok, akikkel együtt nőttetek fel. Mi lett volna, hogyha szüleitek világra jöveleteket nem áldásnak nézték volna, hanem annak, amire manapság azt mondják: „Isten őrizzen a sokadiktól, mert az örömhöz és ürömhöz elég csak az egy is.” Ti azok vagytok, akiket áldásként fogadtak szüleitek Istenben, Isten által. Ezért áldásokat feléjük kell szóljon, az édesanyák és édesapák felé, akik szeretettel, törődéssel és imádsággal neveltek és neveltettek. Hogy hányszor mondatok már köszönetet, lehet, nem tudjátok, de még mindig megtehetitek.

A múlt után nézzünk a jövőbe is, mert a házaselet sem csupa méz. Lesznek olyan helyzetek, melyekre igénk azt mondja: hőség, száraz esztendő. Nem ijeszteni akar, csupán felkészíteni, hogy nem mindig zölden virul az élet. Ezért van az, hogy aki

az Úrban bízunk és akinek bizodalma az Úr, ahhoz jön az ígélet, hogy „olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyó felé bocsátja gyökereit” És itt kedves ifjú pár, nem akármilyen vízről, hanem az Ige vizéről van szó, amit a jánosi evangélium szerint Jézus Krisztus ígér nekünk olyan módon, hogyha valaki iszik belőle „soha örökké meg nem szomjúhozik” (Jn 4,14). Aki Jézus Krisztusba, mint az élő vízbe gyökereztetni az ő házastársi életét, az nem fél, ha hőség következik, mert tudja, hogy a legtöbb kellemetlenség eltűnik Isten kegyelmi hatása alatt.

„...és a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szűnik.” Figyelitek? Gyümölcsözésről is szó van, mert Isten, aki a házasságot rendelte, azt is meghagyta: „szaporodjatok és sokasodjatok” És a nép, amelyhez tartozunk, és amelyről tudjuk, hogy elfogyóban van, nem veszi komolyan az isteni parancsolat meghallását, végrehajtását. Ne féljetekek gyümölcsözni úgy, hogy gyerekeket vállaltok. Ne féljetekek az anyaméh gyümölcsétől, mert így vagytok ti magatok is ezen a világon, ahogy erre már utaltam. Legyen házastársi életetek kosár, melyben legyen több gyümölcs is, mert mindketten tudjátok, mit jelent a testvéri közösség, az, hogy legyen kivel megosztani a jót és a rosszat egyaránt.

Így adja a kegyelem Istene, hogy ténylegesen lássátok meg ti magatok ebben a kijelentett ígében az áldást és a bizalmat, mint azokat az ajándékokat, amiket nemcsak ti kaptok, hanem veletek együtt kapják mindazok, akik itt vagyunk, vagy akik később csatlakoznak hozzátok. Ti rólatok van szó, tisztelt násznép! Azok, akik időnek teltevel lesztek vőlegény vagy menyasszony, és azok, akik már jó ideje éltek mint társ a társ mellett. Milyennek képzelitek, vagy milyennek tapasztaltátok eddigi házaseseteket? Tudtátok Isten ajándékait áldásként használni? Ha igen, adjátok hálát az Úrnak, akiben bíztatok, hogy veletek volt. Ha pedig megkeseredett, csalódott tapasztalataitok vannak, vizsgáljátok meg, kiben bíztok, hova eresztettétek életetek gyökereit?

Lássátok, lássuk meg mindannyian, hogy a kegyelem idejét éljük, amikor lehet még dönteni, változtatni Benne való igyekvéssel, hogy élő vizet találjunk mindnyájan! Ámen.

Temetési igehirdetés

Papp József
Pusztaiújlak

Életünk útja Isten kezében

Alapige: Jeremiás 10,23

Gyászoló testvéreim! Alig egy hete annak, hogy Pusztaiújlak népe koporsó mellé állt, s most íme, újból itt vagyunk egy ravatal mellett. Ha van valami, ami igazán próbára teszi az embert, akkor az a halál, valamely szeretett hozzátartozónk elvesztése. Ilyenkor tétetik csak igazán próbára a hitünk, a feltámadásba vetett reménységünk, vagy éppen a mindenható Isten gondviselésébe vetett bizalmunk. Nem könnyű ilyenkor vigasztalást nyújtani, és legalább ennyire nehéz a vigasztaló evangéliumot meghallani is, mert elképzelhetetlen súllyal nehezedik reánk a gyász fájdalma. A fájdalom pedig könnyen elhomályosíthatja gondolatainkat, érzéseinket. Mit mondjon az együttérző lélek, amivel talán enyhíthetné a fájdalmat, amivel segíteni tudna az özvegyen maradt férjnek, az árván maradt gyermekeknek? Megvannak a frázisaink, hogy hát ez az élet rendje, meg

hogy megszülettünk, meg is kell halnunk, de ezek annyira erőtlen mondatok, és ismerve Zs. I. halálának körülményeit, a legkisebb mértékben sem állják meg a helyüket.

Nem marad más az ember számára, mint hogy arra az Igére figyeljen, mely nem emberi bölcsességből fakad, nem pusztán az emberi együttérzéssel kíván enyhíteni a gyászolóok fájdalmán, hanem a mindenható Istentől jön, az élet és halál urától, és amely a Szentlélek ereje által erőt nyújthat a temetést követően is ezen láthatatlan, de annál súlyosabb teher elhordozásához.

Fájdalmas megállapításként hangzik felénk az Ige szava: „Tudom Uram, hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányozza a maga lépését.” „Tudom...” ezzel kezdődik a felolvasott ige. Annyi mindent tudunk mi, annyi mindennel tisztában vagyunk, és mégis, amikor elevenünkbe vág, amikor saját bőrünkön érezzük az ismeret valóságát, akkor oly nehéz magunkban elmélyíteni, tudatosítani. Ha valahol igaz ez, akkor a koporsó mellett mindenképp. Tudjuk mi azt jól, hogy az emberi élet vége a halál: „Ami porból vétetett, annak porrá kell lennie”, de amikor közeli hozzátartozókról van szó, mégis oly nehéz ezt elfogadni. Ismerjük mi a feltámadás evangéliumát is, de ravatal mellett, sír mellett állva milyen nehéz személyessé tenni. Mi több: tudjuk azt is, hogy nincsen nekünk maradandó lakásunk itt e földön és hogy a mi földi sátorházunk elbomol, mégis milyen gonddal ügyelünk e földi sátorházra, és sokszor úgy rendezkedünk be, mintha soha nem kellene eltávozni e földi árnyékvilágból. Jeremiás prófétával együtt tudjuk mi azt, „hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányozza a maga lépését”, és mégis sokszor úgy szövögetjük terveinket, életünket, mintha annak a legteljesebb mértékben urai és irányítói lehetnénk.

Zs. I-nek is megvolt a maga útja, melynek irányítását el tudta fogadni Istentől. Ez az út a mindenható Isten irányítása alatt 53 évvel ezelőtt indult itt Pusztaiújlakon, egy kétgyermekes család kisebbik gyermekeként. Ez az út rövid kitérével – míg Marosvásárhelyen elvégzi az óvónőképzőt – végig e településhez köti őt. 1976-tól ezt az utat immáron ketten járják férjével kéz a kézben. A 31 évi boldog házasságot Isten két gyermekkel áldotta meg, de tudjuk jól valamennyien, hogy szívében jóval nagyobb család kapott helyet. Óvodás gyermekeit olyan szeretettel vette körül és nevelte, mintha mind a sajátja lett volna. Egy egész generáció köszönhette neki mind Pusztaiújlakon, mind Mezőtelegden az emberré formálását, hiszen tisztában vagyunk azzal, hogy milyen nagy jelentőséggel bír ez az időszak a jellem későbbi alakulását illetően. Az a bizonyos első hét év, amelynek hiányát a későbbiekben már oly nehéz pótolni, nos, erre nézve bírt ő vitathatatlan jelentőséggel. Ez a hivatástudat és odaadás tette őt nemcsak közismert, de megbecsült, elismert, köztiszteletben álló személlyé is. Ezért osztozik egy egész település, a szakma e család fájdalmaiban és érezzük valamennyien, hogy Zs. I. elvesztése mindannyiunk pótolhatatlan vesztesége. Egy olyan út volt ez, mely jó irányba haladt, a család és a köz szolgálatában. Példás magán- és munkahelyi élet, a kötelességtudat, szeretet és szorgalom jegyében, párosulva a hit bizonyágtételével. És ez az út tragikus hirtelenséggel ért véget két nappal ezelőtt. Hiszem, nemcsak a magam nevében beszélek, amikor azt mondom, hogy egyikünk sem tért még magához a döbbenettől. Bárkivel is beszéltem úton-útfélen, mindenki döbbenettel állt a történetek előtt.

Azt szoktuk mondani, hogy minden egyes koporsó figyelmeztetés számunkra, hogy egyszer majd nekünk is el kell menni a minden földiek útján. Zs. I. koporsója azonban másról is beszél. Arról a felelőtlenségről, mely társadalmunk rákfeneje, melyben az emberi élet vajmi keveset ér. Az autód mondja meg, hogy ki vagy. Tulajdonképpen gazdagságom, társadalmi pozícióm hamis védjegye az autó. Az ilyen feltörekvő emberek úgy gondolkoznak: az autó pedig azért van, hogy menjen. Lássuk, mit bír? Apuci,

anyuci megveszi a vagyont érő autót szellemileg még éretlen gyermekének, az eredményét pedig láthatjuk. Táblák vannak kihelyezve az út mentén, hogy az élet elsőbbséget élvez, de ennél a koporsónál nagyobb, hangsúlyosabb figyelmeztetés aligha van.

Ne legyen hiábavaló Zs. I. halála! Ha valaha is elkapna bennünket is a hév, mert erőszakosan megelőztek, leszorítottak, soha ne vegyük fel a kesztyűt, soha ne akarjunk bizonyítani senkinek, legalább mi ne, akik most szemtanúi vagyunk ennek a tragédiának. Hogy ne kelljen özvegynék siratni a hitvest, gyermeknek a szülőt, testvérnek a testvért, egy közösségnek a pótolhatatlan tagját.

A tehetetlenség érzése szorítja szívünket, tudva azt, hogy mi nem irányíthatjuk a magunk lépéseit. Egy olyan úton indulunk el hamarosan a temető felé, amelyet nem mi választottunk. Kényszer alatt tesszük meg ezt az utat, és valahányszor rálépünk erre az útra, mindannyiszor a pótolhatatlan veszteség fájdalma tölti el a szívünket. Fájdalmas ez az út, de legyen vigasztalás számunkra az, hogy van valaki, nálunknál jóval hatalmasabb, aki irányítja életünk útját. A fájdalom útját egyes egyedül Ő oldhatja fel, vigasztalást, megnyugvást csakis Tőle nyerhetünk. Az, ami szemünk elé tárul, rendkívül fájdalmas és elszomorító, de legyen biztatásunk és megerősítésünk az, hogy Isten olyan úton irányítja lépéseinket, mely felfele, az égbe visz, Önmagához. Ez az út tőlünk független, megtétele nem az emberi erő, képesség függvénye, hanem Isten megváltó szeretete nyomán lehet a miénk, és juthatunk célba. Az irányjelző táblák a testi szem előtt el vannak rejtve, mégis fellelhetőek. Ahogyan Zs. I. látta ezt az utat, úgy a hit szemével kövessük mi is, mert elköltözött testvérünk most ezen az úton indult el. Lássuk azért meg, hogy ahova most ő érkezik, ott már nincs fájdalom, nincs gyász, veszteség, de van béke, öröm, nyugalom. Gyászoló család! Engedjétek, hogy ennek az útnak a végére jusson. És mert az ige bizonyágtétele szerint nincs hatalmunkban a mi utunk, nem irányíthatjuk lépéseinket, fogadjuk el Urunk irányítását, és a zsolttáros bizonyágtétele legyen életünk útjelző táblája: „Bízzad az Úrra a te utaidat.” Ámen!

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Bódás János

Lecke fösvényeknek

I.

Ha lenne egy-két millióm,
vagy kihúznák a sorsjegyem,
nem kéne nékem mondani,
hogy szívem, kezem jót tegyen!

Százezreket szétozstanék,
meg se kottyanna, hogy adok,
maradna nékem még elég
– De így? – hisz oly koldus vagyok!

Így szól zsugori, rossz szívem,
s a mellem zord, vad sarkvidék...
(S tudom: ha százszor annyi van,
a százszor annyi sem elég.)

S tudom, hogy nincs olyan kevés,
miből ne jutna másnak is,
mert csoda ez bár, de igaz:
hogy vezethet vakot vak is,

s egy fillér több, mint millió,
mit a kevésből ad kezed.
Legbőkezűbb alakozók
a bibliai özvegyek!

II.

Jaj néked, te sopánkodó:
akárhogy is szorongatod,
Isten a bankóidba markol,
s elvesz majd egy helyett hatot!

(Nemrég a fiam volt beteg,
én elestem, s kezem törött,
egy új esernyőm elveszett,
s evickéltünk gond, baj között.)

Mert Isten tudja, hogy mi kell,
s nem hagy nálam fölösleget.
Nem adtam, hát elvette Ő,
s tán még kamatot is szedett!

III.

Mert jut, s marad is, ha muszáj!
Ó, én vak, önző, jég-eszem!
Hát nem jobb adni örömet,
előre, önként, szívesen?

Időt, erőt, pénzt és ruhát,
vigasztalást és kenyeret?
– Jőjj, szállj szívembe isteni
lemondás, jóság, szeretet,

hadd tékozoljak boldogan,
gyermek-nábobként, könnyedén,
ne vigyen kényszer-lemondásra
gyógyszer, baleset, szenvedély,

jobb adni másnak: így tudom meg:
szegényen mily gazdag vagyok,
s láthatom, ahogy sok borús szem
hálás örömmel felragyog!